

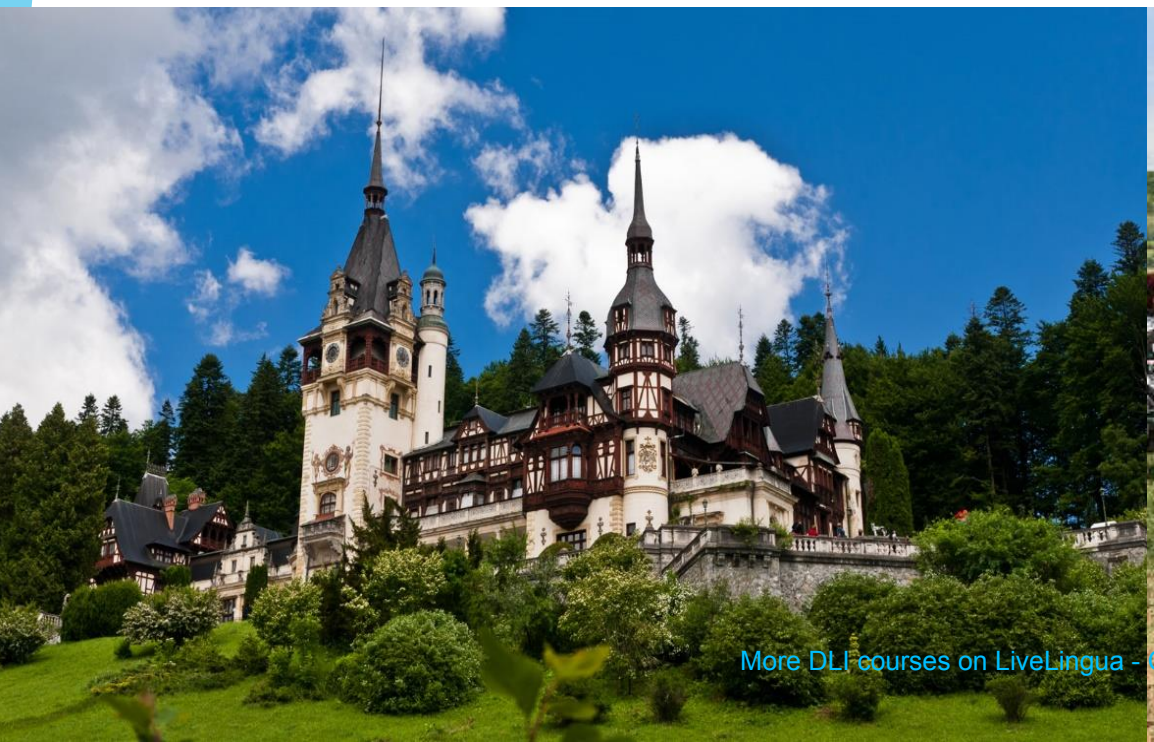

ROMANIAN
BASIC COURSE

HISTORY OF RAMANIA

February 1968

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE
FOREIGN LANGUAGE CENTER

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

PREFACE

This is the last volume of the Basic Course in Romanian and is expected to be used during the final three weeks.

Its purpose is to give students a proper background for understanding present-day Romania.

The content covers the history of Romania from the Roman conquest of Dacia to the end of World War I. Much of this history revolves around the lives of certain important personages and their achievements. Included are the founding as well as the political, social, and economic development of the principalities.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Table of Contents

Lesson 1.

I.	THE DACIANS AND THE ROMANS	1
II.	Questions	11
III.	Topics	12
IV.	Supplementary Readings:	
	The Process of the Romanization of Dacia	14
	Decebal to the People (poem)	16
V.	Homework	18

Lesson 2.

I.	THE ROMANIAN PRINCIPALITIES	19
II.	Questions	27
III.	Topics	28
IV.	Supplementary Readings:	
	The Romanian Army During the Reign of Mircea the Old	30
	The Third Letter (fragment of a poem)	32
	Rovine (fragment of a poem)	34
V.	Homework	35

Lesson 3.

I.	THE ROMANIAN PRINCIPALITIES DURING THE XV CENTURY	37
II.	Questions	44
III.	Topics	45
	The Song of Stefan Voda (poem)	47
IV.	Supplementary Readings:	
	The Battle of Vaslui	48
V.	Homework	53

Lesson 4.

I.	MICHAEL THE BRAVE	55
II.	Questions	62
III.	Topics	63
	Michael the Brave's Last Night (poem)	65
	Michael's Mother (poem)	66
IV.	Supplementary Readings:	
	The Battle of Călugăreni	67
V.	Homework	72

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lesson 5.
I. THE ROMANIAN PRINCIPALITIES DURING THE XVII CENTURY 73
II. Questions 79
III. Topics 80
IV. Supplementary Readings:
Miron Costin 82
The Arges Monastery (poem) 85
V. Homework 90

Lesson 6.
I. CONSTANTIN BRINCOVEANU AND DIMITRIE CANTEMIR 91
II. Questions 97
III. Topics 98
IV. Supplementary Readings:
We Want Motoc's Head 100
Constantin Brincoveanul (poem) 108
V. Homework

Lesson 7.
I. THE PHANARIOT RULE AND THE REVOLUTION OF TUDOR VLADIMIRESCU 111
II. Questions 118
III. Topics 119
IV. Supplementary Readings:
Transylvania. The Revolution of Horia, Closca and Crisan in 1784 122
The Ballad of Tudor Vladimirescu (poem) 125
V. Homework

Lesson 8.
I. THE REVOLUTION OF 1848 IN THE ROMANIAN PRINCIPALITIES 127
II. Questions 134
III. Topics 135
IV. Supplementary Readings:
Simion Barnutiu and the Romanian Great National Assembly 137
Iancu's Songs (poem) 140
V. Homework 141

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

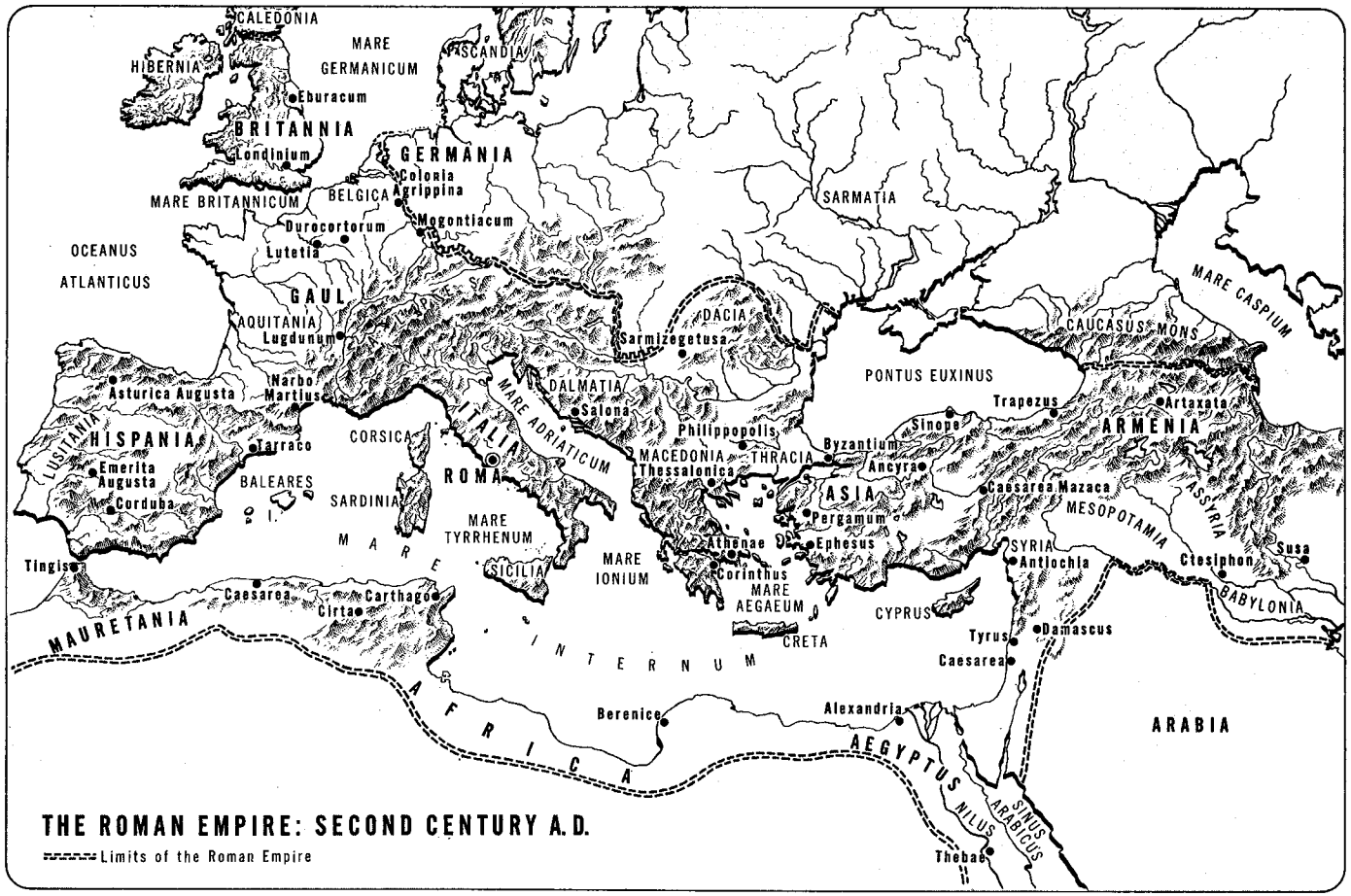
Lesson 9.
I. THE UNION OF THE MOLDOVA AND MUNTENIA PRINCIPALITIES. ALEXANDER ION CUZA 143
II. Questions 148
III. Topics 149
IV. Supplementary Readings:
Old Ion Roata and the Union 150
Mihail Kogalniceanu 154
Nicolae Balcescu 156
The Union March (poem) 159
The Transylvanian Hora (dance, poem) 160
Oath (poem) 160
V. Homework 161

Lesson 10.
I. KING CAROL I AND THE INDEPENDENCE OF ROMANIA 163
II. Questions 168
III. Topics 169
IV. Supplementary Readings:
Grivita 171
The Proclamation of the Romanian Kingdom 174
The Sergeant (poem) 177
Three, Oh God, and All Three (poem) 179
V. Homework 182

Lesson 11.
I. KING FERDINAND I AND WORLD WAR I 183
II. Questions 190
III. Topics 191
IV. Supplementary Readings:
45 Years Since the Union 194
The Proclamation of the Union of Transylvania with the Mother Country - The Decisions of the Great National Assembly of 1918 199
V. Homework 201

Lesson 12.
I. ROMANIANS ABROAD 203
II. Questions 207
III. Topics 208
Miorita (poem) 210
IV. Supplementary Readings
The Romanian Immigration in the United States 212
General Pomutz 216
V. Homework 218

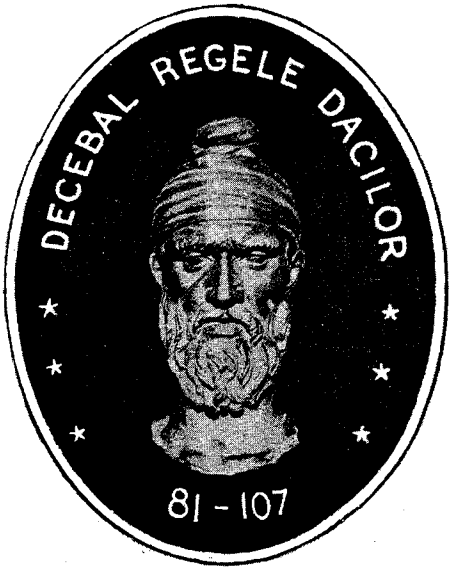
More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

IMPERIUL ROMAN: SECOLUL AL II-lea d.Ch.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

I. Dacii şi Romanii.

Primele popoare despre care istoria spune că au trăit în regiunea R.S.România de astăzi, sînt triburile Trace. Aceste triburi erau răspîndite în întreaga peninsulă Balcanică, atît la nord cît şi la sud de Dunăre.

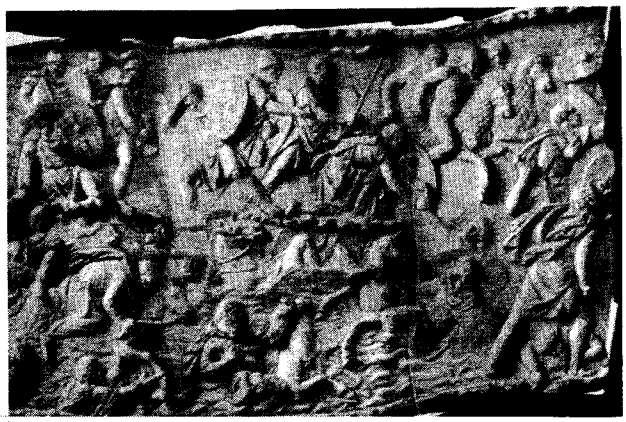
Dintre triburile trace, acelea care au izbutit să joace un rol istoric mai însemnat au fost triburile Dace. Herodot îi califică pe Daci drept „cei mai viteji dintre toţi Tracii".

Dacii n-aveau spiritul de unitate naţională, element necesar pentru formarea unui stat puternic şi durabil. Au

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

fost totuşi perioade în istoria Dacilor, cînd regi puternici i-au unit şi cînd armatele dace au ameninţat chiar Imperiul Roman.

Dacii erau împărţiţi în două clase sociale: nobili şi oameni de rînd. Dacii duceau o viaţă de oameni aşezaţi, o viaţă de cultivatori de pămînt şi de crescători de vite; creşteau viţa de vie, se ocupau cu apicultura, vînau, pescuiau şi prelucrau metalele nobile, aurul şi argintul, metale pe care le găseau în regiunea Munţilor Apuseni.

Infăţişarea şi portul Dacilor ne sînt cunoscute după bazoreliefurile Columnei lui Traian: purtau opinci în picioare, iţari, cămaşa pe din afară, cojoace înflorite, căciulă, etc. Imbrăcămintea era făcută din cînepă, in şi lînă.

Dacii erau politeişti, dar credeau în nemurirea sufletului. Cel mai mare zeu era Zamolxis pe care şi-l închipuiau sub forma cerului senin. Dunărea era considerată un fluviu sfînt din care beau înainte de a pleca la luptă. Credinţa în nemurirea sufletului a făcut din Daci un popor dispreţuitor de moarte, mai ales în războaie, unde îşi sacrificau

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

viaţa fără teamă, ştiind că vor merge alături de Zamolxis. Dacii considerau moartea un început al vieţii celei noi - îşi îngropau morţii glumind şi cîntînd şi îi jeleau pe noii născuţi.

Armata „Dacă" era formată din cavalerie şi pedestrime (infanterie). Dacii întrebuinţau o sabie mare încovoiată şi în lupte purtau un steag cu cap de lup făcut din metal

Intrucît nu cunoşteau scrisul, Dacii aveau legi în versuri, pe care le cîntau, ca să le poată ţine minte mai uşor. Limba lor se aseamănă cu limba Albanezilor de astăzi.

Capitala statului Dac era la Sarmisegetuza (Grădişte), în sudul Transilvaniei de astăzi, aproape de oraşul Haţeg.

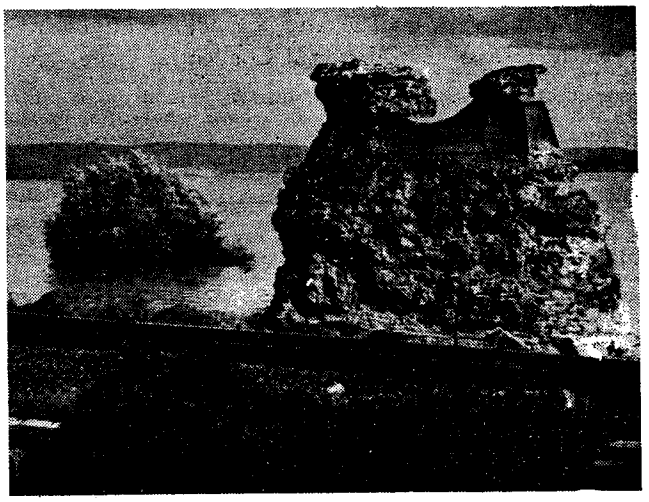
Intre regii Daci mai importanţi menţionăm pe: Dromihete (Dromichaites) care a trăit în jurul anului 292 în.Hr. pe Burebista care a domnit între anii 70 în.Hr. şi 44 în.Hr. şi care era considerat cel dintîi şi cel mai mare dintre regii din Tracia şi pe Decebal ultimul rege Dac, care a domnit între anii 86 d.Hr. pînă la 106 d.Hr. Aceştia, deci, sînt Dacii, care formează baza etnică a poporului Român de astăzi.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lecţia 1

In drumul lor de cuceriri spre Asia Mică, Romanii au luat contact cu Tracii din Balcani şi mai tîrziu cu Dacii, la nord de Dunăre. In anul 28 în.Hr. Romanii cuceresc teritoriul dintre Munţii Balcani şi Fluviul Dunărea, unde creează provincia Moesia, cu scopul de a opri incursiunile Dacilor în sudul Dunării.

Pentru a pune capăt acestor incursiuni, împăratul roman Traian (98 - 118) se decide să ocupe Dacia. Decizia de a ocupa Dacia a fost luată din două motive: 1) strategic şi 2) economic. Ocupînd Dacia, Traian asigura graniţa de Nord-Est a imperiului Roman împotriva barbarilor, deschidea noi pieţe comerciale, asigura veteranilor legiunilor romane posibiltatea de a rămîne în Dacia după terminarea serviciului militar şi să colonizeze noua provincie; dădea imperiului roman o nouă şi bogată sursă de aur, argint şi sare.

Rămăşiţele podului de la Turnu Severin

In anul 101 d.CH. cu o armată bine organizată, împăratul Traian trece Dunărea în regiunea Porţilor de Fier şi îl atacă pe Decebal, regele Dacilor. Armata romană cîştigă o victorie la Tapae în Banat dar suferă pierderi aşa de mari că nu poate continua lupta

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

pentru a obţine o victorie decisivă. In anul 106 d.Hr., Dacii, sub conducerea lui Decebal se răscoală, atacă şi omoară soldaţii din garnizoanele lăsate în Dacia în urma primului război şi declară război împeriului roman. Traian trece din nou Dunărea, de data aceasta peste podul de piatră construit de Apolodor din Damasc la Turnu Severin; îi învinge pe Daci într-o serie de lupte şi ocupă capitala statului Dac, Sarmisegetuza. Nobilii Daci, pentru a nu cădea în mîinile romanilor ca prizonieri de război s-au sinucis luînd otravă iar Decebal s-a străpuns cu propria lui sabie. Astfel, în anul 106 d.Hr. Dacia devine o provincie romană. Victoria asupra Dacilor a fost sărbătorită la Roma timp de 101 zile. In amintirea acestei victorii, s-a ridicat la Roma un monument, Columna lui Traian, monument care în basoreliefuri despică luptele dintre romani şi daci. Acest monument poate fi considerat ca fiind certificatul de naştere al poporului român.

Ocupînd Dacia, Romanii au organizat-o după modelul imperiului roman. Au introdus ca limbă oficială limba latină, au adus armată (Legiunea a V-a Macedonica şi Legiunea a XIII-a Gemina), funcţionari, comercianţi, coloni, etc; au construit

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

drumuri, amfiteatre, canale de irigaţie şi fortificaţii ale căror urme se văd şi astăzi, mai ales în regiunea Transilvaniei. Mulţi veterani s-au stabilit în Dacia şi s-au căsătorit cu femei dace.

In timp de 165 ani cît a durat ocupaţia romană în Dacia, provincia a fost complet romanizată.

Năvălirea barbarilor. Fiind la periferia imperiului, Dacia a fost prima provincie romană care a resimţit migraţiunea popoarelor venind din Est şi a fost prima provincie romană părăsită de romani în anul 271 d.Hr.

Cel care a evacuat oficial şi definitiv Dacia a fost împăratul roman Aurelian. Aurelian a cedat Dacia Goţilor pentru a scurta sectorul de apărare al imperiului roman şi pentru a constitui un hotar mai uşor de apărat: Dunărea. Goţii au venit în Dacia la 271 d.Hr. în urma unei înţelegeri cu împăratul roman Aurelian, ca aliaţi ai imperiului, pentru a-l apăra în schimbul unei solde, împotriva altor barbari.

Odată cu legiunile romane, au părăsit Dacia numai oficialităţile, funcţionarii, marii comercianţi, însă majoritatea populaţiei a rămas pe loc, continuînd să lucreze pămîntul, să crească vite, să vîneze, să pescuiască şi să lucreze minele de aur şi argint. Teoria unor istorici că întreaga populaţie a Daciei a părăsit provincia odată cu retragerea legiunilor romane la sud de Dunăre s-a dovedit a fi falsă.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Timp de trei secole după părăsirea Daciei, peste teritoriul României de astăzi au trecut diferite popoare barbare, ca: Goţii, Hunii, Gepizii, Avarii şi alţii. Pentru aceste popoare, ocuparea Daciei a avut un caracter trecător în drumul lor spre Apus, spre Roma.

După acest prim val de migraţiune, care, datorită caracterului lui trecător, nu a lăsat urme prea mari pe teritoriul României de astăzi, a urmat migraţiunea slavă, care a avut o însemnătate deosebită prin influenţa pe care a exercitat-o şi prin urmele pe care le-a lăsat pînă în zilele noastre.

In secolul al VI-lea d.Hr. Slavii au început să capete, în viaţa lor socială, caracterul unor popoare stabile. In locul unei vieţi nomade şi de incursiuni, Slavii au început să se stabilească şi să cultive pămîntul alături de noul popor, poporul român, care era în formaţie.

Formarea poporului român. Poporul român îşi are originea pe teritoriul României de astăzi, din amestecul Romanilor cu Dacii şi mai tîrziu cu elemente Slave. Procesul de formare al poporului român s-a desfăşurat în perioada cuprinsă între secolul al II-lea şi al X-lea d.Hr. Procesul acesta de formaţie al unui popor nou, nu este necunoscut în istorie. De exemplu, poporul englez s-a format, cam în aceeaşi perioadă, din Celţi peste care au venit Anglo-Saxonii.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

De asemenea, Spaniolii sînt Iberi peste care au venit Romanii şi mai tîrziu Arabii.

Limba română. In ce măsură a contribuit limba dacă la formarea limbii române, e greu de spus. Se ştie că unele elemente din vocabularul limbii române sînt de origine dacă (buză, mînz), în linii mari însă, istoria limbii române începe odată cu colonizarea romană în Dacia. Indiferent cîte cuvinte de origine dacă, tracă sau iliră s-au păstrat în limba română, structura limbii române nu este nici dacă, nici tracă nici iliră, deoarece elementele esenţiale ale vocabularului, morfologiei şi sintaxei române sînt o continuare a structurii limbii latine.

Limba română s-a format în perioada dintre secolul al II-lea pînă în secolul al VIII-lea. Cînd au apărut Slavii, procesul de formare al limbii române era deja terminat. Influenţa slavă în limba română s-a manifestat numai în vocabular şi nu în structura limbii. De origine slavă sînt numeroşi termeni privitori la agricultură ca: plug, brazdă, coasă, snop; termeni privitori la starea timpului: vreme, ceas, etc. De asemenea mulţi termeni de origine slavă aparţin sferei religioase: precista, molitva, cazanie, vecernie, ispăşi, etc.

Din limba latină, limba română are întreagă gramatica şi un vocabular bogat. In domeniul agriculturii au rămas

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

cuvinte ca: a ara, a semăna, secere, grîu, orz, etc., în sfera religioasă au rămas cuvinte ca: Dumnezeu, creştin, cruce, păgîn, etc.

In limba română au fost introduse mai tîrziu cuvinte de origine greacă, germană, franceză, turcă şi maghiară, cuvinte cu o circulaţie redusă şi mai ales regională.

Creştinismul la Români. Pînă astăzi, nu s-a stabilit cînd şi în ce condiţiuni a avut loc creştinarea în masă a populaţiei din Dacia.

In timpul ocupării Daciei de către Imperiul Roman, creştinismul fiind -în Imperiul Roman- asuprit şi considerat în afară de lege, unii creştini din Imperiul Roman pentru a scăpa de persecuţiile religioase au trecut în Dacia. Mai tîrziu, după Edictul de la Milan (313 d.Hr.) cînd majoritatea populaţiei din Imperiul Roman de răsărit a devenit creştină, răspîndirea creştinismului în Dacia s-a intensificat datorită circulaţiei între nordul şi sudul Dunării. Procesul de creştinare a locuitorilor din Dacia a continuat paralel cu formarea poporului român.

Intrucît terminologia religioasă cu privire la dogmă este de origine latină şi terminologia religioasă cu privire la ritual, în general, este de origine slavă, deducem că procesul de creştinare a locuitorilor din Dacia se terminase înainte de venirea slavilor în Dacia. Putem deci spune că poporul român s-a născut creştin.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lecţia 1

Migraţia popoarelor s-a terminat în secolul al XIII-lea. Printre ultimele popoare migratoare, care se îndreptau spre Apusul Europei, au fost şi Ungurii care s-au stabilit în cîmpia Panoniei, Ungaria de astăzi, în jurul anului 896. Triburile maghiare au fost unite de regele Ştefan în anul 1000 cînd s-a încoronat şi a impus religia creştină supuşilor săi. Urmaşii regelui Ştefan pornesc lupte pentru a mări teritoriul lor, cucerind înspre răsărit teritoriul Transilvaniei unde începuseră să apară primele organizaţii statale româneşti, voivodatele conduse de voevozi români: voevodatul lui Menumorut între Someş şi Mureş (898), voevodatul lui Glad în Banat (898), voevodatul lui Gelu în Transilvania (898) şi voevodatul lui Kean în partea de Sud-Est a Transilvaniei (1000). Lipsa unei puternice organizaţii politice şi militare face ca voevodatele române să cadă sub stăpînirea maghiară în perioada anilor 1000-1200 d. Hr.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

II. Intrebări:

1. Care dintre triburile trace a jucat un rol istoric mai important?
2. Cum îi califică istoricul grec, Herodot, pe daci?
3. In cîte clase sociale erau împărţiţi dacii?
4. Cu ce se ocupau dacii?
5. Descrie îmbrăcămintea dacilor.
6. Descrie religia dacilor.
7. Unde era capitala statului Dac?
8. De ce s-a decis Traian, împăratul roman, să ocupe Dacia?
9. Cum a murit regele Decebal?
10. Cum au organizat romanii provincia Dacia?
11. Care au fost primii barbari care au năvălit în Dacia?
12. Cînd a părăsit împăratul roman Aurelian, Dacia?
13. Aproximativ, cînd s-a format poporul român?
14. Aproximativ, cînd s-a format limba română?
15. Aproximativ, cînd s-au creştinat românii?
16. Cînd au început Ungurii cucerirea Transilvaniei?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

III. Teme pentru ora de aplicaţie.

1. Teme pentru discuţii libere.

a. Imperiul Roman în secolul I.

b. Exilul poetului roman Ovid la Tomis (Constanţa).

c. Continuitatea poporului român în Dacia.

d. Transhumanţa.

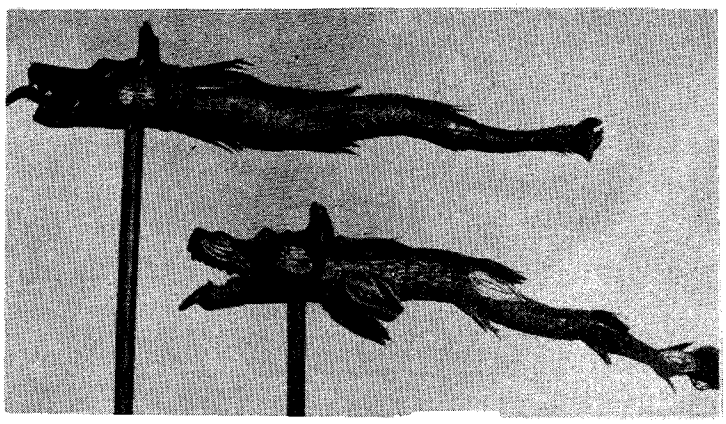
2. Viaţa militară a Dacilor.

Viaţa militară a Dacilor prezintă unele caracteristici care trebuie relevate. In primul rînd, faptul că fiind un popor aşezat iar nu nomad, ei pornesc la război numai cu armata lor, nu cu întreg neamul, - femei, copii, bătrîni -, aşa cum fac ceilalţi barbari din părţile Dunării, care-şi iau cu ei, în expediţii, tot ce au, familii şi bogăţii.

Un al doilea fapt important este dispreţul de moarte al Dacilor. Crezînd, potrivit religiei lor, că sufletul este nemuritor, considerînd deci moartea nu ca un sfîrşit ci ca un început, Dacii luptă cu un elan şi un curaj extraordinar. Sinuciderile în război, atunci cînd înfrîngerea nu se poate evita, sînt un fapt obişnuit.

Dacii sînt cunoscuţi de asemenea ca buni călăreţi. Ei trag cu arcul din fugă, întocmai ca şi Muntenii şi Moldovenii de mai tîrziu. Pe columna lui Traian, Dacii sînt înfăţişaţi luptînd de obicei pe jos. Ei au o sabie încovoiată, arma lor naţională, şi un scut rotund care-i apără de loviturile duşmanului. Unii poartă însă şi sabie lungă şi dreaptă, sau o sabie scurtă, cu două tăişuri, asemenea celei romane. Alţii au lănci şi suliţe, alţii prăştii pentru aruncat pietre sau plumb.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

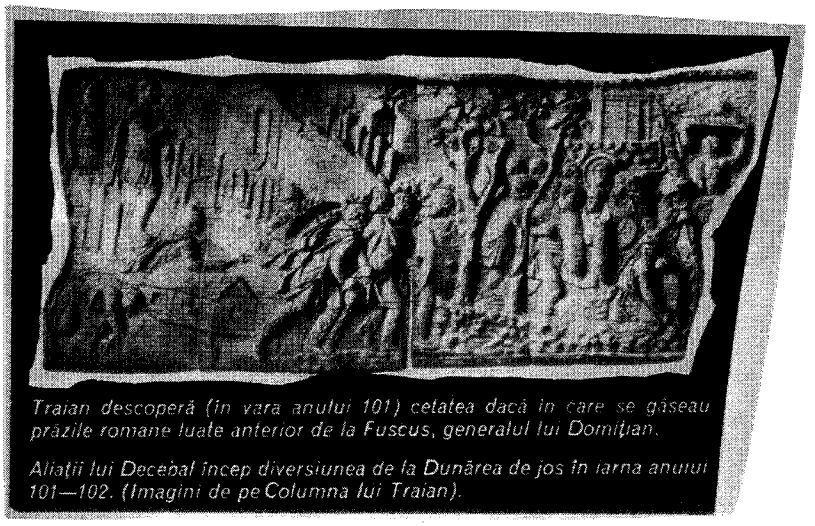

Celebrele steaguri dacice de luptă. În timpul luptei scoteau un sunet straniu care înspăiminta pe duşmani. (reconstituire — Muzeul militar central).

Drapelul Dacilor era în formă de balaur, având un cap de lup, cu gura deschisă, din metal -probabil aramă sau bronz- şi un trup de şarpe. Se pare că aerul, mai ales cînd era vînt, pătrunzînd prin gura capului de lup, făcea să se audă un şuierat.

Dacii cunoşteau de asemenea şi „berbecele" pentru dărîmarea zidurilor duşmane şi un fel de „baliste" pentru aruncarea la distanţă a suliţelor sau a pietrelor mari.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Traian descoperă (în vara anului 101) cetatea dacă în care se găseau prăzile romane luate anterior de la Fuscus, generalul lui Domiţian.

Aliaţii lui Decebal încep diversiunea de la Dunărea de jos în iarna anului 101—102. (Imagini de pe Columna lui Traian).

IV. Lectură.

Procesul de romanizare în Dacia.

Dacia a rămas sub stăpînirea romană numai 165 de ani (106-271 după Christos), deci timp de vreo 5 generaţii. Totuşi efectele au fost decisive: în urma acestei stăpîniri s-a născut poporul romîn. In alte ţări în care legiunile au stat de două ori mai mult, ca de pildă Panonia şi Britania, nu constatăm acelaşi lucru. In aceasta din urmă, n-a mai rămas după retragerea administraţiei romane, decît un număr redus de locuitori vorbind limba latină, care şi ei au dispărut apoi, treptat-treptat, în mijlocul barbarilor năvălitori. In Dacia a rămas dimpotrivă, o numeroasă populaţie romanică, atît de numeroasă, încît va fi în stare să absoarbă pe năvălitorii ce se vor aşeza în ţinuturile din stînga Dunării.

Cum se explică această extraordinară putere a romanismului dacic? Cum s-a putut ca într-un interval aşa de scurt să prindă rădăcini atît de puternice? Răspunsul nu poate fi decît unul singur: Romanismul a biruit în Dacia fiindcă el a cîştigat pe autohtoni. Aceştia, atraşi de avantajele şi strălucirea vieţii romane, au învăţat limba cuceritorilor, şi-au însuşit numele lor şi s-au romanizat.

Procesul de romanizare a început în oraşe. In general, populaţia oraşelor este mai puţin conservatoare decît populaţia satelor. In oraşele din Dacia, Romanii alcătuiau aproape peste tot majoritatea. Viaţa confortabilă orăşenească cu atîtea elemente de strălucire, de lux, de distracţii, a

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

impresionat cu siguranţă pe Dacii care locuiau în aceste oraşe. In relaţiile cu administraţia, cu armata, cu coloniştii, dacii au început să înveţe şi să vorbească limba latină. Negustorii şi meseriaşii daci mai ales, erau profesional obligaţi să înveţe limba latină.

Procesul de romanizare a mers mai încet la sate. Aici Dacii formau, mai ales imediat după cucerire, majoritatea populaţiei. Cu vremea însă au început să se aşeze şi Romanii în sate. In romanizarea satelor au jucat un rol important veteranii romani, atît cei de origine romană sau romanizaţi cît şi cei proveniţi din populaţia autohtonă. Cum serviciul militar dura mult - 25 de ani - aproape toţi legionarii erau căsătoriţi; soţiile şi copiii aveau voie să locuiască în imediata apropiere a taberei. La eliberare din armată, legionarul, căpăta, dacă nu-l avusese de mai înainte, dreptul de cetăţenie pentru el şi întreaga lui familie, de asemenea o bucată de pămînt pentru a o cultiva.

Copiii veteranilor şi ai femeilor dace erau aşa dar cetăţeni romani şi vorbeau limba latină. In două sau trei generaţii, urmaşii acestor veterani erau complet romanizaţi.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Decebal către popor

Viaţa asta-i bun pierdut
Cînd n-o trăieşti cum ai fi vrut!
Şi-acum ar vrea un neam călău
S-arunce jug în gîtul tău:
E rău destul că ne-am născut,
Mai vrem şi-al doilea rău?

Din zei de-am fi scoborîtori,
C-o moarte tot sîntem datori!
Tot una e dac-ai murit
Flăcău ori moş îngîrbovit;
Dar nu-i tot una leu să mori
Ori cîne-nlănţuit.

Cei ce se luptă murmurînd,
De s-ar lupta şi-n primul rînd,
Ei tot atît de buni ne par
Ca orişicare laş fugar!
Murmurul, azi şi oricînd,
E plînset în zadar!

Decebal, în scena luptei de la Tapae (Columna lui Traian din Roma)

Iar a tăcea şi laşii ştiu!
Toţi morţii tac! Dar cine-i viu
Să rîdă! Bunii rîd şi cad!
Să rîdem, dar, viteaz răsad,
Să fie-un hohotit şi-un chiu
Din ceruri pînă-iad!

De-ar curge sîngele pîrău
Nebiruit e braţul tău,
Cu morţii-n faţă nu tresari!
Şi însuţi ţie-un zeu îţi pari
Cînd rîzi de ce se tem mai rău
Duşmanii tăi cei tari.

Ei sînt romani! Şi ce mai sînt?
Nu ei, ci de-ar veni cel sfînt,
Zamolxe, c-un întreg popor
De zei, i-am întreba: ce vor?
Şi nu le-am dat nici lor pămînt,
Căci ei au cerul lor!

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Şi-acum, bărbaţi, un fier şi-un scut!
E rău destul că ne-am născut;
Dar cui i-e frică de război
E liber de-a pleca-napoi,
Iar cine-i vînzător vîndut
   Să iasă dintre noi!

Eu nu mai am nimic de spus!
Voi braţele jurînd le-aţi pus
Pe scut! Puterea este-n voi
Şi-n zei! Dar vă gîndiţi, eroi,
Că zeii şînt departe, sus,
   Duşmanii lîngă noi!

George Coşbuc

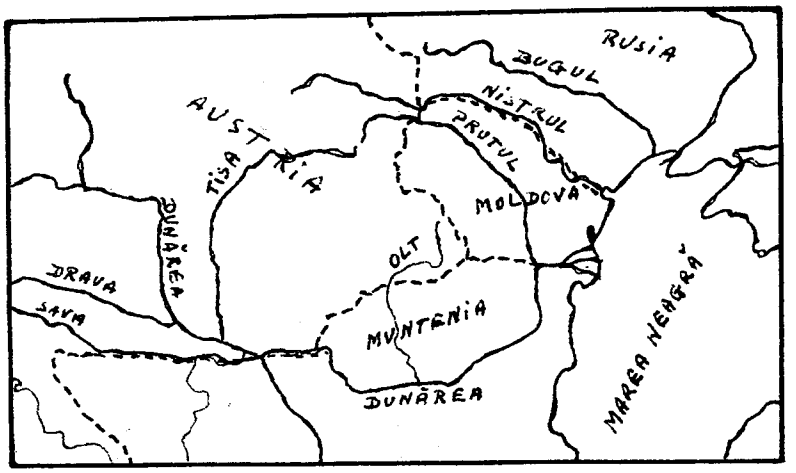
More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

V. Teme acasă.

Vă rog să scrieţi o compoziţie asupra unuia din următoarele subiecte:

a. Dacii în secolul I după Hristos.
b. Romanii în secolul I după Hristos.
c. Traian, împăratul roman.
d. Decebal, regele dacilor.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

I. Principatele române.

Primele organizaţii politice de pe teritoriul României de azi, menţionate în istorie, apar în secolul al IX-lea. In cronicile timpului găsim aceste organizaţii politice sub numele de: cnezate, voevodate şi ducate.

Un cnezat era condus de un cneaz sau de un jude şi cuprindea de obicei mai multe sate. Voevodatul sau ţara era o organizaţie politică mai mare, condusă de un voevod sau un domn.

Intemeierea Munteniei. După retragerea tătarilor din Europa Bela al IV-lea (1241), regele Ungariei Bela al IV-lea cheamă pe cavalerii Ioaniţi sau Ospitalieri şi le încredinţează Banatul de Severin pentru a organiza apărarea regatului Ungur în părţile Muntene.

Regele Bela al IV-lea, le-a dat cavalerilor Ioaniţi o Diplomă care s-a păstrat şi în care găsim ştiri despre

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Românii din Valahia (Oltenia şi Muntenia). Astfel, găsim în dreapta Oltului, la sud de Munţii Carpaţi cnezatul lui Ioan în regiunea raionului Romanaţi de azi (1241), cnezatul lui Farcaş în regiunea raionului Vîlcea de azi (1241), voevodatul lui Litovoi în regiunea raionului Gorj de azi, voevodatul lui Seneslav în stînga Oltului în regiunea raionului Argeş, etc.

Basarab I

Nu avem o dată precisă care să determine exact cînd a avut loc întemeierea Munteniei, constatăm numai că în anul 1324 ea era realizată şi că domn al ţării în această vreme a fost BASARAB I (1322-1352). Prima capitală a noului stat a fost la Cîmpulung-Muscel, unde la urcarea pe tron, Basarab I a luat titlul de "Mare Voevod şi Domn a Toată Ţara Românească."

Basarab I a întemeiat statul Muntean, i-a asigurat independenţa, l-a organizat, l-a mărit, a fost ctitor de biserici şi întemeietor al dinastiei Basarabilor care a condus Ţara Românească timp de 300 de ani. In lupte cu tătarii, a cucerit sudul regiunei dintre Prut şi Nistru, căreia i-a dat numele de Basarabia.

Nicolae Alexandru Basarab (1352-1364) a înfiinţat prima Mitropolie din Ţara Românească în anul 1359.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Vlaicu Vodă (1364-1374) a înfiinţat o Mitropolie la Severin, a construit prima mănăstire din ţară la Vodiţa în raionul Mehedinţi, a construit mănăstirea Tismana, a fost primul domnitor român care a luptat în contra turcilor şi în timpul lui s-au bătut primele monede româneşti.

Intemeierea Moldovei. Cnezatele şi voevodatele din Moldova din regiunea Cîmpulung (Nordul Moldovei), regiunea Vrancea (1234), Ţara Sepeniţiului (între Prut şi Nistru), Ţinutul Chigheciului (Basarabia), Românii din regiunea Neamţ şi Ţinutul Bîrladului au fost unite de Dragoş Vodă în anul 1345 cu capitala la Baia.

Dragoş Vodă, primul voevod al Moldovei, a fost urmat la tronul Moldovei de fiul său Sas şi apoi de nepotul său Balc. Sub aceşti domnitori, Moldova nu era un principat independent, ci depindea de regele Ungariei.

In anul 1359, Bogdan vine din Maramureş cu întreaga sa familie şi numeroşi prieteni ca să scape de sub stăpînirea maghiară, îl învinge pe Balc care era sprijinit de unguri, ocupă oraşul Baia şi proclamă un voevodat independent. In timpul domniei lui Bogdan I (1359-1365) hotarele principatului Moldova sînt extinse pînă la Nistru. Bogdan I a zidit biserica de la Rădăuţi unde este înmormîntat.

Petru Muşat (1375-1391) mută capitala Moldovei de la Baia la Suceava, construieşte Mănăstirea Neamţului care

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

devine un important centru religios şi cultural, bate primi bani din Moldova şi încheie tratate comerciale cu vecinii săi: ungurii şi polonezii. De pe timpul domniei lui Petru Muşat avem primele documente româneşti cu stema Moldovei (cu cap de zimbru).

Prima Mitropolie din Moldova este înfiinţată în timpul domniei lui Roman I (1391 - 1394), care de asemenea a înfiinţat oraşul Roman din Moldova, un important centru comercial.

Transilvania. După creştinarea ungurilor în anul 1000, regele Ştefan şi urmaşii săi încep o serie de expediţii în contra cnejilor şi voevozilor din Transilvania şi Banat. Rînd pe rînd, regii unguri reuşesc să-i învingă şi să anexeze cnezatele şi voevodatele româneşti coroanei ungare. Cucerirea Transilvaniei de către unguri a durat cam 200 de ani (sec. XI-XIII-lea).

Dintre urmaşii lui Basarab I în Muntenia, cel mai însemnat a fost Mircea cel Bătrîn (1386-1418). In cursul domniei lui, Muntenia a avut cea mai mare întindere din cursul istoriei: „Domn peste toată Ţara Românească şi părţile de peste munţi însă şi Părţile Tătăreşti şi Amlaşului şi Făgăraşului herţeg şi Banatului de la Severin, Domn

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

şi de amîndouă părţile de peste toată Dunărea şi peste toată Dobrogea pînă la Marea cea mare şi cetăţii Dîrstorului (Silistra) stăpînitor", îl descrie un document din anul 1402.

Pentru a ajuta comerţul, Mircea cel Bătrîn a bătut monede mărunte de argint şi de aramă, a încheiat tratate comerciale cu negustorii din Braşov (1413) şi Liov (1409) prin care erau scutiţi de vamă şi le asigura siguranţa pe drumurile ţării. De asemenea le-a asigurat pieţe de desfacere a mărfurilor în oraşele din interior şi la porturile de pe Dunăre. Ţara Românească exporta: sare, miere, cereale, lînă, piei, brînză, vite, peşte, etc.

In timpul lui Mircea cel Bătrîn, capitala Munteniei s-a mutat la Tîrgovişte iar oraşele Argeş, Cîmpulung-Muscel, Brăila, Giurgiu, Rîmnicu Vîlcea şi Cetatea Dîmboviţei (Bucureşti) devin importante centre comerciale.

Mircea cel Bătrîn a reorganizat armata şi a construit cetăţi puternice la Banatul de Severin, Turnu Măgurele, Giurgiu, Brăila, Silistra, Chilia, etc. pentru a apăra graniţele ţării împotriva turcilor care ajunseseră la Dunăre.

In timpul lui Mircea cel Bătrîn, Ţara Românească nu avea o armată permanentă, însă toţi proprietarii de pămînt, ţăranii şi orăşenii erau obligaţi, cînd ţara era în pericol, să vină înarmaţi şi să lupte sub comanda domnitorului, împotriva inamicilor. Armele principale erau: arcul cu

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

săgeata, securea, coasa, sabia şi lancea.

Mircea cel Bătrîn a participat cu un detaşament de ostaşi români la lupta de la Cosovo în anul 1389, luptă în care cneazul sîrb Lazăr a fost învins şi ucis de turci. In urma acestei lupte, turcii ocupă întreaga peninsulă Balcanică şi extind hotarele imperiului Otoman pînă la Dunăre.

In anul 1394, Baiazid, sultanul turc îl atacă pe Mircea cel Bătrîn la Rovine, însă este învins şi silit să se retragă peste Dunăre.

In anul 1396, Mircea cel Bătrîn ia parte cu cavalerii din Apus, la lupta de la Nicopole în care armata creştină este învinsă de turci.

In anul 1417, Mircea cel Bătrîn încheie un tratat de pace cu turcii prin care se obligă a plăti un tribut anual în bani, în schimb, sultanul se obligă să nu se amestece cu nimic în treburile Ţării sau ale domniei. Mircea cel Bătrîn moare în anul 1418 şi este înmormîntat în mănăstirea Cozia, ctitoria lui.

Importanţa lui Mircea cel Bătrîn constă în faptul că a reuşit să oprească expansiunea Turcească la Dunăre, a contribuit la dezvoltarea legăturilor comerciale cu ţările vecine, a fost un domn viteaz, un diplomat şi un bun organizator.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Alexandru cel Bun

Alexandru cel Bun (1400-1432) vine la tronul Moldovei cu ajutorul lui Mircea cel Bătrîn cu care menţine legături de prietenie şi încheie tratate comerciale. După moartea lui Mircea cel Bătrîn, ocupă cetăţile Chilia şi Cetatea Albă pe care le apără cu succes împotriva atacurilor turceşti la 1429 şi 1430.

Dintre vecini, menţine relaţii de prietenie cu regele polonez Vladislav Iagello, fiind căsătorit cu Ringala, verişoara regelui.

In anul 1410, Alexandru cel Bun cu un detaşament de Moldoveni ia parte ca aliat al lui Vladislav, la luptele de la Tannenberg în contra cavalerilor teutoni. Cronicarul polonez Dlugosz descrie astfel una din luptele la care au participat Moldovenii: „într-un chip minunat, Moldovenii cu o ceată de puţini oameni au bătut o oaste mare a duşmanului şi s-au întors în tabăra oştirii regale învingători şi încărcaţi cu o pradă uriaşă."

In general, atitudinea lui Alexandru cel Bun în tot cursul domniei sale a fost o atitudine defensivă, a întărit graniţele ţării pentru a asigura liniştea în interior, a încurajat comerţul, dezvoltarea centrelor comerciale şi a luptat în contra duşmanilor la nevoie.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lecţia 2

Alexandru cel Bun a construit mănăstirea Moldoviţa din Bucovina şi mănăstirea Bistriţa din raionul Neamţ unde este înmormîntat.

După moartea lui Alexandru cel Bun, urmează în Moldova o perioadă de dezordini, cu domnitori slabi, care durează 25 de ani, pînă în anul 1457 cînd pe tronul Moldovei se urcă Ştefan cel Mare. In perioada aceasta, unul din fii lui Alexandru cel Bun, Petru Aron, închină ţara Turcilor şi se obligă a plăti un tribut anual de 2000 de galbeni (1456).

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

II. Întrebări:

1. Sub ce nume sînt cunoscute primele organizaţii politice de pe teritoriul României de astăzi?
2. In care document s-au păstrat ştiri despre românii din Valahia în secolul al XIII-lea?
3. Cine era domnul Ţării Româneşti în anul 1324?
4. Unde a fost prima capitală a Ţării Româneşti?
5. In timpul cărui domnitor s-au bătut primele monede româneşti?
6. Cine a fost primul voevod al Moldovei?
7. Cine a fost primul voevod independent al Moldovei?
8. Aproximativ, cît timp a durat cucerirea Transilvaniei de către unguri?
9. Ce măsuri a luat domnitorul Mircea cel Bătrîn pentru a ajuta comerţul în Ţara Românească?
10. Cum erau înarmaţi ostaşii lui Mircea cel Bătrîn?
11. Care sînt clauzele mai importante ale Tratatului de Pace încheiat între Mircea cel Bătrîn şi Sultanul Baiazid?
12. Cîţi ani a domnit Alexandru cel Bun în Moldova?
13. Cînd a ocupat Alexandru cel Bun cetăţile Chilia şi Cetatea Albă şi împotriva cui le-a apărat?
14. Cum a descris cronicarul polonez Dlugosz una din luptele la care au participat moldovenii?
15. Cu care dintre vecinii săi a menţinut Alexandru cel Bun relaţii de prietenie?
16. Cine a pus capăt dezordinilor care au urmat după moartea lui Alexandru cel Bun?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lecţia 2

III. Teme pentru ora de aplicaţie.

a. Teme pentru discuţii libere.

1. Legenda descălecării Munteniei.

2. Legenda descălecării Moldovei.

3. Turcii în Europa - Cucerirea Constantinopolului.

4. Rolul jucat de Principatele Româneşti în oprirea expansiunii turceşti în Europe în secolul al XV-lea.

b. Viaţa economică în Ţara Românească în timpul lui Mircea cel Bătrîn.

Domniile lungi, prin continuitatea şi stabilitatea pe care le implică, sînt nu numai epoci de consolidare politică, dar, mai întotdeauna, şi de înflorire economică. Domnia lui Mircea cel Bătrîn este un strălucit exemplu. Ţara Românească a cunoscut sub acest glorios şi înţelept domnitor, o epocă de prosperitate deosebită. Importul şi exportul este viu. Se aduc în ţară mărfuri multe şi variate, atît din apus cît şi din răsărit, de la mii de kilometri distanţă. Se trimit peste hotare produsele ţării. Circulaţia monetară este intensă; se bat monete de argint; emisiunile succesive dovedesc nevoia de numerar ce exista pe piaţa comercială.

Cunoaştem două tratate de comerţ din timpul lui Mircea cel Bătrîn. Primul încheiat cu negustorii din Polonia şi Lituania în jurul anului 1402, al doilea cu negustorii din Braşov.

Prin primul tratat comercial, Mircea cel Bătrîn, dă voie polonezilor şi lituanienilor, să vie cu mărfurile lor, în orice cantitate, în Ţara Românească şi să le poată desface aici, pretutindeni, în toate oraşele şi în toate porturile Dunărene, de la Porţile de fier pînă la Brăila. Mircea cel Bătrîn îşi rezervă dreptul în prealabil de a alege şi a cumpăra din marfa lor, ce-i va plăcea.

Vama pentru mărfuri va fi plătită numai într-un singur loc, la Tîrgovişte.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Al doilea tratat comercial încheiat cu negustorii din Braşov, la 6 august, 1413, este mult mai detaliat şi interesant deoarece specifică mărfurile care se importă sau exportă, precum şi vama care urma să fie plătită. Mircea cel Bătrîn reînoieşte negustorilor braşoveni dreptul de a face comerţ în Ţara Românească şi stabileşte o vamă la Rucăr, unde se va plăti următoarea vamă: pentru catifeaua de Ypres - 24 de ducaţi; pentru cea de Louvain 18 ducaţi; pentru cea din Colonia, 12 ducaţi; pentru cea din Cehia, 6 ducaţi.

Dacă catifeaua este în ţară, tăiată în bucăţi, nu se va plăti nici o vamă. Scutite de vamă erau de asemenea cizmele şi produsele industriale aduse din Transilvania: fier, cuţite, săbii, arcuri, etc.

Pentru mărfurile importate din răsărit: piper, bumbac, stofă din păr de cămilă, etc., negustorii la intrarea în ţară vor plăti o vamă de trei la sută.

Ştefan cel Mare şi Vrîncioaia
cu cei şapte feciori ai săi

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

IV. Lectură.

Oastea românească în vremea lui Mircea cel Bătrîn.

Domnia lui Mircea cel Bătrîn (1386-1418) este un moment cu totul deosebit pentru istoria armatei române - momentul în care cucerirea otomană atinge graniţele ţării şi începe lupta seculară împotriva turcilor, pentru apărarea independenţei ţării. Turcii supun Serbia în urma luptei de la Cossovo, şi Bulgaria în urma căderii Tîrnovei (1389-1393). După aceste evenimente românii se află în faţa ofensivei mereu înnoite a celei mai puternice armate din vremea evului mediu şi rolul lor istoric a fost şi acela de a apăra Europa împotriva acestor năvălitori. Este de la sine înţeles că pentru aceasta era nevoie de o reorganizare a armatei. Mircea cel Bătrîn a fost cel dintîi comandant de oaste român care a ştiut să facă faţă acestor împrejurări istorice.

Oastea Ţării Româneşti, ca toate oştile medievale era alcătuită din cavalerie. La aceasta se adaugă garda personală a domnului şi armata curţii domneşti, iar pe de altă parte oastea populară a ţăranilor înarmaţi cu arcuri, coase şi topoare.

Pentru strîngerea oastei se proclama ridicarea în arme a tuturor ostaşilor care se adunau sub steagurile locale din punctele întărite ale ţării sau la adăpostul cetăţilor domneşti (Giurgiu, Turnu-Măgurele, Severin, Cetatea Dîmboviţei).

In legătură cu rolul armatei Ţării Româneşti în apărarea ţării, în secolul XIV şi XV stă şi tactica specială a acestei oşti, tactică pe care am putea-o denumi românească. Tactica specifică a armatelor medievale româneşti o constituie lupta din pădure cu prăvălirea copacilor asupra

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

duşmanilor, în special asupra cavaleriei îmbrăcate în zale. Nu este vorba numai de atragerea oştilor duşmane în locuri strîmte, unde trupele nu se pot desfăşura, tactica românească a luptei de pădure se caracterizează în primul rînd, prin „înţinarea" copacilor mari, adică tăierea lor de la bază, în aşa fel încît să poată sta încă în picioare, dar să se prăbuşească la o uşoară împingere. Copacii astfel pregătiţi se aflau pe o pantă abruptă, aşa încît prăvălirea rîndului celui mai de sus, să antreneze pe un front larg şi pe cei mai de jos, provocîndu-se o adevărată avalanşă asupra oastei ce trecea în vale şi care nu putea scăpa de nimicire.

Armamentul armatei româneşti era în parte fabricat în ţară, în special acela al oastei populare. Este sigur că ţăranii mergeau la război cu uneltele lor agricole: topoare şi coase, dar arma lor de bază era arcul cu săgeţile sale.

Săgeţile erau adesea otrăvite cu veninul unor plante. Scuturile, fabricate tot în ţară, din lemn, se asemănau cu acelea ale tătarilor, fiind acoperite cu piele.

O altă parte a armamentului armatei române era fabricat în Transilvania. Din tratatele comerciale încheiate de Mircea cel Bătrîn cu negustorii din Braşov, se vede că de acolo se importau în Ţara Românească arcuri (arbalete), săbii şi lănci cu vîrful de fier. Folosirea bombardelor, tunuri care aruncau pietre, şi existenţa armelor de foc în vremea lui Mircea cel Bătrîn şi a primilor săi urmaşi e atestată tot de corespondenţa cu oraşele din Transilvania, din care se aducea salitră, ca să facă praf de puşcă.

Armata românească din vremea lui Mircea cel Bătrîn reprezintă o organizaţie în parte tradiţională, în parte înnoită, pentru a face faţă unei noi situaţii istorice: lupta împotriva cotropirii turceşti.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Mircea, domnul Ţării Romîneşti
(Scrisoarea a III)

Iată vine-un sol de pace c-o năframă-n vîrf de băţ.
Baiazid, privind la dînsul, îl întreabă cu dispreţ:
- „Ce vrei tu?"
- „Noi? Bună pace! Şi de n-o fi cu bănat,
Domnul nostru-ar vrea să vadă pe măritul împărat".

La un semn deschisă-i calea şi s-apropie de cort
Un bătrîn atît de simplu, după vorbă, după port.
- Tu eşti Mircea?"
- Da-mpărate!"
- Am venit să mi te-nchini,
Să nu schimb a ta coroană într-o ramură de spini".
- „Orice gînd ai împărate, şi oricum vei fi sosit,
Cît sîntem încă pe pace, eu îţi zic: Bine-ai venit!
Despre partea închinării însă, Doamne, să ne ierţi;
Dar acu vei vrea cu oaste şi război ca să ne cerţi,
Ori vei vrea să faci întoarsă de pe-acum a ta cale,
Să ne dai un semn şi nouă de mila Măriei-Tale.....
De-o fi una, de-o fi alta..... Ce e scris şi pentru noi,
Bucuroşi le-om duce toate, de e pace, de-i război".
- Cum? Cînd lumea mi-e deschisă, a privi gîndeşti că pot
Că întreg Aliotmanul să se-mpiedice de-un ciot?
O, tu nu visezi, bătrîne, cîţi în cale mi s-au pus!
Toată floarea cea vestită a întregului Apus,
Tot ce stă în umbra crucii, împăraţi şi regi, s-adună
Să dea piept cu uraganul ridicat de Semilună.
S-a-mbrăcat în zale lucii cavalerii de la Malta,
Papa cu-a lui trei coroane, puse una peste alta,
Fulgere adunat-au contra fulgerului care
In turbarea-i furtunoasă a cuprins pămînt şi mare.
N-au avut decît cu ochiul ori cu mîna semn a face,
Şi apusul îşi împinse toate neamurile-ncoace;
Pentru-a crucii biruinţă se mişcară rîuri-rîuri
Ori din codri răscolite, ori stîrnite din pustiuri;
Sguduind din pace-adîncă ale lumii începuturi,
Innegrind tot orizontul cu-a lor zeci de mii de scuturi,
Se mişcau îngrozitoare ca păduri de lănci şi săbii,
Tremura înspăimîntată marea de-ale lor corăbii!.....
La Nicopole văzut-ai cîte tabere s-au strîns
Ca să stee înainte-mi ca şi zidul neînvins.
Cînd văzui a lor mulţime, cîtă frunză, cîtă iarbă,
Cu o ură ne-mpăcată mi-am şoptit atunci în barbă,

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Am jurat ca peste dînşii să trec falnic, fără păs,
Din pristolul de la Roma să dau calului ovăs.....
Şi de crunta-mi vijelie tu te aperi c-un toiag?
Şi purtat de biruinţă să mă-mpiedec de-un moşneag?"
- „De-un moşneag, da, împărate, căci moşneagul ce priveşti,
Nu e om de rînd, el este Domnul Ţării Româneşti.
Eu nu ţi-aş dori vr-odată să ajungi să ne cunoşti,
Nici ca Dunărea să-nnece spumegînd a tale oşti.
După vreme mulţi veniră, începînd cu acel oaspe,
Ce din vechi se pomeneşte, cu Dariu a lui Istaspe;
Mulţi durară, după vremuri, peste Dunăre vr-un pod,
De-au trecut cu spaima lumii şi mulţime de norod;
Impăraţi pe care lumea nu putea să-i mai încapă,
Au venit şi-n ţara noastră de-au cerut pămînt şi apă -
Şi nu voiu ca să mă laud, nici nu voiu să te-nspăimînt,
Cum veniră, se făcură toţi o apă şi-un pămînt.
Te făleşti că înainte-ţi răsturnat-ai val-vîrtej
Oştile leite-n zale de-mpăraţi şi de viteji?
Tu te lauzi că Apusul înainte ţi s-a pus? .....
Ce-i mîna pe ei în luptă, ce-au voit acel Apus?
Laurii voiau să-i smulgă de pe fruntea ta de fier,
A credinţii biruinţă căta orice cavaler.
Eu? Imi apăr sărăcia şi nevoile şi neamul.....
Şi de-aceea tot ce mişcă-n ţara asta, rîul, ramul,
Mi-e prieten numai mie, iară ţie duşman este,
Duşmănit vei fi de toate făr-a prinde chiar de veste;
N-avem oşti, dar iubirea de moşie e un zid
Care nu se-nfiorează de-a ta spaimă, Baiazid!" .....

M. Eminescu, Convorbiri literare, 1881.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lecţia 2

Rovine
(Scrisoarea a treia)

La un semn, un ţărm de altul, legînd vas de vas, se leagă
Şi în sunet de fanfare trece oastea lui întreagă;
Ieniceri, copii de suflet ai lui Allah şi Spahii
Vin de-ntunecă pămîntul la Rovine în cîmpii;
Răspîndindu-se în roiuri, întind corturile mari....
Numa-n zarea depărtată sună codrul de stejari.

....Ce mai freamăt, ce mai zbucium!
Codrul clocoti de sgomot şi de arme şi de bucium,
Iar la poala lui cea verde mii de capete pletoase,
Mii de coifuri lucitoare ies din umbra-ntunecoasă;
Călăreţii împlu cîmpul şi roiesc după un semn
Şi în caii lor sălbateci bat cu scările de lemn.
Pe copite iau în fugă faţa negrului pămînt,
Lănci scînteie lungi în soare, arcuri se întind în vînt,
Şi ca nouri de aramă şi ca ropotul de grindeni,
Orizontu-ntunecîndu-l, vin săgeţi de pretutindeni,
Vîjîind ca vijelia şi ca plesnetul de ploaie....
Urlă cîmpul şi de tropot şi de strigăt de bătaie.
In zadar striga-npăratul ca şi leul în turbare,
Umbra morţii se întinde tot mai mare şi mai mare;
In zadar flamura verde o ridică înspre oaste,
Căci cuprinsă-i de pieire şi în faţă şi în coaste,
Căci se clatină rărite şiruri lungi de bătălie;
Cad Arabii ca şi pîlcuri risipite pe cîmpie,
In genunchi căzeau pedestrii, colo caii se răstoarnă,
Cad săgeţile în valuri care şuieră, se toarnă,
Şi lovind în faţă-n spate, ca şi crivăţul şi gerul,
Pe pămînt lor li se pare că se năruie tot cerul....
Mircea însuşi mînă-n lupta vijelia-ngrozitoare,
Care vine, vine, vine, calcă totul în picioare;
Durduind soseau călării ca un zid înalt de suliţi,
Printre cetele păgîne trec rupîndu-şi large uliţi;
Risipite se-mprăştie a duşmanilor şiraguri,
Şi gonind biruitoare, tot veneau a ţării steaguri,
Ca potop ce prăpădeşte, ca o mare turburată -
Peste-un ceas păgînătatea e ca pleava vînturată.
Acea grindin-oţelită înspre Dunăre o mînă,
Iar în urma lor se-ntinde falnic armia română.

M. Eminescu, Convorbiri literare, 1881

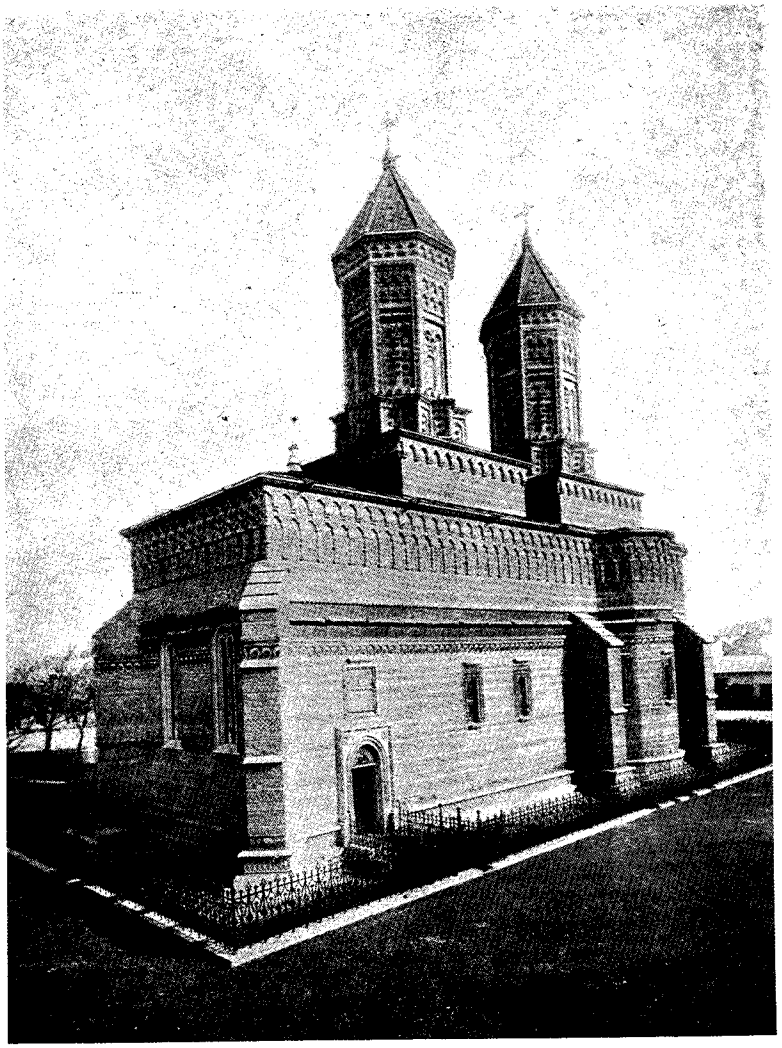
More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

V. Teme acasă.

Vă rog să scrieţi o compoziţie asupra unuia din următoarele subiecte:

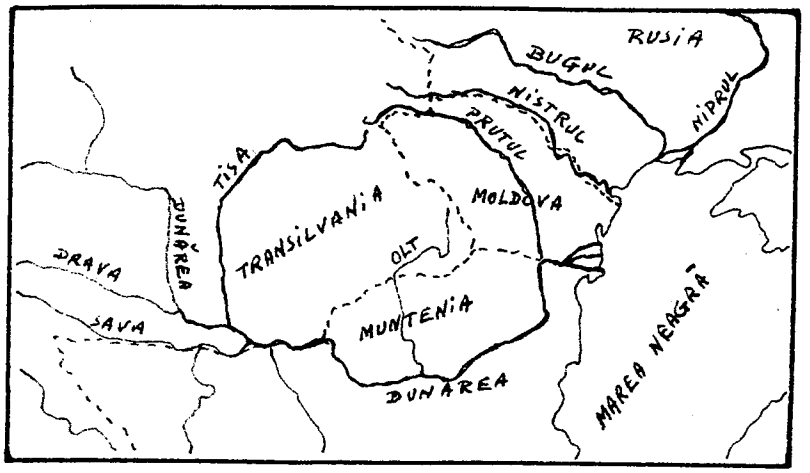
a. Viaţa economică în Ţara Românească în timpul lui Mircea cel Bătrîn.
b. Organizarea armatei româneşti în timpul lui Mircea cel Bătrîn.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Biserica Trei Ierarhi din Iași

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

I. Principatele Româneşti în secolul al XV-lea.

Muntenia. După moartea lui Mircea cel Bătrîn (1418) în Muntenia urmează la tronul ţării o serie de domnitori slabi în timpul cărora Ţara Românească cade într-o adevărată anarchie. Nici un principiu, nici o autoritate nu mai erau recunoscute şi respectate. Hoţii umpluseră ţara, încît nimeni nu mai era sigur pe viaţa şi pe averea sa. Din punct de vedere politic, ţara căzuse într-o adevărată prăpastie. Tributul către Turci fusese ridicat la suma de 10.000 de galbeni şi, lucrul cel mai cumplit, Muntenia trebuia să contribuie în fiecare an cu 500 de copii la reîmprospătarea ienicerilor.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Vlad Ţepeş (1456 - 1462, 1476) ia măsuri drastice contra hoţilor, leneşilor, trădătorilor şi a tuturor făcătorilor de rele. Pedeapsa obişnuită era tragerea în ţeapă.

Vlad Ţepeş a fost un domnitor energic, restaurator al ordinii şi a siguranţei căilor de comerţ din Ţara Românească. Refuzînd să plătească tributul „de sînge", în anul 1462 este atacat de o puternică armată turcă sub comanda Sultanului Mahomed al II-lea, cuceritorul Constantinopolului, şi după o serie de lupte este silit să se refugieze în Transilvania unde este prins de regele Ungariei Matei Corvin, şi aruncat în închisoarea de la Buda unde zace 12 ani. Este readus pe tronul Munteniei în anul 1476 de Ştefan cel Mare, domnul Moldovei, însă moare după o lună de domnie. Este înmormîntat în mănăstirea Snagov.

Moldova. A doua jumătate a secolului al XV-lea în Moldova este dominată de figura domnului Ştefan cel Mare (1457-1504). Ştefan cel Mare pune capăt luptelor interne pentru domnie care durau de 25 de ani, de la moartea lui Alexandru cel Bun.

Domnia lui Ştefan cel Mare este cel mai frumos timp din istoria Moldovei. Niciodată ţara n-a fost mai întinsă, mai bogată şi mai respectată. In urma victoriei de la Podul

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Oşteni moldoveni

Inalt unde Ştefan cel Mare 1-a învins pe Sultanul Turc Mahomed al II-lea, Papa Sixt al IV-lea îi scrie: „Faptele tale săvîrşite cu înţelepciune şi vitejie, contra Turcilor infideli, inamicii comuni, au adus atîta celebritate numelui tău, încît eşti în unanimitate foarte lăudat." De asemenea, într-o cronică turcească de pe timpul acela citim: „Niciodată armatele turceşti n-au suferit un dezastru atît de mare."

Prima perioadă a domniei lui Ştefan cel Mare este caracterizată printr-o serie de războaie, împotriva ungurilor pe care-i învinge la Baia (1467), împotriva turcilor pe care-i învinge la Podul Inalt (1475) ca apoi să fie învins la rîndul sau de turci la Valea Albă (Războieni) în anul următor (1476); împotriva tătarilor pe care-i învinge la Lipnic în anul 1470, împotriva lui Radu cel Frumos, domnul Munteniei, pe care-l învinge în anul 1471 şi 1473 şi împotriva polonezilor pe care-i învinge la Codrul Cosminului în anul 1497.

In anul 1484, Ştefan cel Mare pierde cetăţile Chilia şi Cetatea Albă care sînt ocupate de turci. Pentru a pune

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

capăt incursiunilor armatelor turceşti, la 1492, Ştefan cel Mare se obligă să plătească Sultanului Turc un tribut anual de 4000 de galbeni, în schimb, Sultanul se obligă a lăsa Domnului Moldovean deplina libertate în conducerea ţării, să nu se atingă de credinţa religioasă, de datinile sau legile după care se guverna Moldova. De asemenea, turcii nu aveau voie să se stabilească în Moldova nici să-şi construiască moschei pe teritoriul Moldovei.

Domnia lui Ştefan cel Mare a fost o epocă de renaştere a culturii şi artelor în Moldova, o epocă de eroism şi demnitate naţională. In timpul domniei lui Ştefan cel Mare s-au ridicat peste 40 de biserici şi mănăstiri în amintirea ostaşilor căzuţi pe cîmpurile de luptă, între care biserica Sf. Nicolae din Iaşi, mănăstirea Voroneţ şi mănăstirea Putna unde este înmormîntat.

În mănăstirile Putna şi Neamţ s-au scris cărţi religioase şi primele cronici, s-au pregătit preoţi şi administratorii ţării. Picturile şi sculpturile acestor mănăstiri dovedesc un adevărat gust pentru frumos, un dezvoltat sentiment religios şi sentimentul artistic al poporului român.

Din punct de vedere economic, Moldova face progrese remarcabile; Ştefan cel Mare încheie tratate comerciale cu ţările vecine, bate monedă şi ridică oraşe noi.

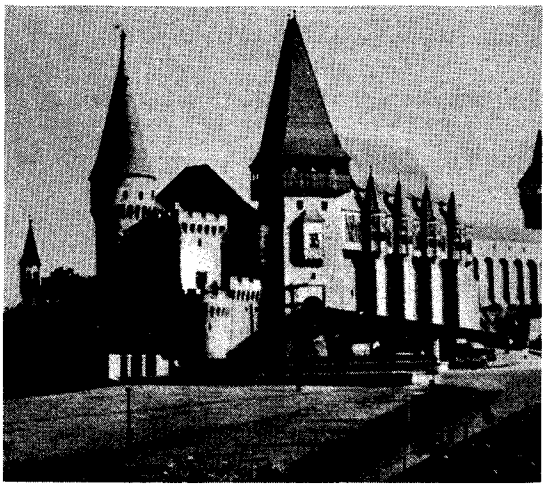
More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Transilvania. După cucerirea Transilvaniei de către unguri (secolele XI-XIII), cnezatele şi voevodatele româneşti din Transilvania dispar, iar cnezii şi voevozii români sînt înlocuiţi cu nobili maghiari (grofi) cărora regele Ungariei le dă moşii şi pămînturi întinse în noua provincie. In anul 1211, regele Andrei al II-lea aduce în Transilvania pe cavalerii ordinului Teuton pentru a asigura frontierele Transilvaniei în contra incursiunilor din răsărit. Aceşti cavaleri teutoni primesc de la regii unguri anumite privilegii, atît de natură comercială cît şi de natură politică. Situaţia românilor din Transilvania devine din ce în ce mai grea, pînă cînd cad într-o stare de iobăgie. Ca iobagi, românii din Transilvania n-aveau voie să se ocupe cu comerţul, n-aveau voie să părăsească pămîntul pe care lucrău, nu puteau să ocupe funcţii, n-aveau voie să aibă şcoli sau chiar, uneori, să vorbească limba română.

Situaţia creată de unguri în Transilvania i-a forţat pe mulţi români să treacă munţii în Muntenia şi Moldova pentru a găsi condiţii mai bune de trai, iar pe alţii i-a forţat să se revolte (1437, Bobîlna, 1514, Gheorghe Doja). Aceste revolte ţărăneşti însă au fost uşor zdrobite de nobilii unguri, după care soarta ţăranilor români din Transilvania a devenit şi mai grea.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lecţia 3

Ioan Corvin de Hunedoara (1386-1456). Pentru strălucite merite militare, tatăl lui Ioan Corvin de Hunedoara, anume Voicu, un mic nobil român, fusese răsplătit de regele ungur Sigismud cu domeniul Hunedoarei. Ioan Corvin, după ce învaţă meseria armelor în Apus, se întoarce în Transilvania pentru a lupta în contra turcilor care ajunseseră la graniţele Ungariei. In anul 1438 este numit „Ban de Severin" iar în anul 1441 este ales voevod al Transilvaniei. Ca voevod al Transilvaniei, în anul 1442 îi bate pe turci la Poarta de Fier şi la Ialomiţa. In anul următor (1443) după o serie de lupte victorioase, trece munţii Balcani însă este învins la Varna în anul 1444.

In anul 1446, Ioan Corvin de Hunedoare este ales regent al Ungariei, post pe care-l ocupă pînă la 1456 cînd moare în luptele cu turcii la Belgrad.

După moartea lui Ioan Corvin de Hunedoara, fiul său Matei, este ales rege al Ungariei. Matei Corvin (1458-1490) este considerat ca unul dintre cei mai însemnaţi regi pe care i-a avut Ungaria în tot decursul istoriei.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Atît Ioan Corvin cît şi Matei Corvin s-au amestecat în treburile Munteniei şi Moldovei unde au căutat să aibă domni care să-i suporte în luptele lor cu turcii.

După lupta de la Mohaci (1521), Transilvania devine un principat vasal şi tributar Turciei, cum erau Ţara Românească şi Moldova.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lecţia 3

II. Întrebări:

1. Descrie situaţia din Ţara Românească după moartea lui Mircea cel Bătrîn.
2. Cîţi copii trebuia Ţara Românească să predea anual Sultanului pentru corpul ienicerilor?
3. Ce măsuri a luat domnitorul Vlad Tepeş pentru a restabili ordinea în Ţara Românească?
4. De ce l-a atacat Sultanul turc Mahomed al II-lea pe Vlad Ţepeş?
5. Unde şi cînd a domnit domnitorul Ştefan cel Mare?
6. Ce i-a scris Papa Sixt al IV-lea lui Ştefan cel Mare după lupta de la Podul Inalt?
7. In contra cui a mai luptat Ştefan cel Mare?
8. Cînd a pierdut domnitorul Ştefan cel Mare cetăţile Chilia şi Cetatea Albă?
9. Care sînt clauzele principale ale tratatului de pace încheiat între domnitorul Ştefan cel Mare şi Sultanul Mahomed al II-lea?
10. Aproximativ, cîte biserici şi mănăstiri a ridicat Ştefan cel Mare?
11. Cine i-a adus pe cavalerii teutoni în Transilvania şi care a fost misiunea lor în Transilvania?
12. Li s-a acordat acestor cavaleri teutoni anumite privelegii?
13. Aveau „iobagii" români din Transilvania aceleaşi privelegii ca şi cavalerii teutoni?
14. Cînd a fost ales Ion Corvin de Hunedoara voevod al Transilvaniei?
15. Datorită căror fapte i s-a conferit această onoare?
16. La ce dată devine Transilvania un Principat vasal şi tributar Turciei?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

III. Teme pentru ora de aplicaţie.

a. Teme pentru discuţii libere.

1. Tributul de „sînge" plătit de creştini, turcilor.

2. Ienicerii în armata turcească.

3. Ştefan cel Mare, Atlet al lui Hristos.

4. Ştefan cel Mare, ctitor de biserici şi mănăstiri.

b. Bătălia lui Ştefan-Vodă cu Turcii, la Podul-Inalt (1475).

Intr-aceia vreme Mehmet, împăratul turcesc, armînd 120.000 de oaste a sa şi oaste tătărească şi muntenească să meargă cu Radul Vodă, au trimis asupra lui Ştefan Vodă. Iară Ştefan Vodă avînd oastea sa gata 40.000 şi 2.000 de Leşi ce-i venise într-ajutoriu.....de la craiul Cazimir, şi 5.000 de Unguri ce-i dobîndise de la Mateiaş, craiul unguresc, le-au ieşit înainte din sus de Vaslui, la Podul Inalt, pre carii i-au biruit Ştefan Vodă, nu aşa cu vitejia cum cu meşterşugul, că întîiu au fost învăţat de au pîrjolit iarba petiutinderea, ce au slăbit caii Turcilor, cei gingaşi. Deci, ajutînd puterea cea dumnezeiască, cum se vrea tocmi voia lui Dumnezeu cu a oamenilor, aşa i-au cuprins pe Turci negura, de nu se vedea unul cu altul, şi Ştefan Vodă tocmise oameni despre lunca Bîrladului, ca să-i amăgească cu bucime şi cu trîmbiţe, dînd semn de război. Atuncea oastea turcească întorcîndu-se la glasul buciumelor, şi împiedecîndu-i şi apa şi lunca, şi acoperindu-i şi negura, tăind lunca şi sfărămînd ca să treacă la glasul bucimelor, iară dindărăt Ştefan Vodă cu oastea tocmită i-au lovit, Joi, Ghenarie 10 zile, unde nici era loc de a-şi tocmire oastea, nici de a se îndriptare, ci aşa, ei în de sine tăindu-se, mulţi periră,

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

mulţi prinşi de pedestrime au fost, ce şi pre aceia pre toţi i-au tăiat, unde apoi măgle de cei morţi au strîns.....

Şi într-aceia laudă şi bucurie au zidit biserică în tîrg în Vaslui, dînd laudă lui Dumnezeu de biruinţă ce-au făcut, şi de aci s-au întors la scaunul său la Suceava, cu mare pohvală şi biruinţă singur de la Dumnezeu de sus, eşindu-i înainte mitropolitul şi cu toţi preoţii, aducînd sfînta Evanghelie şi cinstita cruce în mînile sale ca înaintea unui împărat şi biruitoriu de limbi păgîne, de l-au blagoslovit.

Atunci mare bucurie au fost tuturor domnilor şi crailor de prin prejur, de biruinţă ce au făcut Ştefan Vodă.

Gr. Ureche, Letopiseţul Ţării Moldovei, după 1642.

Ştefan cel Mare.

„Fost-au acest Ştefan om nu mare de stat.....întreg la fire, neleneş, şi lucrul său îl ştia a-l acoperi, şi unde nu gîndeai acolo îl aflai.

La lucruri de război meşter, unde era nevoie însuşi se vîra, ce văzîndu-l ai săi să nu îndărăpteze, şi pentru aceia rar război de nu biruia, şi unde-l biruia alţii nu pierdea nădejdea, că ştiindu-se căzut jos se ridica deasupra biruitorilor....."

Gr. Ureche, Letopiseţul Ţării Moldovei, după 1642.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Cîntecul lui Ştefan Vodă.

(poezie populară)

Ştefan, Ştefan, Domn cel Mare
Seamăn pe lume nu are,
Decît numai mîndrul soare.

Din Suceava cînd el sare
Pune pieptul la hotare,
Ca un zid de apărare.

Braţul lui fără-ncetare
Bate hoardele barbare
Bate cetele maghiare.

Bate Leşi din fuga mare
Bate Turci pe zmei călare
Şi-i scuteşte de-ngropare.

Lumea-ntreagă stă-n mirare
Ţara-i mică, ţara-i tare
Şi duşmanul spor nu are.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

IV. Lectură:

Bătălia de la Vaslui...

Simbol al eroismului, al dragostei nemărginite faţă de patrie, al măiestriei militare desăvîrşite, aşa a rămas în istorie celebra bătălie de la Vaslui din anul 1475. Importanţa ei depăşeşte limitele strict locale, repercutîndu-se asupra evenimentelor ce au urmat. Puţine exemple vom găsi în istorie în care o oaste mică să nimicească o armată aşa de puternică şi bine organizată cum era cea otomană.

Oastea Moldovei condusă de Ştefan cel Mare a purtat în viaţa lui peste patruzeci de bătălii victorioase. Biruinţa de la Vaslui rămîne însă cea mai strălucitoare.

Cauzele care au dus la conflictul militar din 1475 trebuie căutate în tendinţa Porţii de a restabili dominaţia otomană asupra Moldovei şi Ţării Româneşti, periclitată grav prin acţiunile voievodului Moldovei de păstrare a independenţei ţării.

Cuceritorul Constantinopolului -- Mahomet al II-lea -- a dat ordinul ca Soliman paşa, beglerbegul Rumeliei, care asedia atunci fără succes cetatea Scutari în Albania, să se îndrepte cu toată oastea sa spre Moldova. Soliman paşa a reuşit să ajungă la Dunăre abia spre sfîrşitul lunii decembrie 1474. El avea o armată impresionantă, de peste 120.000 de oameni, compusă din cavaleri (spahii) şi pedestraşi (ieniceri), la care se mai adăugau achingii (trupe neregulate).

Împotriva armatei otomane, Ştefan cel Mare a putut aduna în grabă 40.000 de oameni. I-au mai venit în ajutor 5.000 de secui, 2.000 de polonezi şi 1.800 de unguri. În total, oastea moldovenească era, în comparaţie cu cea a turcilor, de trei ori mai mică.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

În ciuda numărului mic al oştenilor armata Moldovei era o forţă de temut: tăria ei izvora din patriotismul oştenilor, din dorinţa fierbinte a fiecărui luptător de a apăra, cu orice sacrificiu, patria aflată în primejdie. Orice om venit la oaste, fie răzeş, fie ţăran liber, trebuia să aibă săgeţi, sabie şi pinteni. Astfel, orice pedestraş putea să se transforme în călăreţ, iar călăretul ştia să lupte şi ca pedestraş. Chemarea la arme era socotită o poruncă sfîntă. La aceasta se adăuga conducerea exercitată cu măiestrie de voievod. De cele mai multe ori domnul lupta alături de ostaşi -- curajul lui legendar însufleţindu-i.

De data aceasta, în afară de oastea permanentă, aşazisa „curte", în compunerea oştirii moldoveneşti intrau şi răzeşii -- sprijin de nădejde al domnitorului, cetele tîrgurilor, cetele comandate de boieri, şi un mic număr de oameni ai mănăstirilor.

Ştefan cel Mare avea la dispoziţie, ca armament greu, 20 de tunuri.

În sistemul de pregătire pentru întîmpinarea duşmanului intra şi străvechea tactică a ţărilor române: ţăranii din toate satele ce se aflau în calea duşmanului ascundeau vitele, merindele şi nutreţul, tot ce aveau ei mai de preţ, la locuri ferite în păduri şi munţi. Ceea ce nu putea fi ascuns, era ars (deseori şi casa proprie). Astfel că, păşind pe pămîntul Moldovei, duşmanul nu găsea nimic ce i-ar fi fost necesar, nici măcar apă de băut, căci fîntînile erau otrăvite.

Trecînd Dunărea şi înaintînd pe pămîntul Moldovei, armata otomană a găsit satele pustii iar cetele de „harţă" o loveau pe neaşteptate, provocîndu-i pierderi însemnate. Foametea şi frigul au început să se resimtă în oastea duşmană.

Locul bătăliei a fost ales de Ştefan şi impus duşmanului cu multă măiestrie. Cronica germană îl localizează „nu departe de Vaslui, la o apă ce se cheamă Bîrlad". Însă cele mai preţioase ştiri le găsim la Grigore Ureche. Acesta afirmă că lupta s-a dat „din sus de Vaslui", că „nici nu era loc de a-şi tocmi oastea", că turcii s-au împiedicat de „apă şi luncă" şi că bătălia s-a dat la Podul Inalt. Poate că acest pod a existat undeva pe rîul Bîrlad, nu departe de locul bătăliei.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lecţia 3

Domnitorul moldovean s-a folosit de o negură deasă, care acoperea în acea zi cîmpul bătăliei, şi pentru a induce în eroare pe inamic a pus în spatele mlaştinei trîmbiţaşi. La timpul potrivit ei au început să sune din buciume şi trîmbiţe.

„Atuncea, scrie Grigore Ureche, oastea turcească, întorcîndu-se la glasul buciumelor şi împiedicîndu-i apa şi lunca şi negura acoperindu-i, tăind lunca şi sfărîmîndu, ca să treacă la glasul buciumilor, ei în de sine tăindu-se, mulţi periră". Tunurile au intrat în acţiune decimînd oastea otomană, mărind panica şi groaza. Apoi a năvălit grosul oastei moldoveneşti, care, spune mai departe cronicarul, „pre toţi i-au tăiat; unde apoi mîgle de cei morţi au strînsu, şi mulţi paşi şi sangeaţi au perit. Şi pre feciorul lui Isac paşa, după ce l-au prins viu, l-au slobozit. Şi puşcile (tunuriie n.n.) le-au dobînditu(...) bătuţi, (otomanii -- n.n.) au fugit prin păduri şi au ieşit unde purcedea apa Smilii (Similei), în ţinutul Tutovei. Acolo, în legea lor, au dat laudă lui Dumnezeu că au scăpat şi au ieşit la lume.

Iară Ştefan Vodă pornitu-s-au după dînşii cu ai săi moldoveni şi cu 2.000 oaste leşească, ce i-au fost întrajutoriu şi i-au gonit pe turci pînă i-a trecut Siretul la Ionăşeşti, unde se pomeneşte şi astăzi vadul turcilor... Zăceau pe drumuri ca znopii pe cîmp."

În conformitate cu izvoarele ce le avem la îndemînă ne putem imagina următoarele faze ale bătăliei:
1) Atragerea avangardei armatei otomane, pentru atac, în direcţia mlaştinei, fără a-i vedea pe moldoveni; 2) atac inamic împotriva oastei moldoveneşti; 3) contraatacul de flanc şi din spate al cavaleriei în fruntea căreia lupta Ştefan cel Mare; 4) retragerea şi fuga armatei otomane spre sud; 5) urmărirea inamicului de către moldoveni, timp de 4 zile.

Mai tîrziu, pentru răscumpărarea celor prinşi, sultanul a oferit domnului moldovean pînă la 80.000 galbeni pentru fiecare prizonier de seamă. Dar acesta a respins oferta, răspunzînd: „Dacă aveţi atîţia bani, ce-aţi căutat în ţara mea?" Prada de război a fost foarte numeroasă.

La vestea înfrîngerii, sultanul s-a întristat peste măsură şi timp de 5 zile n-a vrut să vadă pe nimeni; iar

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Mara, împărăteasa, văduva sultanului Murad, avea să spună cu trei luni mai tîrziu că „niciodată o oaste turcească n-a suferit o astfel de înfrîngere".

Peste două săptămîni de la desfăşurarea bătăliei, Ştefan a trimis tuturor regilor şi principilor creştini un mesaj prin care anunţa victoria repurtată de oastea moldovenească şi atrăgea din nou atenţia asupra primejdiei ce fusese înlăturată numai pentru moment. Cu toate că mesajul s-a păstrat doar în traduceri, el poartă pecetea elocinţei timpului şi ne arată figura domnului în toată măreţia ei. Ştefan scria:

„De aceea facem cunoscut domniilor voastre că pe la Boboteaza trecută turcul a trimis în ţara noastră şi împotriva noastră o mare oştire în număr de 120.000 de oameni, al cărei căpitan de frunte era Soliman paşa beglerbegul; împreună cu acesta se aflau toţi curtenii susnumitului turc (...)

Auzind şi văzînd noi aceasta, am luat sabia în mînă şi... am mers împotriva duşmanilor creştinătăţii, i-am biruit şi i-am călcat în picioare, şi pe toţi i-am trecut sub ascuţişul sabiei noastre".

În partea finală a mesajului citim:

„Iar noi, din partea noastră făgăduim, pe credinţa noastră creştinească şi cu jurămîntul domniei noastre, că vom sta în picioare şi ne vom lupta pînă la moarte pentru legea creştinească, noi cu capul nostru. Aşa trebuie să faceţi şi voi, pe mare şi pe uscat, după ce... noi i-am tăiat mîna cea dreaptă. Deci fiţi gata fără întîrziere".

Reuşita luptei presupunea adeziunea spirituală şi materială a poporului la efortul domnitorului şi al oastei. Sistemul de pustiire presupunea de asemenea că, după retragerea inamicului, restabilirea bunei stări a ţării se va face rapid, nu numai prin eforturi individuale, ci şi prin ajutorul domniei.

Europa întreagă a răsuflat mai uşor după victoria moldovenească. Papa Sixt al IV-lea i-a scris lui Ştefan cel Mare: „Faptele tale săvîrşite cu înţelepciune şi vitejie au adus atîta celebritate numelui tău, încît eşti în gura tuturor şi eşti în unanimitate foarte mult lăudat"...

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Ecoul acestor sentimente le găsim la cronicarul polonez I. Dlugosz. Impresionat de succesele moldovenilor, el afirma despre marele lor voievod:

„O, bărbat minunat, cu nimic mai inferior ducilor eroici pe care noi îi admirăm, care în timpurile noastre a purtat cel dintîi dintre principii lumii o victorie strălucită contra turcilor"...

Victoria de la Vaslui nu a fost întîmplătoare. Bizuindu-se pe sprijinul şi vitejia maselor, Ştefan cel Mare a ştiut întotdeauna să le folosească temeinic, cu multă chibzuinţă, fără de care nici o victorie n-ar fi fost posibilă. Strălucit comandant de oşti, domnul moldovean a ştiut să adopte întotdeauna tactica necesară, creind inamicului situaţii fără ieşire: O dată a recurs la incendiu (Baia), altă dată la înţînarea copacilor, pe care i-a prăvălit peste duşman (Codrii Cosminului), iar la Vaslui la alegerea unui loc mlăştinos, la hărţuirea şi înşelarea inamicului. Fiecare luptă a lui Ştefan cel Mare a fost o creaţie: niciodată două lupte n-au fost concepute la fel.

Cu calităţile lui militare alese se îmbina şi talentul lui diplomatic. Arta diplomatică a lui Ştefan pornea de la premisa că trebuie să aibă întotdeauna un singur inamic, asigurîndu-şi în prealabil prietenia celorlalte state vecine.

Ştefan cel Mare a fost un comandant de oşti de talie mondială. Victoria strălucită repurtată de oştirea românească la Vaslui în 1475 a demonstrat lumii întregi că acolo, la marginea Europei, exista o ţară mică, locuită de oameni viteji şi mîndri, care, pentru a-şi păstra fiinţa naţională şi libertatea, cutezau să înfrunte primejdii oricît de mari.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

V. Teme acasă:

Vă rog să scrieţi o compoziţie asupra unuia din următoarele subiecte:

a. Bătălia de la Vaslui (Podul Inalt 1475).

b. Familia Ion Corvin de Hunedoara.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Ştefan Cel Mare Domnul Moldovei
supranumit şi Atletul lui Christos

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

I. Mihai Viteazul (1593 - 1601).

În Muntenia, secolul al XVI-lea este caracterizat prin lupte interne între diferiţii pretendenţi la tron şi prin amestecul turcilor în afacerile interne ale ţării, în general, sprijinind pe cei care ofereau să plătească un tribut mai mare. Dintre cei 37 de domni care au domnit în perioada aceasta, amintim pe:

Radu cel Mare (1495-1508) care-l aduce în ţară pe călugărul Macarie cu o tipografie şi care tipăreşte, în limba slavonă, primele cărţi bisericeşti din ţară.

Neagoe Basarab (1512-1521) care aduce în ţară pe meşterul Manole ca să clădească Mînăstirea Curtea de Argeş.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Prima carte bisericească tipărită în Muntenia de către călugărul Macarie a fost un Liturghier Slavonesc în anul 1508. În anul 1559, Diaconul Coresi, publică la Braşov, prima carte românească: „Întrebarea Creştinească" un catechism pentru propagarea religiei luterane. Prima Evanghelie românească a fost tipărită în anul 1561. De asemenea, amintim faptul că prima scrisoare în limba română care se păstrează, este o scrisoare a unui negustor român, Neacşu din Cîmpulung, către primarul oraşului Braşov.

Aceste lucrări sînt considerate primele încercări literare în limba română.

În Moldova, după moartea lui Ştefan cel Mare, găsim o situaţie similară cu cea din Muntenia, lupte interne între pretendenţii la tron şi amestecul turcilor în afacerile interne ale ţării. Intre domnitorii mai însemnaţi din perioada aceasta amintim pe: Petru Rareş (1527-1538) şi (1541-1546) care refuză să mai plătească tribut turcilor, se amestecă în luptele de succesiune în Ungaria şi ocupă Bistriţa, Rodna, Ciceiul şi Cetatea de Baltă din Transilvania.

Ion Vodă cel Cumplit (1572-1574) care împreună cu un grup mic de boeri credincioşi încearcă să re-cîştige independenţa ţării. Este învins însă de turci în lupta de la Roşcani, luat prizonier şi ucis.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Mihai Viteazul (1593-1601). Cu toate că Mihai Viteazul a ocupat tronul Munteniei cu ajutorul turcilor, odată ajuns domn, a intrat în legătură cu Papa Clement al VIII-lea, Rudof al II-lea, împăratul Austriei, Sigismund Bathory, Principele Ardealului şi cu Aron Vodă, domnul Moldovei cu scopul de a încheia o alianţă ofensivă în contra turcilor.

Atacul împotriva turcilor este deschis de către Mihai Viteazul în anul 1594. Creditorii turci care i-au împrumutat banii necesari pentru a cumpăra tronul, au fost chemaţi la Bucureşti ca să fie plătiţi. În loc de a-i plăti, Mihai Viteazul îi omoară pe toţi împreună cu garnizoana turcească din Bucureşti. Apoi, Mihai Viteazul atacă şi arde oraşele: Giurgiu, Hîrşova, Silistra, Rahova, etc.

În acelaş timp, Aron Vodă din Moldova, atacă şi arde oraşul Ismail.

Pentru a-l pedepsi, Sultanul Turc, organizează sub comanda lui Sinan Paşa, o armată de peste 100.000 de oameni, care trec Dunărea în vara anului 1595 şi se îndreaptă spre Bucureşti.

Mihai Viteazul, cu o armată de aproximativ 16,000 de soldaţi încearcă să-l oprească pe Sinan Paşa la Călugăreni. Aici, într-o regiune mlăştinoasă, între Giurgiu şi Bucureşti, la 13 august 1595, s-a dat una din cele mai glorioase lupte din istoria României.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lecţia 4

Intrucît ajutoarele promise n-au sosit la timp, Mihai Viteazul este silit să se retragă spre munţi spre a-şi reorganiza armata. Turcii ocupă oraşele Bucureşti şi Tîrgovişte.

În munţi, Mihai Viteazul îşi reorganizează armata cu ajutoare primite de la Sigismund Bathori, principele Ardealului şi de la Ştefan Răzvan, domnul Moldovei şi la 18 octombrie eliberează Tîrgovişte apoi Bucureştiul. Armata turcească în plină retragere încearcă să treacă Dunărea la Giurgiu, pe un pod pe vase care este distrus de artileria lui Mihai Viteazul. „O asemenea retragere dezastruoasă şi înfrîngere n-a mai fost pomenită în istorie" scrie cronicarul turc Naima.

În anul următor, 1596, Mihai Viteazul bate pe Tătari, apoi în anul 1598 trece Dunărea şi bate pe Turci la Nicopole, la Vidin şi la Cladova după care încheie pace cu Turcii care-l recunosc ca domn al Munteniei iar Ţara rămîne în deplină libertate.

În timpul acesta, Sigismund Bathori, Principele Transilvaniei renunţă la Transilvania în favoarea vărului său Andrei Bathori un inamic al lui Mihai Viteazul. În toamna anului 1599, ca aliat al împăratului Rudolf al II-lea, Mihai Viteazul trece în Ardeal pe la Braşov şi Buzău, îl învinge pe Andrei Bathori în lupta de la Şelimbăr de

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

lîngă Sibiu şi la 1 noiembrie intră în Alba Iulia capitala Transilvaniei şi se proclamă „domn al Ardealului".

La Alba Iulia, Mihai Viteazul a întemeiat Mitropolia Ardealului în mînăstirea pe care a zidit-o acolo încă din anul 1596 şi a adus numeroşi preoţi şi călugări din Muntenia. Mihai Viteazul a luat de asemenea măsuri pentru înbunătăţirea stării preoţilor şi iobagilor români.

În Moldova, domnul Ieremia Movilă, cu ajutorul polonezilor complota împotriva lui Mihai Viteazul, încercînd să pună pe tronul Munteniei pe fratele său Simion. Pentru a pune capăt acestor comploturi, Mihai Viteazul trece în Moldova şi o ocupă fără vărsare de sînge, Ieremia Movilă fugind în Polonia. La Iaşi, capitala Moldovei, Mihai Viteazul se proclamă: „Domn al Ţării Româneşti, al Ardealului şi la Moldovei." Pentru prima dată în istoria românilor, cele trei Principate, Muntenia, Moldova şi Transilvania sînt unite sub conducerea unui singur domnitor român.

Cu toate că unirea celor trei Principate a durat numai cîteva luni (din Mai 1600 pînă în 18 Septembrie 1600), unirea Principatelor sub Mihai Viteazul a însemnat trezirea demnităţii naţionale şi a năzuinţei spre independenţă a poporului român. Mihai Viteazul a rămas în istoria României un simbol al unităţii naţionale, unitate naţională care nu s-a înfăptuit decît în anul 1918.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lecţia 4

În timp ce Mihai Viteazul era în Moldova, în vara anului 1600, nobilii unguri din Transilvania împreună cu generalul Basta, reprezentantul împăratului Rudolf al II-lea de la Viena se revoltă încontra lui Mihai Viteazul. Mihai Viteazul se întoarce din Moldova pentru a pune capăt acestei revolte însă este învins în lupta de la Mirăslău, lîngă Aiud.. Ieremia Movilă cu ajutor polonez ocupă Moldova şi cu o armată puternică se îndreaptă spre Muntenia pentru a pune pe tron pe fratele său Simeon. Turcii profită de aceste evenimente pentru a invada Muntenia şi Mihai Viteazul este silit să părăsească Transilvania pentru a apăra Muntenia. Este învins însă în luptele de la Năeni (Buzău) la Bucov şi la Teleajen. După ce este învins iarăşi într-o ultimă luptă pe Argeş, Mihai Viteazul pleacă în exil la Viena unde cere ajutor împăratului Rudolf al II-lea.

În Transilvania, nobilii unguri după ce au scăpat de Mihai Viteazul cu ajutorul lui Basta, acum cheamă înapoi la tronul Transilvaniei pe Sigismund Bathori, un inamic al lui Rudolf al II-lea. Generalul Basta este de asemenea silit să părăsească Transilvania.

Pentru a recuceri Transilvania şi pentru a înlătura pe Sigismund Bathori, Rudolf al II-lea împacă pe Mihai Viteazul cu generalul Basta şi-i trimite în Transilvania.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

În lupta de la Gorăslău (3 august 1601) armatele lui Sigismund Bathori sînt învinse. Generalul Basta, un om ambiţios, i-a cerut lui Mihai Viteazul să-i predea steagurile cîştigate la Gorăslău şi să-l recunoască pe el drept guvernator al Transilvaniei. Mihai Viteazul a refuzat. La 9 august 1601, un grup de soldaţi din armata lui Basta intră în cortul lui Mihai Viteazul şi-l ucid.

Cu toate că a domnit numai opt ani, Mihai Viteazul s-a dovedit un bun strateg, un mare conducător de oşti şi un mare apărător al creştinătăţii.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

II. Întrebări:

1. În timpul cărui domnitor s-au tipărit primele cărţi bisericeşti în Ţara Românească?
2. Cine l-a adus în Ţara Românească pe meşterul Manole ca să clădească mănăstirea Curtea de Argeş?
3. Cum se numeşte prima carte publicată în limba română? Cine a publicat-o?
4. Cu ajutorul cui a ocupat Mihai Viteazul tronul Ţării Româneşti?
5. Cu cine a încheiat Mihai Viteazul o alianţă ofensivă în contra turcilor?
6. Cum a început primul război dintre Mihai Viteazul şi turci?
7. Unde şi când l-a învins Mihai Viteazul pe Sinan Paşa, comandantul armatei turceşti?
8. Ce scrie cronicarul turc Naima despre retragerea armatei turceşti din Ţara Românească?
9. Unde l-a învins Mihai Viteazul pe Andrei Bathori, Principele Transilvaniei?
10. Când a intrat Mihai Viteazul în Alba Iulia, capitala Transilvaniei?
11. Cît timp a durat unirea principatelor române - Muntenia - Moldova - Transilvania, sub domnia lui Mihai Viteazul?
12. Ce a trezit în poporul român această unire?
13. După înfrîngerea de pe Argeş, unde a plecat în exil Mihai Viteazul?
14. Pe cine a trimis împăratul Rudolf al II-lea pentru a înlătura de pe tronul Transilvaniei pe Sigismud Bathori, Principele Transilvaniei?
15. Descrie conflictul dintre Mihai Viteazul şi generalul Basta.
16. Cum a murit domnitorul Mihai Viteazul?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

III. Teme pentru ora de aplicaţie.

A. Teme pentru discuţii libere:

a. Unirea Principatelor Române sub Mihai Viteazul.

b. Mihai Viteazul şi Românii din Transilvania.

c. Moartea lui Ion Vodă cel Cumplit, domn al Moldovei.

d. Diaconul Coresi - Primele încercări literare în limba română.

B. Cînd s-au lovit oştile lui Ion-Vodă cel Cumplit cu cele turceşti (1573). Ion Vodă au împărţit oastea sa în 30 de pîlcuri, şi la tot pîlcul au dat cîte o puşcă; era şi 80 de puşti huşnite (tun cu care se aruncau ghiulele de piatră), iară toată oastea lui era 30.000, fără prostime şi adunătură ce era pre lîngă Ion Vodă.....

Deci Cazacii cu focul, Moldovenii cu fuşturile (suliţe), arunca Turcii de nu se ştia ce vor face. Văzînd Turcii pre Moldoveni că vor să moară decît să nu biruiască, cu multe meşterşuguri au nevoit să amăgească pre Moldoveni, să-i ducă asupra puşcilor; văzînd Moldovenii meşterşugurile lor, nu-i gonea mult, ci numai pînă da dos, că vedea că fuga lor era cu înşelăciune, că de mulţimea lor tot locul acoperise. Deci, lăsînd Turcii partea despre Cazaci, cu toată puterea au întors spre Moldoveni, şi puşcile toate le slobozea într-înşii; ci Moldovenii aşa sta, cum s-ar fi gătit de moarte, iar nu să izbîndească. Şi multă moarte s-au făcut între îmbe părţile, că nu era a călca pre pămînt, ci pre trupuri de om.

Gr. Ureche, Letopiseţul Ţării Moldovei, după 1642.

Uciderea lui Mihai-Vodă. O, bun prilej îşi făcu Basta spre pierderea bunului şi viteazului Mihai-Vodă! Iar cînd fu într-o dimineaţă, văzu Mihai-Vodă oastea nemţească viind către cortul lui, unii călări, alţii pedeştri, şi socoti Mihai-Vodă că aceştia sînt ajutorul lui, şi nimica de dînşii nu se temea. Iar ei proclеţii nu au fost ajutor, ci vrăşmaş. Şi dacă văzu că sosesc, eşi Mihai-Vodă din cortul său înaintea lor, vesel şi le zise: „Bine aţi venit, voinicilor, vitejilor!" Iar ei se repeziră asupra lui ca nişte dihănii sălbatice, cu săbiile scoase; ci unul deade

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

cu suliţa, şi-l lovi drept în inimă, iar altul de grabă îi tăie capul.

Şi căzu trupul lui cel frumos ca un copaciu, pentru că nu ştiuşe, nici să împrilegise sabia lui cea iute în mîna lui cea viteză. Şi-i rămase trupul gol, în pulbere aruncat. Că aşa a lucrat pisma încă din începutul lumii, că pisma au pierdut pe mulţi bărbaţi, făr de vină, ca şi acesta. Căci era ajutor creştinilor şi sta tare ca un viteaz bun pentru ei, cît făcuse pe Turci de tremura de frica lui..... Şi rămaseră creştinii, mai vîrtos Ţara Românească, săraci de dînsul.

Cronica Buzeştilor, către 1610.

Mihai-Vodă nu mai era acum primejdios. După ce jefuiră tot ce găsiră în cort, călăii îi tăiară capul. Trupu-i rămas cîteva zile despoiat şi batjocorit în pulberea drumurilor, fu îngropat de nişte Săcui mai omenoşi în marginea unui şanţ, acolo în Cîmpia Turdei, unde zac deci şi azi, ascunse şi neştiute, mădularele scumpe ale marelui dar nefericitului Viteaz; iar capul, purtat mai întîi prin toată tabăra, spre încredinţare că acel ce-l purtase perise, fu luat de Radu Buzescu, adus în ţară, la mînăstire de ctitorie a neamului, la Deal, lîngă Tîrgovişte, şi înmormîntat la picioarele tatălui său Pătraşcu-Vodă cel Bun, sub lespedea pe care credinciosul şi piosul boer puse să se sape următoarele dureroase cuvinte:

„Aici zace cinstitul şi răposatul capul creştinului Mihail" marele Voevod, ce-a fost Domn Ţării Româneşti şi Ardealului şi Moldovei. Cinstitul trup zace în Cîmpii Tordei. Şi cînd l-au ucis Neamţii, ani au fost 7109 (1601) în luna August 8 zile. Această piatră o au pus jupîn Radu Buzescul i jupăneasa Preda".

Al. Lăpedatu, Din zilele de cădere ale lui Mihai-Vodă Viteazul. 1908.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Cea din urmă noapte a lui Mihai Viteazul.

Ca un glob de aur luna strălucea
Şi pe-o vale verde oştile dormea;
Dar pe-un vîrf de munte stă Mihai la masă
Şi pe dalba-i mînă fruntea lui se lasă.
Stă în capul mesei între căpitani,
Şi recheamă dulce tinerii săi ani.
Căpitanii toarnă în pahare vin
Şi în sănătatea lui Mihai închin....
Dar Mihai se scoală şi le mulţumeşte
Şi luînd paharul, astfel le grăieşte:
- "Nu vă urez viaţă, căpitanii mei!
Dimpotrivă, moartea, iată ce vă cei.
Ce-i viaţa noastră, în robie oare?
Noaptea fără stele, ziua fără soare
Cei ce rabdă jugul şi-a trăi mai vor,
Merită să-l poarte, spre ruşinea lor.
Sufletul lor nu e mai presus ca fierul
Ce le-ncinge braţul. Iau ca martor cerul.
Dar Românul nu vrea cîmpul fără flori,
Zile lungi şi triste, fără sărbători.
Astfel e vulturul ce pe piscuri zboară;
Aripile taie-i, că ar vrea să moară;
Astfel e Românul, şi Român sînt eu,
Şi sub jugul barbar, nu plec capul meu".....

Dimitrie Bolintineanu.

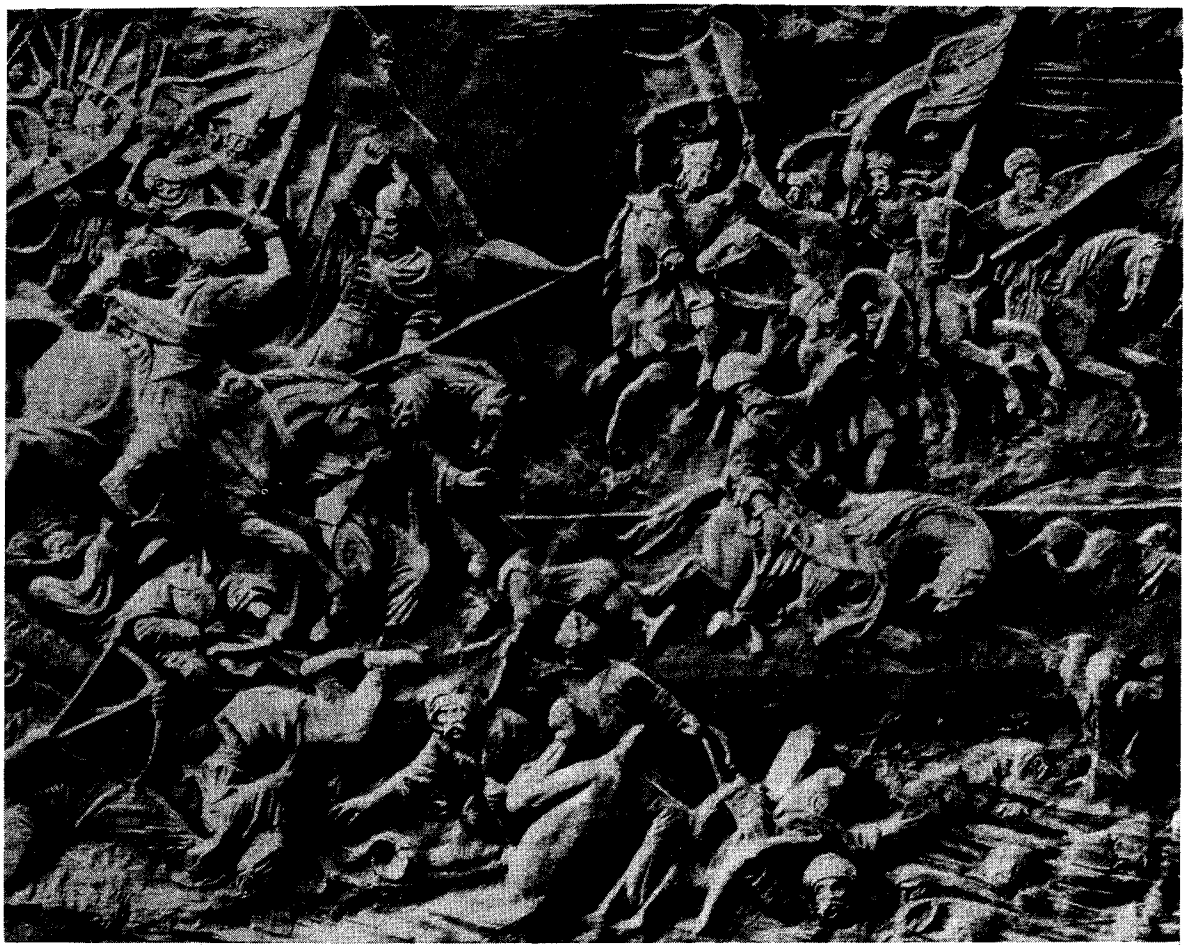
More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Mama lui Mihai.

Lîngă Olt, la Mănăstire,
Vine un ostaş din plaiu
Şi întreabă cu grăbire:
- „Unde-i mama lui Mihai?"
Teofana se închină,
Roagă pentru fiul său.
- „Maică schimnică, suspină,
Nu mai este fiul tău!
Ce nu au putut răpune
Patruzeci de lupte mari,
Au răpus, vai, îţi voi spune,
Două săbii de tîlhari.
Sub a morţii grea lovire
El, căzînd, s-a apărat,
Prins în lance cu măriri
Scumpa viaţă el şi-a dat".
- „Adevăr tu spui.....el este
Fiul meu cel prea iubit....
Dar, poţi tu a-mi face veste
Pe Români de i-a unit?"
- „N-a putut el să-i unească
Singuri nefiind uniţi,
Toţi, voesc ca să domnească,
Şi-aşteptînd, toţi sînt robiţi".
- „Ştirea ta e tristă foarte,
Nu că fiu-mi a murit;
Dar că nici prin a lui moarte
Pe Români n-a desrobit!"
Astfel zice Doamna mare
Şi-n chilie s-a închis
Pînă ce de întristare
Ochii-n lacrimi i s-au stins.

Dimitrie Bolintineanu.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

IV. Lectură:

Bătălia de la Călugăreni

Cu 370 de ani în urmă oastea Ţării Româneşti, condusă de Mihai Vteazul, a obţinut victorii strălucite împotriva turcilor cotropitori.

Pătrunderea turcilor în Peninsula Balcanică şi ajungerea lor la Dunăre a creat un mare pericol pentru ţările române, care se găseau în flancul direcţiei de expansiune a acestora spre centrul Europei. După lupte eroice şi îndelungate, fără ajutorul efectiv al statelor vecine, Ţara Românească a fost silită, la sfîrşitul secolului al XIV-lea, să suporte suzeranitatea turcească, care devenea din an în an mai

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

apăsătoare. Tributul era mărit după bunul plac al sultanului, domnul era numit de la Constantinopol, iar trupele turceşti din raialele de pe Dunăre jefuiau şi pustiau regiunile învecinate.

Aceasta era situaţia cînd, în anul 1593, Mihai Viteazul a venit la domnia Ţării Româneşti.

Făcîndu-se exponentul aspiraţiilor de independenţă ale poporului, tînărul voievod era hotărît să scuture umilitorul jug otoman. Prilejul s-a ivit la scurt timp după urcarea lui pe tron, cînd s-a format în Europa o puternică coaliţie antiturcească condusă de Rudolf al II-lea, împăratul Austriei. Alături de Transilvania şi Moldova, Ţara Românească a intrat în această coaliţie, dornică să-şi recîştige independenţa.

Cu o mică armată, de aproximativ 2.000 de oameni, organizată în grabă, Mihai a nimicit pe creditorii turci de la Bucureşti şi pe ienicerii trimişi să-l supravegheze. Chemînd apoi ţărănimea la oaste, s-a ridicat cu însufleţire să lupte pentru independenţa ţării. În scurtă vreme, oastea Ţării Româneşti s-a ridicat la peste 12.000 de oameni.

Cu această oaste, formată în cea mai mare parte din ţărani, Mihai a atacat raialele turceşti de pe Dunăre, obţinînd primele succese împotriva inamicului de veacuri şi trezind speranţele în inimile popoarelor subjugate din Peninsula Balcanică. În urma situaţiei create, sultanul a trimis în Ţara Românească două grupuri importante de forţe, pentru a scoate din domnie pe tînărul voievod, care se arătase atît de periculos.

Printr-o manevră îndrăzneaţă, care stîrneşte şi astăzi admiraţie, oastea românească condusă de Mihai a nimicit succesiv, în cursul lunii ianuarie 1595, grupările inamice în bătăliile de la Stăneşti şi Şerpăteşti.

În urma acestor victorii strălucite oastea Ţării Româneşti a cucerit cetăţile turceşti de pe Dunăre şi, pătrunzînd adînc la sud de fluviu, a determinat aici o serie de răscoale, punînd astfel în pericol întreaga stăpînire otomană în Balcani.

Alarmat, sultanul a trimis împotriva Ţării Româneşti, în vara anului 1595, forţele principale ale imperiului, comandate de cel mai vestit general otoman, bătrînul şi experimentatul Sinan Paşa. Pe le începutul lunii august

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

1595, o armată pe care izvoarele vremii o cifrează la 100.000--200.000 de oameni, a trecut Dunărea lîngă Giurgiu şi a început înaintarea spre Bucureşti.

Cu toate cererile repetate adresate aliaţilor săi, Mihai a primit doar un ajutor de 2.000 de oameni din Transilvania, efectiv care a ridicat numărul forţelor sale la 16.000 de oameni şi 12 tunuri. Disproporţia era enormă; cotropitorii otomani aveau o superioritate numerică de 6--12 la unu.

Oastea Ţării Româneşti era mică dar avea experienţa luptelor anterioare şi era animată de dorinţa arzătoare de a nimici inamicul contropitor.

Disputînd terenul pas cu pas, oastea Ţării Româneşti s-a retras spre nord, unde aştepta ajutoarele promise.

În faţa turcilor, care înaintau pe drumul Giurgiu--Hulubeşti, spre Bucureşti, oastea Ţării Româneşti a dus acţiuni continui de hărţuire şi uzare, după procedeele care intraseră în tradiţia militară românească.

De la Hulubeşti, drumul spre Bucureşti avea o variantă, care prin Călugăreni ducea la Copăceni, pe Argeş. Această variantă trecea printr-un adevărat defileu format din păduri mari şi largi de aproximativ 2 km. Defileul era barat spre Hulubeşti de mlaştinile formate de rîurile Neajlov şi Cîlniştea, care se uneau în această regiune. Zona mlăştinoasă nu putea fi trecută decît pe drumul în umplutură, care avea mai multe podeţe de lemn peste braţele celor două rîuri. Mihai Viteazul şi-a dat seama că în acest defileu ar putea să angajeze o bătălie cu inamicul cu şanse de succes, deoarece acesta nu-şi putea desfăşura toate forţele, iar intrarea în defileu nu se putea face decît pe rînd, atît cît permitea lărgimea drumului.

În după-amiaza zilei de 12 august 1595, avangarda turcească, care ajunsese în apropiere de Hulubeşti, a fost atacată prin surprindere de o grupare românească de cavalerie, care, după ce i-a produs pierderi mari, s-a retras spre Călugăreni, atrîgînd-o pe urmele ei.

În noaptea de 12/13 august, ambele părţi au făcut pregătiri intense pentru bătălia de a doua zi. Voievodul Ţării Româneşti a aşezat în spatele Neajlovului 10.000 de

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

oameni, iar în faţa lor a pus 10 tunuri, care ţineau sub foc podul de peste rîu. În spatele satului Călugăreni a lăsat o rezervă de 6.000 de oameni şi 2 tunuri, sub comanda lui Albert Kiraly.

În dimineaţa de 13 auguts, Sinan-Paşa a trimis 12.000 de călăreţi în direcţia Călugăreni, pentru a deschide drum forţelor principale. Mihai a lăsat această grupare să treacă podul, dar, în timp ce-şi lua dispozitivul de luptă, ostaşii români au atacat-o concentric din mai multe direcţii şi au nimicit-o aproape complet.

Sinan Paşa, înfuriat de nereuşita primei sale încercări, a hotărît să-şi angajeze toate forţele în luptă. Planul lui era să atace cu pedestrimea peste pod, sub conducerea lui directă, şi să învăluie ambele flancuri ale oastei muntene, cu două grupări de cavalerie care urmau să treacă Neajlovul prin vad.

Atacul frontal al ienicerilor a fost oprit cu pierderi mari pentru aceştia de focul artileriei şi puşcaşilor români. În acest timp însă, gruparea de cavalerie turcească din dreapta, comandată de Satîrgi Mahomed Paşa, găsind un vad peste Neajlov, a trecut rîul şi ameninţa stînga oastei Ţării Româneşti. Cealaltă grupare de călăreţi, comandată de Hassan Paşa, s-a rătăcit şi nu a luat parte la bătălie.

Ameninţată cu învăluirea, oastea Ţării Româneşti s-a repliat prin luptă spre rezerva care se găsea la nord de satul Călugăreni: în retragere a adoptat un dispozitiv în cui, cu flancurile refuzate pentru a evita învăluirea. După ce a ieşit din raza de învăluire a cavaleriei turceşti şi s-a unit cu rezerva, voievodul a hotărît să se oprească şi să execute un puternic contraatac. Forţele principale, conduse de Albert Kiraly, au atacat în lungul strîmtorii. Un detaşament de 600 de oameni, sub comanda personală a lui Mihai Viteazul, strecurîndu-se pe la marginea pădurii a ajuns la pod unde a angajat o luptă crîncenă cu ienicerii, care continuau să treacă. Un alt detaşament format din 200 de puşcaşi ardeleni şi 200 de cazaci, sub comanda căpitanului Cocea, trecînd Neajlovul prin vad a căzut în spatele podului. S-au angajat astfel lupte de o extremă violenţă la care au participat, într-un efort unitar, toate forţele. „Îndată 200 de transilvăneni şi tot atîţia cazaci cu căpitanul Cocea, se reped asupra lor... de la spate şi din coastă îi răneşte Mihai cu ai săi..." scrie cronicul Walther, contemporan cu evenimentele.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Sub loviturile puternice ale oastei Ţarii Româneşti, turcii care trecuseră Neajlovul au fost nimiciţi aproape complet. „Se zice că nu se cunoaşte altă bătălie în lume, în care cei doi vrăjmaşi să se bată cu mai mare ură decît valahii şi turcii în acea vestită bătălie" scrie într-un document al vremii.

Victoria obţinută de oastea Ţării Româneşti la Călugăreni constituie punctul culminant al campaniei din anul 1595. În toamna aceluiaşi an sosind ajutoarele aşteptate din Transilvania şi Moldova, forţele întrunite ale celor trei ţări române au trecut la ofensivă, au bătut forţele inamice la Tîrgovişte, iar resturile acestora le-au azvîrlit peste Dunăre, eliberînd întregul teritoriu al ţării. Voievodul muntean a sezisat, desigur, cît de mult ar fi fost uşurată lupta împotriva turcilor dacă cele trei ţări ar fi fost sub o conducere.

Victoria oastei române condusă de Mihai Viteazul la Călugăreni constituie un moment glorios în istoria patriei noastre şi a forţelor noastre armate. În amintirea poporului nostru va rămîne neştearsă ziua de 13 august 1595, cînd oastea lui Mihai Viteazul--cu mult mai mică decît cea otomană--dar hotărîtă să-şi apere cu ultima energie ţara, a înfrînt cea mai puternică armată din lume din acea vreme.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

V. Teme acasă:

Vă rog să scrieţi o compoziţie asupra unuia din următoarele subiecte:

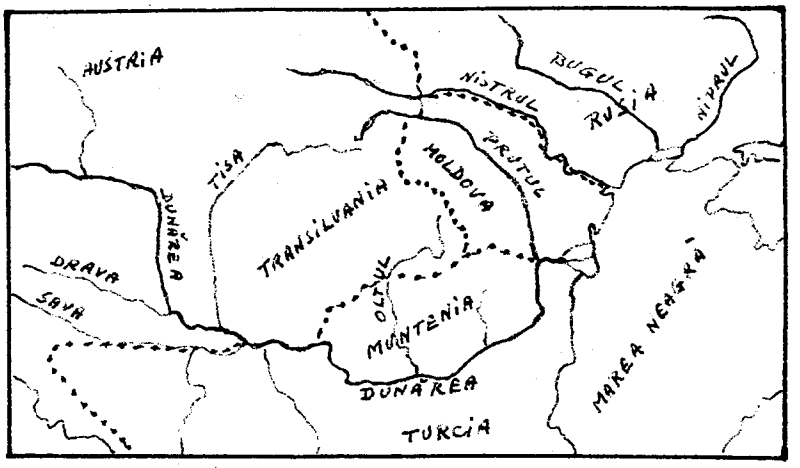
a. Unirea Principatelor Române - Muntenia - Moldova - Transilvania - sub Mihai Viteazul (1600).

b. Bătălia de la Călugăreni (1595).

Intrarea solemnă a lui Mihai Viteazul în Alba-Iulia. 1 noiembrie 1599

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

I. Principatele Române în secolul al XVII-lea.

Muntenia. Un urmaş mai de seamă al lui Mihai Viteazul, a fost Radu Şerban (1602-1611). Domnia lui Radu Şerban se caracterizează prin tendinţa de eliberare de sub Turci, Radu Şerban fiind astfel, un continuator al politicii pentru independenţă, urmată de predecesorul său, Mihai Viteazul.

N-a reuşit însă, în politica lui, din cauza principilor Transilvaniei, cari, în loc să fie alături de el în lupta în contra Turcilor, îi erau duşmani. În anul 1611, principele Transilvaniei Gavril Bathori a invadat Ţara Românească însă este învins de Radu Şerban la Braşov. Turcii profită de aceste neînţelegeri, ocupă Ţara Românească şi aduc cu ei un nou domnitor, pe Radu Mihnea.

Radu Mihnea (1611-1616) era un domn cu multă învăţătură de carte. A studiat la Veneţia şi la Padova şi vorbea

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

mai multe limbi străine. Cu Radu Mihnea încep să vină în Ţara Românească o mulţime de greci de la care împrumutase bani pentru a cumpăra tronul ţării de la Turci. Procesul introducerii elementelor greceşti în Ţara Românească s-a continuat şi de urmaşii săi: Alexandru Iliaş (1616-1618 şi 1627-1629) şi Leon Vodă Tomşa (1629-1632).

Influenţa greacă se manifesta atît în domeniul comercial, cît şi în domeniul religios şi politic.

În secolul al XVII-lea, aproape întreg comerţul Principatelor Române era controlat de negustori greci. Grecii făceau negoţ cu vite şi mai ales cu oi, cu miere de albine, cu ceară, cu lemne, sare, etc.

Influenţa religioasă începe cu primii mitropoliţi trimişi în Ţara Românească de Patriarhia din Constantinopol care erau de origine greacă. În secolul al XVII-lea, numărul preoţilor şi a călugărilor creşte, mai ales după închinările mînăstirilor din Ţara Românească către mănăstirile de la Muntele Athos.

Numeroşi greci au venit în Ţara Românească cu domnii pe care i-a ajutat să cumpere tronul. În multe cazuri, primeau posturi importante în administraţie, lucru care îi nemulţumea foarte mult pe boerii de origine română.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Matei Basarab (1632-1654). „Matei Vodă, domn Muntean, om fericit peste toate domniile acei ţări, nemîndru, blînd, drept, om de ţară, harnic la războaie, aşa neînfrînt şi nespăimat cît poţi să-l asemeni cu mari şi vestiţi oşteni ai lumii" scrie cronicarul Miron Costin despre acest domn al Ţării Româneşti. Matei Basarab a fost înzestrat de natură cu calităţile marilor domnitori romîni: vitejie, credinţă creştină şi spirit de organizare.

Domnia lui Matei Basarab se caracterizează prin încercări de a opri influenţa grecească în ţară (religioasă, economică şi politică), de a face comerţ cu ţările vecine şi ca atare să îmbunătăţească starea economică a Ţării Româneşti. Matei Basarab a organizat o armată puternică şi a dat culturii româneşti un mare avînt. În timpul domniei sale s-au scris şi tipărit numeroase cărţi. Matei Basarab a fost de asemenea un mare ctitor, zidind din temelie sau restaurînd numeroase biserici şi mănăstiri.

În timpul domniei lui Matei Basarab, a fost înfiinţată prima fabrică de hîrtie din Ţara Românească (1644) şi prima fabrică de sticlă. Arama, fierul şi aurul erau exploatate şi mărfurile româneşti erau vîndute în ţările vecine, unele ajungînd pînă la Veneţia.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lecţia 5

În timpul domniei sale, Matei Basarab a purtat mai multe lupte în contra lui Vasile Lupu, domnitorul Moldovei, care vroia să ocupe Ţara Românească pentru fiul său Ioan. Matei Basarab îl învinge pe Vasile Lupu în anul 1637 la Teleajen şi în 1639 la Ojogeni. Între cei doi domnitori urmează o perioadă de pace între anii 1640-1653. Ca semn de prietenie Vasile Lupu a reclădit biserica Stelea din Tîrgovişte iar Matei Basarab a zidit mănăstirea Soveja din Putna.

În anul 1653, Vasile Lupu atacă din nou Ţara Românească însă este din nou învins în luptele de la Finta de lîngă Tîrgovişte.

Matei Basarab moare în anul 1654 în urma unei răni primite în lupta de la Finta şi este înmormîntat în mănăstirea Arnota ctitoria sa.

Moldova. Un fruntaş al mişcărilor boierilor din Moldova în contra influenţei greceşti a fost un boier de origine macedo-română, Vasile Lupu, ceeace i-a adus domnia.

Vasile Lupu (1633-1653). „Ca un Mecena şi protector al virtuţilor şi al oamenilor literaţi", aşa este descris domnitorul Vasile Lupu în raportul trimis la Roma în anul 1642 de medicul Danez Andrea Scogardi.

Spre deosebire de Matei Basarab din Ţara Românească, lui Vasile Lupu îi plăcea luxul. Chiar şi străinii care

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

treceau prin Iaşi în perioada aceasta au fost uimiţi şi impresionaţi de pompa de la Curtea Domnească de la Iaşi.

Activitatea rodnică a lui Vasile Lupu s-a desfăşurat în domeniul culturii unde şcoala, tiparul şi cartea au cunoscut o epocă de înflorire. La aceasta se adaugă activitatea lui de mare ctitor.

În afară de luptele cu Matei Basarab, Vasile Lupu a mai dus lupte împotriva cazacilor şi a tătarilor care au jefuit şi ars Moldova în repetate rînduri.

Vasile Lupu este înmormîntat în Biserica Trei Ierarhi din Iaşi, ctitoria sa.

Dintre urmaşii lui Matei Basarab şi Vasile Lupu, în Ţara Românească amintim pe Şerban Cantacuzino (1678-1688). În timpul lui s-a înfiinţat „Şcoala de Studii Inalte" care mai tîrziu a devenit „Colegiul Naţional Sf. Sava". Materii de predare la această şcoală erau: teologia, filosofia, ştiinţele fizico-matematice, istoria, greaca şi latina. Şerban Cantacuzino a înfiinţat tipografii la Bucureşti şi la Buzău. În 1688, Biblia a fost tradusă pentru prima dată în limba română.

În politica externă, Serban Cantacuzino a dus o politică antiturcă, mai ales după înfrîngerea turcilor la Viena (1683) încheiînd un tratat de alianţă cu Leopold I, Împăratul Austriei.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

După moartea lui Vasile Lupu, în Moldova au urmat o serie de domnitori nu prea însemnaţi, între care: Gheorghe Ştefan (1645-1658), Gheorghe Duca Vodă (1665-1685), etc.

Transilvania. În timpul domniei lui Matei Basarab în Ţara Românească şi a lui Vasile Lupu în Moldova, în Transilvania a domnit Gheorghe Rakoczy II (1648-1657). Gheorghe Rakoczy a menţinut legături de prietenie cu Matei Basarab pe care l-a ajutat în luptele cu Vasile Lupu. L-a ajutat pe Gheorghe Ştefan să ocupe tronul Moldovei şi pe Constantin Şerban să ocupe tronul Ţării Româneşti după moartea lui Matei Basarab.

După marea victorie cîştigată la Viena împotriva Turcilor la 1683, Austriacii au început în cadrul „Ligii Sfinte" lupta pentru eliberarea popoarelor creştine de sub stăpînirea Turcilor. În urma tratatului încheiat între principele Transilvănean Mihai Apaffy şi Austria, Austria ocupă Transilvania în anul 1687. În anul 1688, Transilvania devine supusă lui Leopold I, Împăratul Austriei. În anul 1691, Transilvania trece definitiv sub stăpînire Austriacă care i-a dat o Constituţie numită „Diploma Leopoldină" constituţie aplicată pînă în secolul al XIX-lea.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

II. Întrebări:

1. Cum se caracterizează domnia lui Radu Şerban (1602-1611) în Ţara Românească?
2. De ce n-a reuşit această politică externă a lui Radu Şerban?
3. Ce fel de domn a fost Radu Mihnea (1611-1616)?
4. Sub care domnitori din Ţara Românească s-a continuat introducerea elementelor greceşti în viaţa economică, culturală şi religioasă?
5. Cu ce fel de mărfuri făceau negoţ negustorii greci din Ţara Românească?
6. Cu ce calităţi era înzestrat domnitorul Matei Basarab?
7. Cum se caracterizează domnia lui Matei Basarab (1632-1654) în Ţara Românească?
8. În ce an s-a înfiinţat în Ţara Românească prima fabrică de hîrtie?
9. Ce metale erau exploatate în timpul domniei lui Matei Basarab?
10. Care era motivul neînţelegerii dintre Matei Basarab şi Vasile Lupu?
11. Cum este descris Vasile Lupu de medicul Danez Andrea Scogardi?
12. În timpul cărui domnitor s-a înfiinţat la Bucureşti „Şcoala de Studii Inalte"?
13. Care erau materiile de predare la această şcoală?
14. Cînd s-a tradus pentru prima dată în limba română, Biblia?
15. În ce an a ocupat Austria, Transilvania?
16. Cum se numeşte Constituţia dată de Impăratul Leopold I Transilvaniei?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

III. Teme pentru ora de aplicaţie.

1. Teme pentru discuţii libere:

a. Inchinarea mănăstirilor din Ţările Româneşti către mănăstirile de la Muntele Athos.

b. Ajutorul dat de greci domnitorilor români pentru a-şi cumpăra tronul de la Sultanul Turc.

c. Asediul Vienei (1683) şi declinul puterii Otomane în Europa.

d. Diploma Leopoldină.

2. Spătarul Nicolae Milescu, poreclit Cîrnul. Era un boier anume Nicolai Milescul Spătar, de la Vaslui de moşia lui, prea învăţat şi cărturar şi ştia multe limbi: elineşte, sloveneşte, greceşte şi turceşte. Şi era mîndru şi bogat şi umbla cu povodnici (cal dus de căpăstru) înainte, cu buzdugane şi cu paluşe, cu soltare (pătură împodobită care se punea sub şeaua calului). Şi lui Ştefăniţă Vodă îi era prea drag şi-l ţinea prea bine. Şi tot la masă îl punea şi se juca în cărţi cu dînsul, şi la sfaturi, că era atunce gramatic la dînsul.

Iar cînd a fost odată, nu s-au săturat de bine şi de cinstea ce avea la Ştefăniţă, ce au şăzut şi au scris nişte cărţi viclene. Şi le-au pus într-un băţ sfredelit şi le-au trimis la Constantin Vodă cel Bătrîn Băsărab în Ţara Leşească, ca să se ridice de acolo cu oşti, să vie să scoată pre Ştefăniţă Vodă din domnie. Iar Constantin Vodă nu au vrut să se apuce de acele lucruri ce-i scria, ce s-au sculat şi au trimis băţul acela sfredelit, cu cărţi cu tot, înapoi la Ştefăniţă Vodă, de le-au dat.

Deci Ştefăniţă Vodă, cum au văzut băţul cu cărţile s-au prea mîniat şi l-au adus pre acel Nicolai Milescu înaintea lui, în casa cea mică, şi au pus pe călău de i-au tăiat nasul.... Şi nu au vrut să-l lase să-i taie nasul cu cuţitul lui călău, ce cu hangerul lui Ştefăniţă Vodă i-au tăiat nasul.

După aceea Nicolai Cîrnul a fugit în ţara Nemţească şi au găsit acolo un doftor de-i tot slobozea sîngele din

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

obraz şi-l boţea la naş, şi aşa din zi în zi sîngele se închega, de i-au crescut nasul la loc, de s-au tămăduit. Iar cînd a venit aice în ţară, la domnia lui Ilieş Vodă, numai de abia s-au fost cunoscut nasul că-i tăiat.

I. Neculce, Letopiseţul Moldovei, după 1732.

Un cărturar bisericesc: Dosoftei Mitropolitul. Acest Dosoftei Mitropolitul nu era om prost de felul lui; era neam de mazil. Prea învăţat, multe limbi ştia: elineşte, latineşte, slovineşte şi alte. Adînc din cărţi ştia şi deplin călugăr şi cucernic şi blînd ca un miel. În ţara noastră pre aceste vremi nu se afla om ca acela.

După ce au mers la Jolcfa (tîrg polonez, loc de exil al mitropolitului şi al moaştelor Sf. Ion din Suceava), îl punea craiul Sobieţchi de se îmbrăca cu veşmintele cele scumpe şi odoarele mitropoliei ţării noastre şi slujea liturghie la zile mari şi Iordan la Bobotează, cu ceremonie după obiceiul ţării noastre. Şi se mira craiul şi toţi domnii leşeşti şi lăuda frumoasă ceremonie ce era în biserica ţării noastre.

I. Neculce, Letopiseţul Moldovei, după 1732.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lecţia 5

IV. Lectură:

Miron Costin

Miron Costin--această figură măreaţă a românismului secolului XVII, cum îl numeşte V. A. Ureche--a fost primul istoric român care a scris o carte despre istoria poporului nostru şi, în acelaşi timp, primul tîlcuitor al trecutului neamului românesc care a demonstrat originea sa daco-romană, persistenţa lui neîntreruptă în locurile în care ne aflăm astăzi şi unitatea sa etnică. Scrierile sale istorice au ca fir călăuzitor ideea originii comune a tuturor românilor aflaţi pe atunci sub diferite stăpîniri politice. Poporul nostru se trage din romani--spune Miron Costin--strămoşii noştri au fost...cei mai puternici oşteni din istoria universală. Caută-te dară acum, cetitorule ca într-o oglindă şi te priveşte de unde eşti.

Opera lui este destul de vastă şi deosebit de importantă ca sursă de documentare istorică: Letopiseţul Ţării Moldovei, Cronica ţărilor Moldovei şi Muntemiei (Cronica Polonă), Istorie în versuri polone despre Moldova şi Ţara Românească, De neamul moldovenilor, din ce ţară au ieşit strămoşii lor, precum şi mai multe prelucrări, versuri, scrisori şi discursuri.

În „predoslovia" adică „voroava către cititor" pe care o pune la începutul scrierii sale De neamul Moldovenilor, Miron Costin spune:... Biruit-au gîndul să mă apuc de această trudă, să scoţ lumii la vedere felul neamului, din ce izvor şi seminţie sînt lăcuitorii ţării noastre...

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Neamul ţării Moldovei de unde se tărăgăneză?
Din ţările Rîmului, tot omul să creadză.
Traian, întîiu, împăratul, supuindu pre dahii
Dragoş apoi în moldoveni premanindu pre vlahi
Martor este Troianul, şanţul în ţara noastră
Şi Turnul Severinul, munteni, în ţara voastră.

În Cronica ţărilor Moldovei şi Munteniei (Cronica Polonă), scrisă sub forma unei epistole adresată de autor unui prieten al său, nobil polon, Miron Costin se dovedeşte a fi şi primul geograf român care a scris temeinic despre aşezările strămoşeşti. Valul lui Traian, cetăţile, ţinuturile Moldovei şi Munteniei, rîurile, oraşele şi judeţele sînt descrise atît geografic cît şi administrativ, într-o formă nemaiîntîlnită pînă la el.

Miron Costin crede în valoarea educativă a istoriei: „...că letopiseţele nu sîntu numai să le citească omul, ce mai mult să hie de învăţătură ce ieste bine şi ce ieste rău..." De aceea el prelucrează izvoarele, nu le consemnează în formă fragmentară, avînd însă grija permanentă să nu se abată de la adevăr. Ca model de cinste în felul său de a scrie, găsim la Miron Costin evidenţierea unora din faptele bune ale asupritorului familiei sale -- Vasile Lupu: „...dreptatea socotind, nu pot să scriu într-alt chip..." încheie el lauda acestui domnitor.

Mergînd mai departe cu ideea preamăririi neamului şi patriei, în scrierile sale, Miron Costin îşi traduce singur letopiseţul în limba latină, astfel ca să poată ajunge uşor la cunoştinţa străinătăţii. Prin aceasta marele cărturar s-a situat înaintea lui Dimitrie Cantemir pe linia cultivării sentimentului naţional.

Ca ostaş, Miron Costin ia parte la numeroase expediţii militare ale domnitorilor sub care a slujit lăsîndu-ne preţioase însemnări de martor ocular al acelor evenimente.

Miron Costin s-a născut în anul 1633... şi într-acest an 7142 (1633) atunci sînt începute şi zilele vieţii mele... ne spune în una din însemnările sale. A slujit sub patru domni şi a murit la vîrsta de 58 de ani--în 1691, executat de Constantin-vodă Cantemir, ca urmare a intrigilor unor boieri invidioşi. El a deţinut numeroase demnităţi: sluger (1657), paharnic (1659), pîrcălab de Hotin (1660-1664), mare comis (1664), mare vornic de Ţara de Sus (1667),

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

mare vornic de Ţara de Jos (1669-1675) şi, de la 1675, mare logofăt--cea mai înaltă demnitate boierească din Moldova. Fiind unul dintre marii învăţaţi ai timpului şi cunoscînd mai multe limbi străine, a fost folosit şi ca diplomat, dîndu-i-se misiuni importante pe lîngă împăraţii şi regii ţărilor învecinate.

În scrierile sale acest mare cronicar foloseşte limba armonioasă a răzeşilor moldoveni, dovedindu-şi astfel respectul pentru tot ce vine de la strămoşi.

Opera lui Miron Costin rămâne înscrisă în patrimoniul nostru cultural ca una din temeliile de seamă ale istoriei neamului românesc, iar figura sa luminoasă--far puternic care străbate zbuciumul veacurilor pînă la noi.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Mănăstirea Argeşului.

I

Pe Argeş în jos,
Pe un mal frumos,
Negru Vodă trece
Cu tovarăşi zece:
Nouă meşteri mari
Calfe şi zidari,
Şi Manole zece,
Care-i şi întrece.
Merg cu toţi pe cale,
Să aleagă-n vale
Loc de mănăstire
Şi de pomenire.
Iată cum mergea
Că-n drum ajungea
Pe-un biet ciobănaş,
Din fluer doinaş,
Şi cum îl vedea
Domnul îi zicea:
- Mîndru ciobănaş,
Din fluer doinaş,
Pe Argeş în sus
Cu turma te-ai dus,
Pe Argeş în jos
Cu turma ai fost.
Nu cumva-ai văzut,
Pe unde-ai trecut,
Un zid părăsit
Şi neisprăvit.
La loc de grindiş
La verde-aluniş?
- Ba, Doamne-am văzut
Pe unde-am trecut
Un zid părăsit
Şi neisprăvit.
Cînii cum îl văd
La el se reped
Şi latră-a pustiu
Şi urlă-a morţiu.
Cît îl auzea
Domnu-nveselea
Şi curînd pleca,
Spre zid apuca,
Cu nouă zidari
Nouă meşteri mari
Şi Manole zece,
Care-i şi întrece.
„Iată zidul meu!
Aci aleg eu

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Loc de mănăstire
Şi de pomenire.
Deci voi, meşteri mari,
Calfe şi zidari,
Curînd vă siliţi
Lucrul de-l porniţi,
Ca să-mi ridicaţi,
Aici să-mi duraţi
Mănăstire-naltă,
Cum n-a mai fost altă,
Că v-oiu da averi,
V-oiu face boeri;
Iar de nu, apoi
V-oiu zidi pe voi,
V-oiu zidi de vii
Chiar în temelii!"

II

Meşterii grăbea,
Sforile-ntindea,
Locul măsura,
Şanţuri largi săpa
Şi mereu lucra,
Zidul ridica.
Dar orice lucra
Noaptea se surpa!
A doua zi iar,
A treia zi iar,
A patra zi iar,
Lucra în zadar!
Domnul se mira
Ş-apoi îi mustra
Ş-apoi se-ncrunta
Şi-i ameninţa,
Să-i puie de vii
Chiar în temelii!
Meşterii cei mari,
Calfe şi zidari,
Tremurau lucrînd,
Lucrau tremurînd,
Zi lungă de vară,
Ziua pînă-n seară;
Iar Manole sta,
Nici că mai lucra
Ci mi se culca
Şi un vis visa,

Apoi se scula
Ş-astfel cuvînta:
„Nouă meşteri mari,
Calfe şi zidari,
Ştiţi ce am visat
De cînd m-am culcat?
O şoaptă de sus
Aievea mi-a spus,
Că orice-am lucra
Noaptea s-a surpa,
Pîn-vom hotărî
În zid de-a zidi,
Ce-a-ntîi soţioară,
Cea-ntîi sorioară,
Care s-a ivi
Mîni, în zori de zi,
Aducînd bucate
La soţ ori la frate.
Deci dacă vroiţi
Ca să isprăviţi
Sfînta mînăstire
Pentru pomenire,
Noi să ne-apucăm
Cu toţi să jurăm
Şi să ne legăm
Taina s-o păstrăm.
Şi-orice soţioară,
Orice sorioară,
Mîni, în zori de zi,
Intîi s-a ivi,
Pe ea s-o jertfim,
În zid s-o zidim!"

III

Iată-n zori de zi
Manea se trezi
Ş-apoi se sui
Pe gard de nuiele
Şi mai sus pe schele,
Şi-n cîmp se uita,
Drumul cerceta.
Cînd, vai! ce zărea?
Cine că venea?
Soţioara lui,
Floarea cîmpului!
Ea s-apropia

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Şi îi aducea
Prînz de mîncătură
Vin de beutură.
Cît el o zărea,
Inima-i sărea,
În genunchi cădea
Şi plîngînd zicea:
-„Dă, Doamne, pe lume
O ploaie cu spume,
Să facă păraie,
Să curgă şiroaie,
Apele să crească,
Mîndra să-mi oprească.
S-o oprească-n vale,
S-o-ntoarcă din cale!"
Domnul se-ndura
Ruga-i asculta,
Norii aduna,
Ceriu-ntuneca.
Şi curgea deodată
Ploaie spumegată,
Ce face păraie
Şi umflă şiroaie.
Dar oricît cădea,
Mîndra n-o oprea,
Ci ea tot venea
Şi s-apropia.
Manea mi-o vedea,
Inima-i plîngea
Şi iar se-nchina
Şi iar se ruga:
„Suflă, Doamne-un vînt,
Suflă-l pe pămînt,
Brazii să-i despoaie,
Paltini să îndoaie,
Munţii să răstoarne,
Mîndra să-mi întoarne,
Să mi-o-ntoarne-n cale,
S-o ducă la vale!"
Domnul se-ndura
Ruga-i asculta
Şi sufla un vînt,
Un vînt pe pămînt,
Paltini că-ndoia,
Brazi că despoia,
Munţi că răsturna,
Iară pe Ana
Nici c-o întruna!
Ea mereu venea
Pe drum şovăia
Şi s-apropia
Şi amar de ea,
Iată c-ajungea!

IV

Meşterii cei mari
Calfe şi zidari,
Mult înveselea
Dacă o vedea.
Iar Manea turba,
Mîndra-şi săruta,
În braţe-o lua,
Pe schele-o urca,
Pe zid o punea
Şi, glumind, zicea:
-Stăi, mîndruţa mea,
Nu te speria
Că vrem să glumim
Şi să te zidim!"
Ana se-ncredea
Şi vesel rîdea.
Iar Manea ofta
Şi se apuca
Zidul de zidit,
Visul de-nplinit.
Zidul se suia
Şi o cuprindea
Pîn-la glesnişoare,
Pîn-la pulpişoare,
Iar ea, vai de ea!
Nici că mai rîdea,
Ci mereu zicea:
„Manole, Manole,
Meştere Manole,
Ajungă-ţi de şagă
Că nu-i bună, dragă,
Manole, Manole,
Meştere Manole,
Zidul rău mă strînge,
Trupuşoru-mi frînge!"
Iar Manea tăcea
Şi mereu zidea.
Zidul se suia

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Şi o cuprindea
Pîn-la glesnişoare,
Pîn-la pulpişoare,
Pîn-la costişoare,
Pîn-la ţîţişoare,
Dar ea, vai de ea!
Tot mereu plîngea
Şi mereu zicea:
„Manole, Manole,
Meştere Manole,
Tîţişoare-mi plînge,
Copilaşu-mi frînge!"
Manole turba
Şi mereu lucra.
Zidul se suia
Şi o cuprindea
Pîn-la costişoare,
Pîn-la ţîţişoare,
Pîn-la buzişoare,
Pîn-la ochişori,
Incît, vai de ea!
Nici se mai vedea,
Ci se auzea
Din zid că zicea:
„Manole, Manole,
Meştere Manole,
Zidul rău mă strînge
Viaţa mi se stinge!"

V

Pe Argeş în jos,
Pe un mal frumos
Negru Vodă vine,
Ca să se închine
La cea mînăstire,
Falnică zidire,
Mînăstire-naltă,
Cum n-a mai fost altă.
Domnul o privea
Şi se-nveselea
Şi astfel grăia:
„Voi, meşteri zidari,
Zece meşteri mari,
Spuneţi-mi drept,
Cu mîna la piept,
De-aveţi meşterie,
Ca să-mi faceţi mie
Altă mînăstire
Pentru pomenire,
Mult mai luminoasă
Şi mult mai frumoasă?
Iar cei meşteri mari,
Calfe şi zidari,
Cum sta pe grindiş,
Sus pe coperiş,
Veseli se mîndrea
S-apoi răspundea:
„Ca noi meşteri mari,
Calfe şi zidari,
Alţii nici că sînt
Pe acest pămînt!
Află că noi ştim
Oricînd să zidim,
Altă mînăstire
Pentru pomenire,
Mult mai luminoasă
Şi mult mai frumoasă!"
Domnul asculta
Şi pe gînduri sta.
Apoi poruncea
Schelele să strice,
Scări să le ridice,
Iar pe cei zidari,
Zece meşteri mari,
Să mi-i părăsească,
Ca să putrezească
Colo pe grindiş,
Sus pe coperiş.
Meşterii gîndea
Şi ei îşi făcea
Aripi zburătoare
De şindrili uşoare.
Apoi le-ntindea
Şi-n văzduh sărea,
Dar pe loc cădea
Şi unde pica
Trupu-şi despica.
Iar bietul Manole,
Meşterul Manole,
Cînd se încerca
De-a se arunca,

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Iată c-auzea
Din zid că ieşea
Un glas năduşit
Un glas mult iubit,
Care greu gemea
Şi astfel zicea:
„Manole, Manole,
Meştere Manole,
Zidul rău mă strînge
Tîţişoara-mi plînge,
Copilaşu-mi frînge,
Viaţa mi se stinge!"
Cum o auzea
Manea se pierdea,
Ochi-i se-nvelea,
Lumea se-ntorcea,
Norii se-nvîrtea
Şi de pe grindiş,
De pe coperiş,
Mort, bietul cădea!
Iar unde cădea
Ce se mai făcea?
O fîntînă lină
Cu apă puţină,
Cu apă sărată,
Cu lacrimi udată!

Vasile Alecsandri, Poesii populare ale Românilor, 1866.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

V. Teme acasă:

Vă rog să scrieţi o compoziţie asupra unuia din următoarele subiecte:

a. Spătarul Nicolae Milescu, zis cîrnul.

b. Cronicarul Miron Costin.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Dimitrie Cantemir

I. Constantin Brîncoveanu şi Dimitrie Cantemir.

Constantin Brîncoveanu (1688-1714) a fost unul din cei mai însemnaţi domnitori din a doua jumătate a secolului al XVII-lea în Ţara Românească. Constantin Brîncoveanu a venit la domnie fiind ales de boeri, după moartea unchiului său, Şerban Cantacuzino.

„Gospodar credincios, iubitor de artă, Constantin Brîncoveanu este una din figurile cele mai de seamă ale trecutului nostru. El simbolizează epoca de strălucire a spiritului românesc, iar sfîrşitul lui tragic, suportat cu tărie de suflet adevărat creştinesc, adaogă chipului său aureola de martir" scrie marele istoric Constantin Giurescu despre acest domnitor.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lecţia 6

Constantin Brîncoveanu a domnit într-o epocă plină de dificultăţi pentru Ţara Românească. Turcii, Austriacii şi Ruşii care luptau între ei, căutau să-l atragă pe Constantin Brîncoveanu de partea lor. Ca să-şi salveze ţara, Constantin Brîncoveanu a dus o politică de neutralitate căutînd să păstreze legături de prietenie cu Austriacii şi Ruşii şi plătind sume mari de bani Turcilor ca să aibă pace în ţară.

În anul 1690, Constantin Brîncoveanu, cu ajutor turcesc învinge o armată austriacă la Zărneşti iar în războiul Ruso-Turc din 1711, după ce Spătarul Toma Cantacuzino a trecut de partea ruşilor cu cavaleria munteană şi a ars Brăila, Constantin Brîncoveanu s-a declarat neutru. Ruşii fiind înfrînţi la Stănileşti, Constantin Brîncoveanu reuşeşte să se menţină pe tron încă trei ani. În anul 1714, este chemat la Istambul unde împreună cu cei patru fii ai săi este ucis şi aruncat în Bosfor. Mai tîrziu, corpul lui Constantin Brîncoveanu a fost adus în ţară şi înmormîntat în Biserica Sf. Gheorghe-Nou din Bucureşti, ctitoria sa.

Constantin Brîncoveanu a fost un om cult care a continuat activitatea culturală începută de Şerban Cantacuzino. A înfiinţat mai multe şcoli şi a reorganizat şcoala superioară de la Sf. Sava. Tipografiile de la

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Bucureşti, Snagov şi Buzău au tipărit diferite publicaţii, mai ales religioase, atît pentru Ţara Românească cît şi pentru lumea greacă şi orientală.

Constantin Brîncoveanu a construit mai multe biserici şi mănăstiri, între care mănăstirea Hurezul din judeţul Vîlcea. Palatul de la Mogoşoaia, cel mai însemnat monument de arhitecură laică din cîte s-au păstrat în Ţara Românească a fost construit de Constantin Brîncoveanu. Stilul în care este lucrat acest palat a căpătat denumirea de „stil Brîncovenesc" şi se caracterizează prin simplicitate, proporţie şi eleganţă.

Dimitrie Cantemir (1710-1711) ocupă tronul Moldovei cu ajutor turcesc. Dimitrie Cantemir trăise şi studiase mulţi ani la Constantinopol. Turcii l-au trimis ca domnitor în Moldova, crezînd că va urma o politică prietenoasă către Turcia şi că se va arată neprietenos faţă de Constantin Brîncoveanu, domnul Munteniei, în care Turcii nu aveau prea mare încredere.

Trăind însă în mediul turcesc şi cunoscînd bine viaţa orientală, Dimitrie Cantemir, prin studierea profundă a istoriei Turciei, ajunge la convingerea că Imperiul Turc a ajuns la culmea gloriei şi că începea să decadă.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Ajungînd la această convingere, el crede că ar fi necesară o politică de apropiere de ţările creştine care erau în conflict cu Turcia (Austria şi Rusia). În acest scop, Dimitrie Cantemir încheie o convenţie cu Petru cel Mare, ţarul Rusiei la 24 Aprilie, 1711 în care se prevede:

Moldova trece sub protecţia imperiului rusesc; Moldovei i se recunoaşte vechile hotare pînă la Nistru cu toate cetăţile, Buceagul şi ţărmul Mării; Moldova nu va plăti tribut Ruşilor; Ruşii (Muscalii) nu se vor amesteca în afacerile interne ale ţării, nu se vor însura în ţară, nu vor avea voie să cumpere moşii în Moldova; Domnia în Moldova va fi ereditară în familia lui Dimitrie Cantemir; Ruşii se obligă să plătească leafa unei oşti (armate) de 10.000 de moldoveni; etc.

Această convenţie marchează începutul amestecului rusesc în Principatele Române sub pretextul „ocrotirii" creştinilor ortodocşi şi a „nobilei dorinţe" de a-i scăpa de stăpînirea turcească.

După încheierea acestui tratat, şi după vizita pe care ţarul Rusiei, Petru cel Mare, a făcut-o la Iaşi, domnitorul Dimitrie Cantemir se pregăteşte de război, alături de Ruşi, în contra Turcilor. În acest scop, lansează un manifest, adresat: Mitropolitului, Episcopilor, boierilor,

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

căpitanilor şi tuturor slujitorilor pămîntului Românesc. În acest manifest, Dimitrie Cantemir declară:

„Facem ştiut că întrucît duşmanii creştinătăţii, Turcii, n-au respectat tratatul încheiat de predecesorul meu Bogdan, prin care ţara se obliga a plăti Sultanului numai 4000 de galbeni, 40 de cai şi 24 de şoimi pe an şi au introdus în Ţara Moldovei tot felul de asupriri, dărîmînd sau ocupînd cetăţile ei, dînd voie Tătarilor de a o prăda, luînd în robie pe fiii şi soţiile noastre spre a-şi face rîs de ele, sporind pe fiecare zi ce trece tributul pînă la aşa grad că a devenit cu neputinţă de răspuns. Noi ne-am unit cu Impăratul Milostiv şi credincios al Rusiei, Petru Alexievici, care a ridicat arma spre a mîntui pe creştini de jugul robiei mahomedane. Prin urmare, tot omul din această ţară să iee armele spre a-i veni în ajutor".

A urmat apoi războiul dintre Turci şi Ruşi, terminat cu înfrîngerea Ruşilor la Stănileşti pe rîul Prut în anul 1711.

Dimitrie Cantemir împreună cu boerii care fuseseră de partea Ruşilor s-au văzut siliţi să fugă în Rusia. Impreună cu Dimitrie Cantemir, au plecat în exil în Rusia peste 4000 de soldaţi din oastea Moldovenească, peste 448 de boeri mari şi mici, aproape toată floarea Moldovei din acel timp.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Domnitorul Dimitrie Cantemir a fost unul din cei mai culţi oameni din timpul acela. Ştia 11 limbi străine, avea talent muzical şi cunoştea muzica şi poezia orientală. A fost de asemenea unul din cei mai însemnaţi scriitori de la începutul secolului al XVIII-lea. Academia din Berlin l-a consacrat în anul 1714 ca membru al ei.

La cererea Academiei din Berlin a scris în limba latină „Descrierea Moldovei". Alte opere importante scrise de Dimitrie Cantemir sînt: „Hronicul vechimei a Româno-Moldo-Vlahilor", „Istoria Imperiului Otoman", „Sistemul religiei mahomedane", etc.

După 12 ani de exil, Dimitrie Cantemir moare în Rusia în anul 1723. Mai tîrziu, corpul lui a fost adus şi înmormîntat în Biserica Trei Ierarhi din Iaşi.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

II. Întrebări:

1. Cum a venit la domnia Ţării Româneşti, domnitorul Constantin Brîncoveanu?
2. Cum îl descrie istoricul C. Giurescu pe domnitorul Constantin Brîncoveanu?
3. Cum poate fi caracterizată politica externă a lui Constantin Brîncoveanu?
4. În contra cui a luptat Constantin Brîncoveanu în lupta de la Zărneşti (1690)?
5. Care a fost atitudinea lui Constantin Brîncoveanu în războiul Ruso-Turc din anul 1711?
6. Cum a murit domnitorul Constantin Brîncoveanu?
7. S-a continuat activitatea culturală din Ţara Românească începută de Şerban Cantacuzino, în timpul domniei lui Constantin Brîncoveanu?
8. Cum este caracterizat „Stilul Brîncovenesc" în arhitectura românească?
9. Cu ajutorul cui a ocupat Dimitrie Cantemir tronul Moldovei?
10. La ce convingere a ajuns domnitorul Dimitrie Cantemir după ce a oucpat tronul Moldovei?
11. Cu cine a încheiat Dimitrie Cantemir o convenţie la 24 aprilie, 1711?
12. Ce se prevedea în această convenţie?
13. Unde a avut loc lupta dintre Ruşi şi Turci? Care a fost rezultatul acestei lupte?
14. Unde a plecat în exil domnitorul Dimitrie Cantemir?
15. Ce opere mai însemnate a scris Dimitrie Cantemir?
16. Cînd a murit şi unde este înmormîntat Dimitrie Cantemir?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

III. Teme pentru ora de aplicaţie.

1. Teme pentru discuţii libere:

a. Începutul influenţei ruseşti în Principatele Române.

b. Stilul „Brîncovenesc" în arhitectura românească.

c. Dezvoltarea culturală a principatelor Române în timpul lui Constantin Brîncoveanu şi Dimitrie Cantemir.

d. Manifestul domnitorului Dimitrie Cantemir către ţară.

2. Grigore Ureche, primul cronicar moldovean.

Istoriografia românească începe prin consemnarea faptelor care păreau a fi cele mai demne de scos în lumină, în cronici foarte succinte, redactate în slavoneşte de către călugării diferitelor mănăstiri.

Prima expunere sistematică a trecutului poporului român, şi în special al Moldovenilor, povestită curgător şi cu interes, este aceea a marelui vornic Grigore Ureche. Acesta era un om destul de învăţat pentru timpul şi ţara în care trăia. El îşi făcuse studiile la şcoli în Polonia, cunoştea limbile poloneză şi latină şi cu siguranţă şi slava.

Grigore Ureche exprimă în cronica sa sentimente înălţătoare în cuvinte elocvente. Astfel, în prefaţa sa, el spune „că a voit ca anii apuşi ai istoriei să nu cadă în uitare, ca să se poată şti ce au făcut strămoşii noştri şi ca să nu se creadă că ei semănau cu fiarele sălbatice, cu fiinţe lipsite de inteligenţă şi mute".

Grigore Ureche, conform timpului în care trăia, era profund pătruns de ideia religioasă. Dacă Ştefan cel Mare cîştigă victorii atît de strălucite, el le datoreşte ajutorului lui Dumnezeu. În toate scrierile sale, se vede predominînd ideia providenţei divine, care răsplăteşte binele cu bine şi pedepseşte răul cu rău.

Grigore Ureche îşi începe cronica sa prin cîteva cuvinte asupra lui Traian şi a cuceririi Daciei, afirmînd că „poporul român cobora din Romani, cu toate că limba

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

sa, s-a amestecat cu acelea ale vecinilor şi le-a împrumutat multe cuvinte". Cronica lui Grigore Ureche a fost scrisă la puţini ani după 1644.

Dimitrie Cantemir, „Cronica tuturor ţărilor româneşti". Această „cronică" se deosebeşte complet de lucrările cu acelaş nume datorite penei lui Ureche sau aceleia a lui Miron Costin. Ea este o veritabilă lucrare de istorie critică, scrisă pe bază de documente, de o vastă erudiţie, şi în care izvoarele sînt analizate, confruntate, lămurite sau combătute unul după altul, cu un spirit de pătrundere ce uimeşte. Se simte că este vorba de un savant care posedă complet ştiinţa necesară pentru vasta lucrare pe care a întreprins-o. Nu este altceva decît încercarea de reconstituire a istoriei Românilor de la prima lor apariţie ca Daci, apoi ca Daco-Romani pe pămîntul pe care l-au locuit mai tîrziu şi proba continuităţii existenţei lor pe acest teritoriu, urmărită an cu an, pînă la înfiinţarea principatelor.

Marele interes al lucrării lui Dimitrie Cantemir, pentru istoria românească, consistă în teza pe care el îşi propune s-o demonstreze, că Românii Daciei de astăzi, Moldovenii, Muntenii şi Transilvănenii sînt, după originea lor, adevăraţi Romani din Italia, aduşi în această ţară de către împăratul Traian şi că Românii au locuit în Dacia fără întrerupere, aşa cum locuiesc şi astăzi.

Toată lucrarea lui Dimitrie Cantemir este plină de un profund spirit patriotic şi sprijinită pe documente. El îşi dă silinţa să ridice moralul viteazului său popor şi să-i arate ce ar putea să facă, dacă ar fi şi astăzi, aşa cum a fost odinioară.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lecţia 6

IV. Lectură:

Capul lui Moţoc vrem! ...
(Alexandru Lăpuşneanu)

De cu seară se făcuse de ştire tuturor boierilor să se adune a doua zi, fiind sărbătoare, la Mitropolie, unde era să fie şi Domnul, ca să asculte Liturghia şi apoi să vie să prânzească la curte.

Când sosi Alexandru Vodă, (Alexandru Lăpuşneanu, domn al Moldovei în două rânduri; a doua oară, dela 1564-1569), sfânta slujbă începuse şi boierii erau toţi adunaţi.

Impotriva obiceiului său, Lăpuşneanul în ziua aceea era îmbrăcat cu toată pompa domnească. Purta coroana Paleologilor, şi peste dulama poloneză de catifea stacojie, avea cabaniţa turcească. Nici o armă nu avea alta decât un mic junghiu cu plăsele de aur; iar printre bumbii dulămii se zărea o zea de sârmă.

După ce a ascultat sfânta slujbă, s'a coborît din strană, s'a închinat pe la icoane, şi apropiindu-se de racla Sf. Ioan cel Nou, s'a plecat cu mare smerenie şi a sărutat moaştele sfântului. Spun că în minutul acela el era foarte galben la faţă, şi că racla sfântului ar fi tresărit.

După aceasta, suindu-se iarăşi în strană, se întoarnă către boieri şi zise:

-- Boieri dumneavoastră! Dela venirea mea cu a doua domnie şi până astăzi, am arătat asprime către mulţi; m'am arătat cumplit, rău, vărsând sângele multora. Unul Dumnezeu ştie de nu mi-a părut rău şi de nu mă căiesc de această; dar dumneavoastră ştiţi că m'au silit numai dorinţa de a vedea contenind gâlcevirile şi vânzările unora şi altora cari ţinteau la răsipa ţării şi la peirea mea. Astăzi sânt altfel trebile. Boierii şi-au venit în cunoştinţă; au văzut că turma nu poate fi fără păstor, pentrucă zice Mântuitorul: Bate-voiu păstorul şi se vor împrăştia oile.

„Boieri dumneavoastră! Să trăim de-acum în pace, iubindu-ne ca nişte fraţi, pentrucă aceasta este una din cele zece porunci: Să iubeşti pe aproapele tău ca însuţi pe tine, şi să ne iertăm unii pe alţii, pentrucă sântem muritori, rugându-ne Domnului nostru Isus Hristos--îşi face cruce--să ne ierte nouă greşalele, precum iertăm şi noi greşiţilor noştri."

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Sfârşind această deşănţată cuvântare, merse în mijlocul bisericii şi, după ce se închină iarăşi, se întoarnă spre norod în faţă, în dreapta şi în stânga, zicând: „Iertaţi-mă, oameni buni şi boieri dumneavoastră!"

-- Dumnezeu să te ierte, Măria Ta! răspunseră toţi, afară de doi juni boieri ce sta gânditori, răzămaţi de un mormânt lângă uşă, însă nime nu le-a luat seama.

Lăpuşneanul ieşi din biserică, poftind pe boieri să vie să ospăteze împreună; şi încălecând se întoarnă la palat. Toţi se împrăştiară.

-- Cum îţi pare? zise unul din boierii care i-am văzut că nu iertase pre Alexandru Vodă.

-- Te sfătuesc să nu te duci astăzi la dânsul la masă, răspunse celălalt; şi se amestecară prin norod. Aceştia erau Spancioc şi Stroici.

La curte se făcuse mare gătire pentru ospăţul acesta. Vestea se împrăştiase că Domnul se împăcase cu boierii; şi boierii se bucurau de o schimbare ce le da nădejde că vor putea ocupa iarăşi posturi, ca să adune nouă avuţii din sudoarea ţăranului. Cât pentru norod, el era indiferent; el din împăcarea aceasta nu aştepta vreun bine, nici prepunea vreun rău. Norodul se învoia cu obladuirea lui Alexandru Vodă: cârtea numai asupra ministrului Moţoc, care întrebuinţa creditul ce avea la Domn, spre împilarea gloatei. Căci, deşi era necontenite jalobele obştiei pentru jăfuirile lui Moţoc, Lăpuşneanul sau nu le răspundea, sau nu le asculta.

Ceasul prânzului apropiindu-se, boierii începură a veni călări, întovărăşiţi fieştecare de câte două-trei slugi. Luau sama însă că curtea era plină de lefecii înarmaţi şi că patru tunuri sta îndreptate spre poartă; dar odată intrând nu se mai putea întorna, căci porţile erau străjuite şi păzitorii porunciţi a nu lăsa să iasă nime.

Adunându-se boierii, 47 la număr, Lăpuşneanul se puse în capul mesei, având în dreapta pre logofătul Trotuşan, şi în stânga pre vornicul Moţoc. Incepură a zice (A zice--a cânta--cuvânt vechiu nota Negruzzi) din surle şi bucatele se aduseră pe masă.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

În Moldova, pe vremea aceea, nu se introdusese încă moda mâncărilor alese. Cel mai mare ospăţ se cuprindea în câteva feluri de bucate. După borşul polonez, veneau mâncări greceşti, fierte cu verdeţuri care plutea în unt; apoi pilaful turcesc şi în sfârşit fripturile cosmopolite. Pânza mesei şi şervetele era de filalui, ţesute în casă. Tipsiile pe care aducea bucatele, talgerile şi păharele era de argint. Pe lângă părete sta aşezate în rând mai multe ulcioare pântecoase, pline de vin de Odobeşti şi de Cotnari, şi la spatele fieştecăruia boier dvorea câte o slugă care dregea (Turna vin nota Negruzzi). Toate aceste slugi era înarmate.

In curte, pe lângă doi junci şi patru berbeci fripţi, era trei poloboace desfundate, pline de vin; slujitorii mânca şi bea; boierii mânca şi bea. Acum capetele începuseră a se înfierbânta; vinul îşi făcea lucrarea. Boierii închina şi ura pre Domn cu vivate sgomotoase, la care răspundea lefeciii prin chiote şi tunurile prin bubuit.

Acum era aproape a se scula dela masă, când Veveriţă ridică păharul şi, închinând, zise: Să trăeşti întru mulţi ani, Măria Ta! Să stăpâneşti ţara în pace, şi Milostivul Dumnezeu să te întărească în gândul ce ai pus de a nu mai strica pre boieri, şi a bântui norodul. . .

N'apucă să sfârşească, căci buzduganul Armaşului, lovindu-l drept în frunte, îl oborî la pământ.

-- A! voi ocărîţi pre Domnul vostru! strigă acesta; la ei, flăcăi! In minut, toţi slujitorii de pe la spatele boierilor, scoţând junghiurile îi loviră; şi alţi ostaşi, aduşi de căpitanul de lefecii, intrară şi năpustiră cu săbiile în ei. Cât pentru Lăpuşneanul, el luase pe Moţoc de mână şi se trăsese lângă o fereastră deschisă, de unde privea măcelăria ce începuse. El râdea; iar Moţoc, silindu-se a râde, ca să placă stăpânului, simţea părul sburlindu-i-se pe cap şi dinţii săi clănţănind. Şi cu adevărat era groază a privi această scenă sângeroasă. Inchipueascăşi cineva într'o sală de cinci stânjini lungă şi patru lată, o sută şi mai mulţi oameni ucigaşi şi hotărîţi spre ucidere, călăi şi osândiţi, luptându-se unii cu furia desnădejdei şi alţii cu aprinderea beţiei. Boierii, neavând nicio grijă, surprinşi mişeleşte pe din dos, fără arme, căzeau fără a se mai împotrivi. Cei mai bătrâni mureau făcându-şi cruce; mulţi însă din cei mai juni se apărau cu turbare; scaunele, talgerile, tacâmurile mesei se făcea arme în mâna lor; unii, deşi răniţi, se încleşta cu furie de gâtul ucigaşilor şi,

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

nesocotind ranele ce priimeau, îi strângea pân' îi înăduşea. Dacă vreunul apuca vreo sabie, îşi vindea scump viaţa. Mulţi lefecii pieriră, dar în sfârşit nu mai rămase niciun boier viu. Patruzeci şi şepte de trupuri zăcea pe parchet! In lupta şi trânta aceasta, masa se răsturnase, ulcioarele se spărseseră şi vinul amestecat cu sânge făcuse o baltă pe lespezile salei.

Odată cu omorul de sus, începuse uciderea şi în curte. Slugile boierilor, văzându-se lovite fără veste de soldaţi, plecară de fugă. Puţini cari scăpară cu viaţă, apucând a sări peste ziduri, dase larmă pe la casele oamenilor şi invitând pre alte slugi şi oameni boiereşti, burzuluiseră norodul, şi tot oraşul alergase la poarta curţii, pre care începuse a o tăia cu securile. Ostaşii ameţiţi de beţie făcea numai o slabă împotrivire. Gloata se întărta din mult în mai mult.

Lăpuşneanul, pre care îl înştiinţase de pornirea norodului, trimise pe Armaşul să-i întrebe ce vor şi ce cer? Armaşul ieşi.

-- Ei, vornice Moţoace, zise apoi înturnându-se spre acesta, spune, n'am făcut bine că m'am mântuit de răii aceştia, şi am scăpat ţara de o aşa râie?

-- Maria Ta, ai urmat cu mare înţelepciune, răspunse mârşavul curtezan; eu de mult aveam de gând să sfătuesc pe Măria Ta la aceasta, dar văd că înţelepciunea Măriei Tale au apucat mai 'nainte şi ai făcut bine că i-ai tăiat, pentrucă...fiindcă...era să...

-- Văd că Armaşul întârzie, zise Lăpuşneanul curmând pe Moţoc, care se învălmăşea în vorbă. Imi vine să poruncesc să dee cu tunurile în prostimea aceea. Ha, cum socoţi şi dumneata?

-- Aşa, aşa, să-i împroaşte cu tunurile; nu-i vr'o pagubă c'or muri câteva sute de mojici, de vreme ce au pierit atâţia boieri. Da, să-i omoare de istov.

-- M'aşteptam s'aud asemenea răspuns, zise cu oţerire Lăpuşneanul, dar să vedem întâiu ce vor.

In vremea aceasta, Armaşul se suise pe poarta curţii şi, făcând semn, strigă: -- Oameni buni! Măria Sa Vodă

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

întreabă ce vreţi şi ce cereţi? Şi pentru ce aţi venit aşa cu zurba?

Prostimea rămase cu gura căscată. Ea nu se aştepta la asemenea întrebare. Venise fără să ştie pentru ce a venit şi ce vrea. Incepu a se strânge în cete, cete, şi a se întreba unii pe alţii ce să ceară. In sfârşit începură a striga:

-- Să micşoreze dăjdiile! Să nu ne mai zăpcească!

-- Să nu ne mai împlinească! („A împlini de bani", adică a lua bir). Să nu ne mai jăfuească!

-- Am rămas săraci! -- N'avem bani! -- Ni i-a luat toţi Moţoc!

-- Moţoc! -- Moţoc! -- El ne beleşte şi ne pradă! -- El sfătueşte pre Vodă! -- Să moară!

-- Moţoc să moară! -- Capul lui Moţoc vrem!

Acest din urmă cuvânt, găsind un echo în toate inimile, fu ca o schinteie electrică. Toate glasurile se făcură un glas, şi acest glas striga: Capul lui Moţoc vrem!

-- Ce cer? întrebă Lăpuşneanul, văzând pre Armaş intrând.

-- Capul Vornicului Moţoc, răspunse.

-- Cum? ce? strigă acesta, sărind ca un om ce calcă pe un şărpe; n'ai auzit bine, fârtate! vrei să şugueşti, dar nu-i vreme de şagă.

Ce vorbe sânt aceste! Ce să facă cu capul meu? Iţi spun că eşti surd; n'ai auzit bine!

-- Ba foarte bine, zise Alexandru Vodă, ascultă singur. Strigările lor se aud de aici.

In adevăr, ostaşii ne mai împotrivindu-se, norodul începuse a se căţăra pe ziduri, de unde striga în gura mare: Să ne dee pre Moţoc! Capul lui Moţoc vrem!

-- Oh! păcătosul de mine! strigă ticălosul. Maică prea-curată Fecioară, nu mă lăsa să mă prăpădesc!... Dar

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ce le-am făcut eu oamenilor acestora? Născătoare de Dumnezeu, scapă-mă de primejdia aceasta şi mă jur să fac o biserică, să postesc cât voiu mai avea zile, să ferec cu argint icoana ta cea făcătoare de minuni dela Monastirea Neamţului! ... Dar milostive Doamne, nu-i asculta pre nişte proşti, pre nişte mojici. Pune să dee cu tunurile într'înşii! Să moară toţi! Eu sunt boier mare; ei sunt nişte proşti!

-- Proşti, dar mulţi! răspunse Lăpuşneanul cu sânge rece. Să omor o mulţime de oameni pentru um om, nu ar fi păcat? Judecă dumneata singur. Du-te de mori pentru binele moşiei dumitale, cum ziceai însuţi când îmi spuneai că nu mă vrea, nici mă iubeşte ţara. Sânt bucuros că-ţi răsplăteşte norodul pentru slujba ce mi-ai făcut, vânzându-mi oastea lui Anton Sechele (Anton Sechele - vestitul general ungur), şi mai pe urmă lăsându-mă şi trecând în partea Tomşei.

-- Oh! nenorocitul de mine! strigă Moţoc, smulgându-şi barba, căci de pe vorbele tiranului înţelegea că nu mai este scăpare pentru el. Incai lăsaţi-mă să mă duc să-mi pun casa la cale! Fie-vă milă de jupâneasa şi de copilaşii mei! Lăsaţi-mă să mă spoveduesc! ... Şi plângea, şi ţipa, şi suspina.

-- Destul! strigă Lăpuşneanul, nu te mai boci ca o muiere! Fii român verde! Ce să te mai spoveduşti? Ce-ai să spui duhovnicului? Că eşti un tâlhar şi un vânzător? Asta o ştie toată Moldova. Haide! Luaţi-l de-l daţi norodului, şi-i spuneţi că acest fel plăteşte Alexandru Vodă celor ce pradă ţara.

Indată Armaşul şi căpitanul de lefecii începură a-l târî. Ticăitul boier răcnea cât putea, vrând să se împotrivească, dar ce puteau bătrânele lui mâni împotriva acelor patru braţe sdravene care-l trăgea! Vrea să se sprijinească în picioare, dar se împedica de trupurile confraţilor săi şi luneca pe sângele ce se închegase pe lespezi. In sfârşit puterile îi slăbiră şi sateliţii tiranului, ducându-l pe poarta curţii, mai mult mort decât viu, îl îmbrânciră în mulţime.

Ticălosul boier căzu în braţele idrei acesteia cu multe capete, care într'o clipală îl făcu bucăţi.

-- Iată cum plăteşte Alexandru Vodă, la cei ce pradă ţara! ziseră trimişii tiranului.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

-- Să trăiască Măria Sa Vodă! răspunse gloata. Şi mulţuminduse de astă jertfă, se împrăştie.

In vreme ce nenorocitul Moţoc pierea acest fel, Lăpuşneanul porunci să râdice masa şi să strângă tacâmurile; apoi puse să răteze capetele ucişilor, şi trupurile le aruncă pe fereastră. După aceea, luând capetele le aşează în mijlocul mesei pe încet şi cu rânduială, puind pe ale celor mai mici boieri dedesubt şi pe ale celor mai mari deasupra, după neam şi după ranguri, până ce făcu o piramidă de patruzeci şi şepte căpăţine, vârful căria se închiea prin capul unui logofăt mare. Apoi spălându-se pe mâni, merse la o uşă lăturalnică, trase zăvorul şi drugul de lemn care o închidea, şi intră în apartamentul Doamnei.

Dela începutul tragediei acesteia, Doamna Rucsanda, neştiind nimic de cele ce se petrecea, era îngrijată. Ea nu putea afla princina sgomotului ce auzise, căci după obiceiul vremii de atunci, femeile nu ieşeau din apartamentul lor, şi slujnicile nu putea a se risca în mijlocul unei oştimi ce nu cunoştea ce este disciplina. Una din ele mai îndrăsneaţă, ieşind, auzise vorbă că este zurba asupra lui Vodă, şi adusese această veste stăpânei sale.

Buna Doamnă temându-se de furia norodului, era speriată, şi când a intrat Alexandru, a găsit-o rugându-se dinaintea icoanei, având copiii pe lângă dânsa.

-- A! strigă ea, slavă Maicei Domnului că te văd! Mi-a fost tare frică.

-- Pentru aceea, precum ţi-am făgăduit, ţi-am gătit un leac de frică. Vină cu mine, Doamnă.

--Dar ce ţipete, ce strigări se auzea?

--Nimic. Slujitorii s'au fost luat la sfadă, dar s'au liniştit. Zicând aceste, luă pe Rucsanda de mână şi o aduse în sală.

Intru vederea grozavei privelişti, ea slobozi un ţipăt straşnic şi leşină.

-- Femeia tot femeie, zise Lăpuşneanul zimbind; în loc să se bucure, ea se sparie. Şi luând-o în braţe, o duse în apartamenturile ei. Apoi întărnându-se iarăşi în sală, găsi pre căpitanul de lefecii şi pre Armaşul aşteptându-l.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

-- Tu pune să arunce peste zid hoiturile cânilor acestora, iar titvele lor să se înşire pe zid, zise lefeciului. Iar tu, adresându-se către Armaş, să-mi pui mâna pe Spancioc şi pe Stroici.

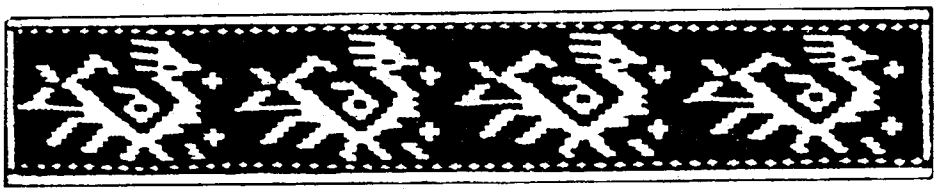
Insă Stroici şi Spancioc era acum aproape de Nistru. Gonaşii îi ajunseră tocmai când treceau hotarul:

-- Spuneţi celui ce v'au trimis, strigă către ei Spancioc, că ne vom vedea pân' a nu muri!

C. Negruzzi, Dacia literară, 1840.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lecţia 6

Constantin Brîncoveanul

Brîncoveanul Constantin
Boer vechi şi domn creştin,
De averi ce tot strîngea,
Sultanul se îngrijea
Şi de moarte-l hotăra,
Căci vizirul îl pîra.
Intr-o Joi de dimineaţă,
Zi scurtărei lui din viaţă,
Brîncoveanul se scula,
Faţa blîndă el spăla,
Barba albă-şi pieptăna,
La icoane se-nchina,
Pe fereastră-apoi căta
Şi amar se spăimînta!
-Dragii mei coconi iubiţi!
Lăsaţi somnul, vă treziţi,
Armele vi le gătiţi,
Că pe noi ne-a-nconjurat
Paşa cel neîmpăcat,
Cu eniceri, cu tunuri mari
Ce sparg ziduri cît de tari!

Bine vorba nu sfîrşia,
Turcii-n casă iuruşia,
Pe tuspatru mi-i prindea
Şi-i ducea de-i închidea,
La Stambul în turnul mare,
Unde zac feţe domneşti
Şi soli mari împărăteşti.
Mult acolo nu zăcea,
Că sultanu-l aducea
Lîngă foişorul lui
Pe malul Bosforului.

Brîncovene Constantin,
Boer vechi, ghiaur hain!
Adevăr e c-ai chitit,
Pîn-a nu fi mazilit
Să nu desparţi a ta domnie
De a noastră împărăţie?
Că de mult ce eşti avut
Bani de aur ai bătut,
Făr-a-ţi fi de mine teamă,
Făr-a vrea ca să-mi dai seamă!
-De-am fost bun, rău la domnie,
Dumnezeu singur o ştie;
De-am fost mare pe pămînt,
Cată-acum de vezi ce sînt!
-Constantine Brîncovene!
Nu-mi grăi vorbe viclene,
De ţi-e milă de copii
Şi de vrei ca să mai fii,
Lasă legea creştinească
Şi te dă-n legea turcească!
-Facă Dumnezeu ce-a vrea!
Chiar pe toţi de mi-i tăia,
Nu mă las de legea mea!

Sultanul din foişor
Dete semn lui imbrohor,
Doi gelaţi venea curînd
Săbiile fluturînd,
Şi spre robi dacă mergea,
Din coconi îşi alegea
Pe cel mare şi frumos
Şi-l punea pe scaun jos,
Şi cît pala repezea,

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Capul iute-i reteza!
Brîncoveanul greu ofta
Şi din gură cuvînta:
-Doamne, fie-n voia Ta!

Sultanul se minuna
Şi cu mila se-ngîna:
-Brîncovene Constantin,
Boer vechi şi domn creştin!
Trei coconi tu ai avut,
Din trei, doi ţi i-ai pierdut;
Numai unul ţi-a rămas!
Cu zile de vrei să-l las,
Lasă legea creştinească
Şi te dă-n legea turcească!

-Mare-i Domnul Dumnezeu!
Creştin bun m-am născut eu,
Creştin bun a muri vreu...
Taci, drăguţă, nu mai plînge
Că-n piept inima-mi se frînge.
Taci şi mori în legea ta,
Că tu Ceru-i căpăta!

Imbrohorul se-ncrunta
Gelaţii se-nainta
Şi pe blîndul copilaş
Dragul tatii fecioraş,
La pămînt îl arunca
Şi zilele-i ridica.

Brîncoveanu greu ofta
Şi cu lacrimi cuvînta:
-Doamne, fie-n voia Ta!
Inima-i se despica,
Pe copii se arunca,
Ii bocea, îi săruta,
Şi turbînd apoi striga:
-Alelei! tîlhari păgîni!
Alei! voi feciori de cîni!
Trei coconi ce am avut
Pe tustrei mi i-aţi pierdut!
Dare-ar Domnul Dumnezeu
Să fie pe gîndul meu:
Să vă ştergeţi pe pămînt
Cum se şterg norii la vînt.

Să n-aveţi loc de-ngropat,
Nici copii de sărutat!
Turcii crunt se oţerea,
Şi pe dînsul tăbăra,
Haine mîndre-i le rupea,
Trupu-i de piele jupuia,
Pelea cu pae-o umplea,
Prin noroiu o tăvălea.
Şi de-un paltin o lega
-Brîncovene Constantin,
Ghiaur vechi, ghiaur hain!
Cască ochi a te uita
De-ţi cunoşti tu pielea ta?

-Cîni turbaţi! Turci, liftă rea!
De-ţi mînca şi carnea mea,
Să ştiţi c-a murit creştin
Brîncoveanul Constantin!

Poezie populară din colecţia Vasile Alecsandri, 1866.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

V. Teme acasă:

Vă rog să scrieţi o compoziţie asupra unuia din următoarele subiecte:

a. Domnitorul Alexandru Lăpuşneanu.

b. Moartea lui Constantin Brîncoveanu.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

I. Domnia Fanarioţilor şi Revoluţia lui Tudor Vladimirescu

Intrucît la începutul secolului al XVIII-lea, domnitorii români din Principate îşi manifestau din ce în ce mai mult dorinţa de a rupe relaţiile cu Turcia şi de a se apropia de puterile creştine, Austria şi Rusia, în lupta de eliberare a popoarelor creştine din Imperiul Otoman, Turcii au luat măsuri de prevedere. N-au transformat Principatele Române în paşalîcuri, cum s-au gîndit la început, dar au numit ca domnitori în Principate, graci recrutaţi la Constantinopol dintre marii dragomani sau tîlmaci de a căror devotament nu se îndoiau.

Dar nu numai pentru încrederea deplină ce avea în ei, a trimis Inalta Poartă pe aceşti domni fanarioţi (li s-a zis fanarioţi după numele cartierului Fanar din Constantinopol, unde locuiau) ca să domnească în Principatele Române, ei aveau să joace în Principate un important rol diplomatic, avînd misiunea de observatori şi informatori ai Inaltei Porţi, interesată să fie ţinută la curent cu mişcările din Austria şi Rusia care o ameninţau din ce în ce mai mult.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

In Moldova, domnia fanariotă începe în anul 1711, iar în Muntenia în anul 1716 şi durează în ambele Principate pînă în anul 1821.

Intre domnii fanarioţi mai importanţi din epoca aceasta amintim pe,

Nicolae Mavrocordat (1711-1716) care domneşte întîi în Moldova. Era un om învăţat care s-a purtat cu blîndeţe şi cu înţelegere faţă de popor. A reorganizat administraţia şi în special visteria, micşorînd într-o mare măsură impozitele. A fost primul domn care a supus spre aprobarea Divanului bugetul ţării. A înfiinţat de asemenea o tipografie la Mînăstirea Sf. Sava din Iaşi. In anul 1716, Nicolae Mavrocordat este trimis ca domnitor în Muntenia, unde domneşte pînă în anul 1730.

In timpul domniei lui Nicolae Mavrocordat în Muntenia, Ţara Românească pierde în urma războiului dintre Austria şi Turcia, încheiat cu pacea de la Passarovitz din 1718, Oltenia care rămîne sub stăpînire Austriacă pînă în anul 1739 (Pacea de la Belgrad).

In Muntenia, Nicolae Mavrocordat a căutat să uşureze pe ţărani de muncile grele obligatorii la care erau supuşi, a micşorat tributul către Turci, în schimb, s-a purtat foarte aspru cu boerii care arătau simpatii către Austria.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

A zidit mînăstirea Văcăreşti (astăzi închisoare) unde este înmormîntat.

Constantin Mavrocordat (1713-1769) fiul lui Nicoale Mavrocordat, a domnit de şase ori în Muntenia şi de patru ori în Moldova. Intre reformele introduse de Constantin Mavrocordat atît în Muntenia cît şi în Moldova a fost desfiinţarea robiei dînd ţăranului libertatea de a se aşeza unde ar vrea. A introduş anumite reforme fiscale, desfiinţînd unele impozite, a stabilit lefuri fixe pentru posturile administrative, a obligat pe preoţii greci din Principate să înveţe limba română şi a luat măsuri în contra negustorilor Turci care începuseră să se aşeze în ţară şi să cumpere moşii.

Grigore Alexandru Ghica (1774-1777) a domnit în Moldova. In timpul domniei lui Grigore Alexandru Ghica, Moldova pierde Bucovina în urma tratatului de pace de la Kuciuk Kainargi (1774).

Intervenind ca să medieze războiul Ruso-Turc, Austria a cerut ca recompensă Bucovina. Austria avea nevoie de această provincie românească pentru a deschide un drum direct cu Galiţia, provincia Poloneză recent ocupată de Austria. Grigore Alexandru Ghica a protestat la Inalta Poartă împotriva acestui act însă fără rezultat. A fost ucis de Turci în anul 1777.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Menţionăm aici faptul că prin tratatul de pace de la Kuciuk Kainargi, Rusia capătă dreptul să intervină la Poartă în „favoarea" Principatelor Româneşti. In urma acestui Tratat de Pace, Ruşii se vor amesteca din ce în ce mai mult în afacerile interne ale Principatelor Române.

Alexandru Ipsilanti (1774-1782) domneşte în Muntenia. Era un domn foarte instruit care cunoştea filozofia, fizica, matematica şi literatura. Vorbea limba franceză şi italiană. Găsind ţara sărăcită în urma războiului Ruso-Turc, Alexandru Ipsilanti introduce mai multe reforme atît de ordin fiscal, cît şi de ordin administrativ. Intre altele, scuteşte pe locuitori de a furniza caii pentru poşta turcească; organizează începuturile unei poliţii preventive; organizează breslele industriale şi comerciale cu scopul de a ridica aceşti doi factori de producţie; creiază instituţii pentru orfani şi văduvele sărace, ia măsuri pentru a opri jafurile comise asupra poporului de către micii funcţionari; organizează tribunale inferioare civile şi criminale, cu drept de apel la divanul domnesc; creiază o lege civilă şi instituie un registru în care să se înscrie toate hotărîrile judecătoreşti şi lista documentelor prezentate de către părţi în proces.

Scarlat Calimah (1812-1819) domneşte în Moldova fiind contemporan cu Ion Caragea (1812-1818) care domneşte în

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Muntenia. Importanţa acestor doi domnitori, constă în faptul că au dotat ţările româneşti cu o legislaţie care corespundea, cel puţin pînă la un anumit punct, nevoilor populaţiei.

Codurile lui Caragea şi Calimah, reproduc şi unul şi altul dreptul roman cu modificări bazate pe cutumele ţării (obiceiul pămîntului).

Menţionăm faptul că în timpul domniei lui Scarlat Calimah, Moldova a pierdut Basarabia în urma războiului Ruso-Turc din 1806 - 1812 încheiat cu Pacea de la Bucureşti (1812).

Mihai Suţu (1819-1821) a fost ultimul domn fanariot care a domnit în Moldova, iar Alexandru Suţu (1819-1821) a fost ultimul domn fanariot care a domnit în Muntenia.

Revoluţia lui Tudor Vladimirescu (1821). La începutul secolului al XIX-lea, popoarele din Europa supuse Imperiului Otoman încep lupta pentru recîştigarea libertăţii şi independenţei lor. Mişcarea de independenţă începe în jurul anului 1780 cînd grecii din Europa, sub conducerea lui Riga, înfiinţează o societate secretă „Eteria" care avea ca scop eliberarea Greciei de sub jugul Turcesc.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lecţia 7

In anul 1820, Alexandru Ipsilanti ridică steagul revoltei la Odesa în Rusia, şi cu un mic grup de voluntari trece în Principatele Române unde speră să aibă ajutorul Românilor, mai ales datorită faptului că în Principate domneau domni fanarioţi.

Românii din Principate doreau însă să se libereze şi de Turci şi de Greci. In Moldova, domnul fanariot Mihai Suţu în faţa revoltei poporului în contra abuzurilor comise de voluntarii lui Alexandru Ipsilanti, fuge în Rusia. In Muntenia, mişcarea în contra grecilor a fost condusă de către Tudor Vladimirescu.

Revoluţia lui Tudor Vladimirescu are un caracter complex: la început este o revoluţie socială, îndreptată împotriva boierilor români şi greci care asupreau poporul, dar după ce ajunge la Bucureşti cu cei 10.000 de panduri ai săi, mişcarea devine o mişcare politică îndreptată mai ales împotriva domnitorilor Greci şi a elementelor greceşti din Ţara Românească.

Această reorientare a mişcării îl aduce pe Tudor Vladimirescu în conflict cu Alexandru Ipsilanti, şeful mişcării Eteriste. Alexandru Ipsilanti vrea să elibereze Grecia, Tudor Vladimirescu declară că nu are intenţia de a se revolta în contra Inaltei Porţi, cere doar îndepărtarea Grecilor din Principate şi reîntoarcerea ţării la administraţia sa

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

naţională. La o întîlnire între Alexandru Ipsilanti şi Tudor Vladimirescu în care Ipsilanti căuta să-l atragă pe Tudor Vladimirescu de partea lui, Tudor Vladimirescu îi răspunde: „In Grecia este locul Grecilor, în Ţara Românească este locul Românilor."

La 27 Mai, 1821, Tudor Vladimirescu este atras într-o cursă de către Alexandru Ipsilanti şi ucis.

Ca urmare a mişcării eteriste în Principatele Române şi a mişcării lui Tudor Vladimirescu în contra eteriştilor, Turcii îşi pierd încrederea în domnii fanarioţi care au condus Principatele Române mai bine de un secol, şi numesc din nou domni de origine română în ambele Principate: Ioniţă Sandu Sturza în Moldova şi pe Grigore Ghica în Muntenia.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

II. Intrebări:

1. Din ce mediu au recrutat turcii pe domnitorii fanarioţi?
2. Se îndoiau Turcii de devotamentul domnitorilor fanarioţi?
3. Care era rolul diplomatic pe care urma să-l joace domnitorii fanarioţi în Principatele Române?
4. Cînd a început domnia fanariotă în Moldova? In Ţara Românească?
5. În timpul cărui domnitor fanariot a pierdut Ţara Românească, Oltenia?
6. Cît timp a stat Oltenia sub stăpînire Austriacă?
7. Ce măsuri a luat domnitorul Nicolae Mavrocordat ca să uşureze viaţa ţăranilor din Principatele Române?
8. Sub care domnitor fanariot s-a desfiinţat robia în Principatele Române?
9. Ce reforme fiscale a introdus Constantin Mavrocordat în Principatele Române?
10. În timpul cărui domnitor fanariot a pierdut Moldova Bucovina?
11. Ce „drepturi" a obţinut Rusia prin Tratatul de Pace de la Kuciuk Kainargi?
12. În timpul cărui domnitor fanariot a pierdut Moldova Basarabia?
13. Care au fost ultimii domni fanarioţi în Principatele Române?
14. Ce caracter a avut revoluţia lui Tudor Vladimirescu în Ţara Românească?
15. Ce i-a răspuns Tudor Vladimirescu lui Alexandru Ipsilanti, cînd acesta din urmă căuta să-l atragă de partea sa?
16. Care a fost rezultatul mişcării revoluţionare a lui Tudor Vladimirescu în Principatele Române?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

III. Teme pentru ora de aplicaţie:

1. Teme pentru discuţii libere:

a. Domnii fanarioţi în Principatele Române.

b. Pierderile teritoriale în timpul domniei fanarioţilor.

c. Reformele introduse de domnitorii fanarioţi în Principatele Române.

d. Pandurii - Haiducii.

2. Haiducul Jianu. Iancu Jianul era de peste Olt, din judeţul Romanaţi, de pe valea Tasluiului. El a lăsat un nume de haiduc, dar nici n-a fost, nici gînd n-a avut să se facă vreodată hoţ de codru.

Tată-său, boer de ţară, îşi crescuse băiatul la moşie, fără carte grecească şi fără ambiţia de-al face concurent feciorilor de boieri mari la isprăvnicii şi la divanuri. Îl obişnuise lîngă pluguri, cu caii şi cu puşca; vara la munca cîmpului, iarna la urşi şi la capre negre; ajunsese de o dibăcie vestită în călărie şi la vînătoare; încăleca fără a pune piciorul în scară, nici mîna pe coama calului şi băga glonţul prin verigă de inel.

Se îndrăgise de o fată de ţăran, şi vrea s-o ia de nevastă. Jianul bătrînul însă, se opunea. Văzînd că se îngroaşă gluma şi că dragostea se înţeţea, a hotărît să-şi ducă băiatul la Caracal. Tînărul, a doua zi după ce a ajuns în oraş, a încălecat pe murgul şi fuga înapoi; tată-sau iar l-a luat, el iar a fugit; l-a închis în casă, el a sărit pe fereastră; l-a închis în pivniţă, el a spart uşa. Tată-său dac-a văzut şi-a văzut că nu-i vine de hac, s-a adresat la stăpînire, cerînd să-l surghiunească. Caimacamul (locţiitor de Domn) a şi poruncit ispravnicului (prefect) să-l închidă la Strehaia; băiatul, ţeapăn a trîntit slujitorii şi egumenul (stareţ) şi a scăpat; slujitorii s-a luat după dînsul; el dacă s-a văzut strîmtorat, s-a înhăitat cu vreo cîţeva flăcăi,cu cari copilărise,

Tot ca dînsul de bărbaţi
Şi pe cai încălecaţi

şi au apucat cîmpii.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lecţia 7

Şapte ani a pribegit prin păduri şi prin munţi, hrănindu-se cu carne necîntărită de pe la ciobani şi desfidînd potira. Nici nu omora, nici nu schingiuia, nici nu jefuia; ci numai se găzduia: fugea de potiră şi de panduri, cît putea; dar cînd îl încolţea, apoi se apăra,

Căci nu vrea,
Viu să se dea.

Gloanţele lui mergeau mai drepte decît ale arnăuţilor domneşti; Caragea pierduse doi cîrcserdari (şefi de jandarmi) ş-un tufecciu (lefegiu din garda domnească), loviţi de gloanţele Jianului drept în piept.

Nu văzuse pe Stăncuţa de doi ani, şi-i era dor de se topea. Intr-o noapte de ploaie şi de vijelie lasă pe tovarăşi la gazda din Valea Rea, îşi încălecă murgul şi zboară după dor. În sat întuneric besnă, numai o zare de lumină la o casă. Se apropie, dă cu degetul în hîrtia luminată, pune ochiul şi ce vede? Stăncuţa gătită ca mireasă, lungită în pat, cu o lumînărică de ceară galbenă în mînă. Dă cu piciorul în uşă şi intră, cade în genunchi, pune iataganul şi pistoalele lîngă moartă, îi dă cea de pe urmă sărutare, încalecă calul şi drept la zapciu (subprefect).

-Sînt Jianul! Capul meu este pus la preţ: du-mă la Vodă, şi-ţi ia mia de lei!

Bîlbaia zapciul somnoros şi speriat, nu ştia unde să se ascundă de frică.

Peste trei zile ciocoiul întra în curtea domnească glorios, cu viteazul legat cot la cot: tînăr frumos cu plete lungi.

Caragea se dăduse în capul scării, ca să-l vadă; ferestrele erau împănate cu femeile curţii domneşti.

Jianul împuşcase oameni domneşti, şi era osîndit la spînzurătoare.

Caragea ridică ochii în sus la fereastră, unde sta Doamna, zicînd:

-„Păcat de voinic!"

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Auzind aceste cuvinte, una din fetele casei cade la picioarele Doamnei. Caragea o vede, se îmblînzeşte şi zice fetei:

-„Dacă-l vrei, ţi-l dăruesc".

Jianul n-a vrut să se însoare, şi a petrecut restul zilelor flăcău.

I. Ghica, Scrisori către Vasile Alecsandri, 1887.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Horea, Cloşca şi Crişan în fruntea ţăranilor români răsculaţi. Gravură contemporană atribuită lui Iakob Adam, Viena

IV. Lectură:

Transilvania.

Revoluţia lui Horia, Cloşca şi Crişan din 1784.

Soarta ţăranilor români iobagi din Transilvania în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea era foarte grea. Modul în care nobilii îşi exercitau autoritatea lor asupra ţăranilor ne este arătată într-o scrisoare trimisă de împărăteasa Maria Tereza guvernatorului Transilvaniei în anul 1773 cu ocazia călătoriei întreprinsă în Transilvania de fiul ei, Rudolf al II-lea. Maria Tereza scrie: „...să cureţe drumurile de cadavrele celor care pieriseră prin spînzurătoare, roată sau suliţă şi care erau lăsaţi să putrezească dealungul drumurilor, pentru a băga groaza în sufletele trecătorilor".

De îndată ce s-a urcat pe tron, în anul 1780, Iosif al II-lea a dat faimosul său edict de toleranţă, după care confesiunea religioasă nu mai putea să constituie un obstacol pentru ocuparea funcţiilor publice, iar la 16 august,

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

1783 printr-un decret imperial, ţăranii iobagi obţin libertatea de a se căsători fără autorizaţia prealabilă a seniorului; era interzisă exproprierea unui iobag fără o sentinţă judecătorească. Chiar şi contra acestor măsuri luate de Împăratul Iosif al II-lea pentru îmbunătăţirea situaţiei iobagilor români, nobilii au protestat.

În a doua jumătate a secolului al XVIII-lea în Transilvania, Românul era dispreţuit şi batjocorit în toate modurile. Naţiunea română era declarată a nu fi decît toleratã în Transilvania, atît cît vor avea poftă popoarele privilegiate; preoţii săi erau bătuţi ca nişte simpli servitori şi aceştia din urmă erau ţinuţi într-o situaţie cu mult inferioară decît aceea a servilor unguri. Astfel, iobagul ungur nu putea fi pedepsit fără mărturia a şapte oameni cinstiţi, în timp ce pentru iobagul român erau deajuns trei.

O împrejurare specială a făcut să izbucnească ura, pe care nedreptăţile seculare o adunaseră în sufletul Românilor.

O recrutare de soldaţi fusese ordonată în Transilvania şi ţăranii veneau să se înscrie în masă la armată, sperînd să scape astfel de jugul intolerabil sub care trăiau. Nobilii, văzîndu-se ameninţaţi cu depopularea pămînturilor lor, reuşesc să facă guvernul să revină asupra ordinului dat. Ţăranii, văzînd că toate măsurile pe care voia să le ia guvernul central în favoarea lor erau paralizate de către nobilii Transilvaniei, se iritau în contra lor cu fiecare zi care trecea.

Un ţăran din satul Albac, situat în munţii Abrud, Nicolae Ursu Horia, fusese de mai multe ori trimis la Viena, pentru a cere împăratului Iosif al II-lea, îmbunătăţirea soartei ţăranilor români iobagi din Transilvania. Revenit de curînd din ultima sa călătorie, el a răspîndit zvonul printre ţăranii iobagi, că cerînd împăratului autorizaţia de a se ridica încontra nobililor, pentru a-i sili să se supună reformelor ce le proiecta, Iosif al II-lea i-ar fi spus s-o facă.

Revoluţia a izbucnit în satul Mesteacănul, ai cărui locuitori, care mergeau la Alba Iulia, sub conducerea lui Crişan, ca să se înscrie în armată şi să primească arme, omoară doi subprefecţi care voiau să le aresteze şeful. Ţăranii răsculaţi se răspîndesc ca o lavă asupra nobilimii Transilvănene; putînd însfîrşit să-şi satisfacă setea seculară de răzbunare, ei ucid, ard şi devastează, jefuiesc

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

şi distrug, şi bagă groază în toţi nobilii Transilvaniei. Aceştia din urmă, decimaţi, cer armatei imperiale să intervină, pentru a pune capăt dezordinelor; dar comandantul militar, baronul Preiss, avea ordin să nu pună trupele sale în mişcare fără autorizaţia specială a guvernului central şi Viena era departe! Aşteptînd să vină această autorizaţie, ţăranii se foloseau larg de libertatea de a-şi exercita răzbunarea, libertate pe care o vedeau încurajată prin inacţiunea armatei.

Cu toate că împăratul Iosif al II-lea şi-a păstrat simpatia pentru soarta ţăranilor iobagi români din Transilvania, chiar atunci cînd i-a văzut trecînd la acte de violenţă, a fost silit să însărcineze pe contele Iancowitz, guvernatorul Banatului, să înăbuşe revolta.

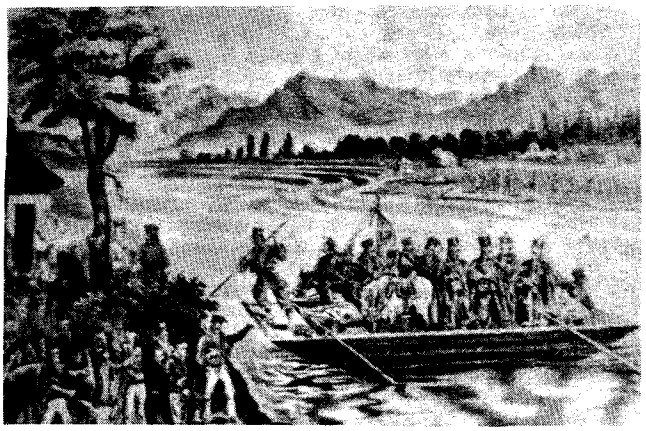
Şefii mişcării, Horia, Cloşca şi Crişan, au fost arestaţi şi executaţi şi revoluţia a luat curînd sfîrşit.

Această revoluţie a ţăranilor români din Transilvania, contra opresiunii naţiunilor privilegiate, tindea să sfarme jugul barbar care apăsa pe grumajii lor. Dar, cum nobilii în contra cărora era îndreptată erau toţi Unguri, mişcarea a căpătat un caracter naţional. Românii proclamau pretutindeni că revoluţia lor avea ca scop nimicirea tuturor Ungurilor, că ţara întreagă trebuia să fie administrată în viitor de funcţionari români sau germani, că toţi locuitorii trebuiau deopotrivă să suporte sarcinele Statului, că pămînturile nobililor aveau să fie împărţite între ţărani, etc. Această ultimă cerere avea un fundament istoric şi nu socialist. Ţăranii se considerau despoiaţi pe nedrept de proprietăţile lor, de luncile lor, de munţii şi de pădurile lor. Ei nu cereau drepturi noi, ci numai restabilirea unei stări de lucruri care deja existase.

Iosif al II-lea a profitat de această revoluţie pentru a suprima iobăgia în toată Transilvania, suprimare care din nefericire a rămas vreme îndelungată literă moartă.

Revoluţia lui Horia a cimentat din nou unitatea naţiunii române din Transilvania, unitate care fusese puţin zdruncinată prin unirea unei părţi a poporului român cu biserica Romano-Catolică.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Balada lui Tudor Vladimirescu

Tudor, Tudor, Tudorel,
Dragul mamei voinicel,
De cînd mama ţi-ai lăsat
Şi olteni ţi-ai adunat,
Pe ciocoi să-i prinzi în ghiară
Şi s-alungi grecii din ţară,
Mult la faţă te-ai schimbat
Şi mi te-ai întunecat!

- Alei maică! alei dragă!
Curînd visul mi-l desleagă!
Că ştii maică am visat
Buzduganu-mi sfărîmat!
Sabia-mi cea bună, nouă
Am visat-o ruptă-n două!
Puşca mea cea ghintuită
Am visat-o ruginită!

- Maică, măiculiţa mea,
Cum să scap de cursa rea?
Căci un glas prevestitor
Imi tot spune c-am să mor!

- D-ai să mori drăguţul meu,
Facă ce-o vrea Dumnezeu,
Dar să ştii tu de la mine,
C-un român voinic ca tine,
Pîn-ce cade, pîn-ce moare,
Calcă şerpii în picioare,
Căci d-un şarpe-nveninat
I se iartă un păcat!

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

V. Teme acasă:

Vă rog să scrieţi o compoziţie asupra unuia din următoarele subiecte:

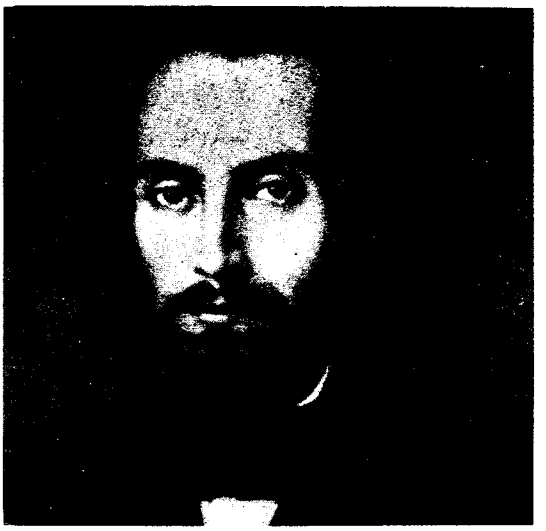
a. Revoluţia lui Tudor Vladimirescu în Ţara Românească.

b. Revoluţia lui Horia, Cloşca şi Crişan în Transilvania.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Mihail Cogălniceanu

Nicolae Bălcescu

I. Revoluţia din anul 1848 în Ţările Româneşti.

Revoluţia franceză din anul 1848 a avut repercursiuni în toată Europa. În ţările libere din Vest, lupta se dădea în favoarea unor reforme sociale, în ţările supuse altor puteri străine, predomina ideea naţională şi lupta se dădea în contra puterilor oprimante.

Moldova. Mişcarea revoluţionară din Moldova începe la 27 martie, 1848 sub conducerea lui Mihail Kogălniceanu, care convoacă la Iaşi, capitala Moldovei, o întrunire a tineretului şi a fruntaşilor partidului naţional. La această întrunire au participat oameni ca: Alexandru Ion Cuza, Vasile Ghica, Vasile Alecsandri, Alecu Russo, etc.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

La concluzia acestei întruniri, o comisie compusă din 16 fruntaşi ai partidului naţional, redactează o petiţie către Domnitorul Moldovei, Mihail Sturza, petiţie semnată de peste 600 de oameni.

Petiţia adresată lui Mihail Sturza avea 35 de articole şi cerea între altele: siguranţa personală, desfiinţarea exilului, desfiinţarea gărzilor de arnăuţi şi înfiinţarea unei gărzi naţionale româneşti, responsabilitatea ministerială, înfiinţarea unei bănci naţionale, desfiinţarea cenzurii, etc.

Revoluţionarii Moldoveni fiind slab organizaţi, domnitorul Mihail Sturza, de teama ruşilor, refuză petiţia revoluţionarilor şi dă ordin ca să fie arestaţi. Pe unii i-a închis prin mînăstiri, pe alţii i-a exilat. Mai tîrziu, în exil, Mihail Kogălniceanu publică „Dorinţele partidului naţional din Moldova" care este de fapt un proiect de Constituţie cu 36 de articole. In acest proiect de Constituţie, Mihail Kogălniceanu cere între altele: egalitatea civilă şi politică a tuturor cetăţenilor, alegerea domnului din orice clasă socială, asigurarea libertăţii individului, învăţămîntul gratuit în limba română, inamovibilitatea magistraţilor şi Unirea cu Ţara Românească.

Muntenia. Mişcarea revoluţionară din Muntenia din anul 1848 a fost pregătită de mai multă vreme prin acţiunile

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

societăţilor culturale din ţară, multe din ele ca societatea „Frăţia" care aveau un substrat politic. Unii din şefii revoluţionari (N. Bălcescu) fuseseră la Paris în februarie 1848 şi luptaseră pe baricade. In plus, în Muntenia exista o tradiţie revoluţionară de pe timpul lui Tudor Vladimirescu.

Mişcarea revoluţionară a fost organizată în Muntenia de tineretul naţionalist şi unionist în frunte cu Ion Ghica, Ion Cîmpeanu, Nicolae Bălcescu, Ion şi Dumitru Brătianu împreună cu alţi tineri care studiaseră în Franţa.

La 9 iunie, 1848, comitetul revoluţionar se întruneşte în comuna Islaz în Oltenia şi proclamă o nouă Constituţie în locul Regulamentului Organic (Constituţie scrisă de Eliade Rădulescu). Binecuvîntarea este dată de Popa Şapcă şi revoluţionarii numesc un guvern provizoriu care cere între altele: autonomia ţării; înlăturarea Regulamentului Organic; înlăturarea suzeranităţii Inaltei Porţi; egalitatea drepturilor politice şi civile; împroprietărirea ţăranilor; alegerea domnului de către toate clasele sociale; etc.

Revoluţionarii desfăşoară un drapel tricolor pe care era scris „Libertate, Frăţie şi Unire" şi pleacă spre Bucureşti.

La Bucureşti, revoluţionarii prezintă noua Constituţie Domnitorului Gheorghe Bibescu care o iscăleşte, însă de

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

teama Ruşilor, abdică la 13 iunie şi fuge la Braşov în Transilvania.

Consulul rus de la Bucureşti protestează la Inalta Poartă şi cere sultanului să trimită trupe pentru a ocupa Muntenia şi de a restabili ordinea. La 6 septembrie, 1848, revoluţionarii pentru a arăta că mişcarea revoluţionară din Muntenia era îndreptată mai ales în contra Ruşilor şi nu în contra Turcilor, ard pe dealul Mitropoliei din Bucureşti Regulamentul Organic, simbolul opresiunii ruseşti în Muntenia.

Totuşi, la insistenţa ruşilor, turcii trimit o armată pentru a ocupa Muntenia şi a restabili ordinea. La 13 septembrie, 1848, a avut loc pe Dealul Spirei din Bucureşti o ciocnire între un detaşament de pompieri români şi un detaşament de turci. Luînd această ciocnire ca pretext, trupele ruseşti între în Principate şi revolta este înăbuşită.

Dintre revoluţionari, unii au fost arestaţi şi închişi prin mănăstiri, alţii au fost exilaţi. In străinătate, tinerii emigranţi ca Ion Ghica, Alexandru Golescu, Nicolae Bălcescu, Eliade Rădulescu, Ion Maiorescu, etc., au continuat lupta pentru cauza naţională aducînd la cunoştiinţa ţărilor apusene suferinţele şi idealurile poporului român.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Trupele ruso-turceşti care au ocupat ţara au fost retrase în urma tratatului ruso-turc de la Balta Liman (1 mai, 1849). Grigore Ghica este numit domn al Moldovei şi Barbu Ştirbei este numit domn al Munteniei.

Avram Iancu.

Transilvania.

Revoluţia lui Horea, Cloşca şi Crişan din anul 1784 inspirase populaţiei româneşti din Transilvania dorinţa de a sfărîma pentru totdeauna lanţurile iobăgiei, astfel că în luna aprilie 1848, cînd ungurii se revoltă, dorind să se despartă de Austria şi să constituie un stat naţional independent, proclamînd totodată unirea Transilvaniei cu Ungaria, fără să se consulte cu elementele româneşti din Transilvania, Românii protestează într-o mare adunare, la 3/15 mai, 1848 pe cîmpia Libertăţii de la Blaj.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lecţia 8

Peste 40.000 mii de români sub conducerea celor doi episcopi români, unit şi neunit, Lemeny şi Andrei Şaguna, adoptă o rezoluţie prezentată de Simion Bărnuţiu care cerea: Independenţa naţională din punct de vedere politic; reprezentarea în Dieta (parlamentul) Transilvaniei a românilor proporţional cu numărul lor; dreptul de a ocupa posturi administrative, judecătoreşti şi militare în aceeaş proporţie; întrebuinţarea limbii române în toate afacerile care-i privesc pe români; biserica română să fie pusă pe picior de egalitate cu celelalte confesiuni; scaune în dietă pentru episcopii români; suprimarea iobăgiei fără nici o îndemnitate; libertatea presei şi a întrunirilor; libertatea individuală; tribunale cu juraţi şi desbateri orale; o gardă naţională; şcoli româneşti în sate, seminarii, licee şi şcoli militare în oraşe; o universitate românească; impozite să fie plătite proporţional cu averea, etc.

Ungurii însă resping cererile românilor şi Dieta Transilvaniei compusă din Unguri, Saşi şi Săcui votează Unirea Transilvaniei cu Ungaria şi încep o campanie de teroare în contra elementelor româneşti din Transilvania. Românii pentru a se apăra în contra acestor acte de teroare, organizează gărzi naţionale sub conducerea lui Avram Iancu, „Regele Munţilor" şi a lui Ion Buteanu.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

In toamna anului 1848 şi vara anului 1849 au loc lupte violente între români şi ungurii din Transilvania. Trupele imperiale trimise de la Viena pentru a suprima revolta sînt învinse de unguri, însă românii sub conducerea lui Avram Iancu continuă să reziste în Munţii Apuseni.

In vara anului 1849, împăratul austriac Franz Iosef cere ajutorul Rusiei şi ţarul Nicolae I trimite în Transilvania trupele ruseşti din Moldova şi Muntenia. La 13 august, 1849, trupele maghiare sub comanda lui Kossuth sînt învinse la Şiria lîngă Arad şi revolta este înăbuşită.

Ca rezultat al revoluţiei din 1848 în Transilvania, iobăgia este desfiinţată şi unii foşti iobagi sînt împroprietăriţi; practicarea comerţului şi a meseriilor devine liberă pentru toţi locuitorii Transilvaniei. Românii sînt recunoscuţi ca a patra naţiune a Transilvaniei (1863), episcopia unită de la Blaj este ridicată la rangul de Mitropolie (1855) iar episcopia ordodoxă de la Sibiu este ridicată la rangul de Mitropolie la 1864.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

II. Intrebări:

1. A avut revoluţia franceză din anul 1848, repercursiuni şi în Principatele Române?
2. Sub conducerea cui, a început mişcarea revoluţionară din anul 1848, în Moldova?
3. Aproximativ, cîţi Moldoveni au semnat petiţia adresată domnitorului Mihail Sturza?
4. Ce îi cereau revoluţionarii moldoveni lui Mihail Sturza prin această petiţie?
5. Ce lucrare a publicat Mihail Kogălniceanu în exil?
6. Ce fel de societate era societatea „Frăţia" din Muntenia?
7. Cine a organizat mişcarea revoluţionară din Muntenia?
8. Unde a proclamat comitetul revoluţionar din Muntenia o nouă Constituţie?
9. Ce reforme a cerut noul guvern provizoriu domnitorului Gheorghe Bibescu?
10. Ce cuvinte erau scrise pe drapelul revoluţionar?
11. Cum au încercat revoluţionarii din Muntenia să arate turcilor că mişcarea revoluţionară din Muntenia era îndreptată în contra ruşilor?
12. Unde s-au adunat românii din Transilvania pentru a protesta în contra proclamaţiei maghiare de a uni Transilvania cu Ungaria?
13. Ce cerea rezoluţia prezentată de Simion Bărnuţiu celor 40.000 de români adunaţi pe Cîmpia Libertăţii de lîngă Blaj?
14. Ce măsuri au luat românii din Transilvania pentru a se apăra în contra teroarei maghiare?
15. Cum a luat sfîrşit revoluţia din 1848, în Transilvania?
16. Care au fost urmările revoluţiei de la 1848, în Transilvania?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

III. Teme pentru ora de aplicaţie.

1. Teme pentru discuţii libere:

a. Regulamentul Organic în Principatele Române.

b. Lupta dusă în exil de tinerii naţionalişti români, munteni şi moldoveni, după revoluţia din 1848.

c. Avram Iancu: „Regele Munţilor".

d. Şcoala Ardeleană.

2. Un apostol al învăţămîntului românesc: Gheorghe Lazăr.

Scurta activitate desfăşurată de Gheorghe Lazăr, fiu de ţărani din Avrigul Transilvaniei, la conducerea şcolii române de la Sfîntul Sava din Bucureşti în 1818, a trebuit să învingă, pe lîngă lipsuri materiale de tot felul, nepăsarea şi neîncrederea unor compatrioţi înstrăinaţi.

„Cînd am venit într-acest ales şi de Dumnezeu binecuvîntat pămînt românesc, ca să seamăn grîul cel curat şi fără neghină, am aflat într-acest pămînt o mulţime de mărăcini; totuşi nu mi-au trebuit prea multă osteneală de a-i putea curăţi, căci toţi patrioţii cei adunaţi, dîndu-mi ajutor, eu am putut foarte lesne (uşor) semăna grăunţele cele adevărate; nenumărate mii de flori străluciau pe holdele române, iară atunci şi mulţime de lăcuste au venit, căutînd ca semănăturile, încă pînă a nu aduce doritele fructe, să le strice. La aceasta nu puţin m-am mîhnit, nu atîta căci ştiam că lăcustele niciodată vin ca să dea rod, ci să mănînce sudoarea şi osteneala pămînteanului, ci mai vîrtos, căci tare m-am încredinţat că unii din neamul românesc sînt cu totul predaţi în limba grecească şi mai bucuros zic „kirie eleison" decît „doamne miluieşte-ne".

Gheorghe Lazăr, precuvîntare la Povăţuitorul tinerimii, Buda, 1826.

La 1822, Gheorghe Lazăr s-a îmbolnăvit în Sfîntul Sava, apăsat de multe mîhniri şi nenorociri. A scris fraţilor săi, la Avrig, să vie să-l vadă. Aceştia, sosind în Bucureşti, l-au găsit într-o căscioară la Tîrgu d-afară, în

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

preajmă unde îmi am casele şi tipografia. L-au ridicat bolnav şi l-au dus la locul naşterii sale. Acolo, peste curînd şi-a dat obştescul sfîrşit.

Călătorule român, cînd treci de la Braşov la Sibiu, în satul Avrig, în mîna dreaptă d-alăturea drumului este o bisericuţă. Acolo e mormîntul lui Gheorghe Lazăr. O cruce albă de marmoră este frumosul lui monument, monument vrednic de un om ce a ştiut răbda în viaţa su. Sărută acea cruce şi vei citi pe dînsa următorul epitaf:

Cetitorule, ce eşti am fost;
Ce sînt vei fi;
Găteşte-te dar.

I. Eliade Rădulescu, Curierul Românesc, 1839.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

IV. Lectură:

Simion Bărnuţiu şi Marea Adunare Naţională a Românilor

Ceeace făcea în special grea lupta pe care trebuiau s'o ducă Românii, era faptul că un mare număr dintre ei nu erau pe deplin convinşi de pericolele pe care unirea le va aduce după ea. Ungurii îi mînţeau cu perspectiva că unirea va aduce suprimarea corvezii. In această epocă de îndoieli şi ezitări a apărut Simion Bărnuţiu şi prin puternica sa personalitate a impus felul său de a vedea poporului întreg. El a pus în prima linie interesul naţional, subordonînd pe toate celelalte acestui interes suprem. Principiul naţional neputînd fi decît pus în pericol prin unirea cu Ungurii, o asemenea concesie nu trebuia nici măcar să fie pusă în discuţie. Ideia unei adunări a naţiunii româneşti la Blaj, acolo unde se găsea elita inteligenţei sale, a început să fie agitată şi ea a căpătat formă curînd. Cu toate că Ungurii se temeau mult să-i vadă pe Români adunîndu-se, pentru a discuta asupra intereselor lor, ei nu îndrăzneau totuşi să se opună cu forţa la ţinerea adunării lor, din teamă de a nu provoca revoluţia pe care voiau s'o împiedice.

La 15 mai, 40.000 de Români, trimişi ca delegaţi de toate comunele din Transilvania s'au adunat la Blaj, în cîmpia căreia adunarea i-a dat numele de Cîmpia libertăţii. Chiar ţăranii fuseseră atît de bine îndoctrinaţi de către reprezentanţii ideiei naţionale, încît nu s'au lăsat deloc influenţaţi de către agenţii unguri care le promiteau suprimarea corvezii. Ei le-au răspuns cu dîrzenie că nu-şi vor vinde ţara; că nu voiau să audă vorbindu-se de unirea cu Ungaria, hotărîtă fără ca ei să fi fost întrebaţi: „Inainte de toate noi voim să fim liberi în propria noastră ţară, spuneau ei; ca iobagi nu putem trata cu ţările străine. Cînd vom fi liberi, vom vedea cu care ţară e bine să ne unim; noi jurăm totuşi de a nu mai trăi în starea de iobăgie, indiferent dacă stăpînii noştri voiesc aceasta sau nu". O altă teamă împingea în special poporul român în braţele şefilor săi, aceia că Ungurii vor deveni prin unire cu mult mai puternici în Transilvania, şi vor îngreuia şi mai mult lanţurile oprimării pe care se ofereau acuma să le sfărîme. Această ideie a unit într'un singur tot masa poporului, care, natural, nu se gîndise la început decît la interesele ei particulare, şi oamenii inteligenţi care aveau în special în vedere cauza naţională.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lecţia 8

Cu toate că Ungurii au făcut eforturi supraomeneşti pentru a discredita ţelul pentru care Românii se adunaseră, ei nu au ajuns la nici un rezultat. Românii din Transilvania nu au scos un singur cuvînt asupra tendinţei panromâneşti care li se atribuia. Lucru curios, această ideie a unirii Românilor într'un singur Stat, era atunci agitată de către Saşi, şi pastorul Roth expune avantajele care ar putea resulta pentru Austria dintr'o asemenea organizare a naţiunii româneşti (Această scriere curioasă poartă titlul: „Von der Union und nebenbei ein Work ueber eine mogliche daco-romanische Monarheie unter Oesterreichs Krone, 1848, Hermannsstadt).

Guvernămîntul maghiar văzînd că toate uneltirile sale erau inutile, încearcă în ultimul moment să împartă adunarea în două grupe, după confesiuni: români-catolici şi români-ortodocşi. Dar ei au reuşit tot atît de puţin. Românii nu înţelegeau să discute interesele lor religioase ci pe acelea ale naţionalităţii lor şi acestea din urmă erau aceleaşi pentru toţi, fără deosebire de confesiune. Am văzut dealtminteri, că diversitatea de confesiuni nu putuse să divizeze pe Români, în timpul revoluţiei lui Horia şi atunci cînd au voit să formuleze revendicarea drepturilor lor, în 1791, supplex libellus Valahorum aceasta a fost opera episcopilor lor, aceia a confesiunii catolice şi aceia a confesiunii ortodoxe.

Contra aşteptării Ungurilor care se temeau „că o naţiune atît de barbară, cum era privită de ei aceea a Românilor, să nu se dedea la excese, de îndată ce se va vedea adunată în mare număr", discuţiile s'au desfăşurat în calmul cel mai perfect. Bărnuţiu a citit un frumos discurs, capodoperă de elocvenţă politică, şi adunarea a votat rezoluţiile următoare:

1) Cîmpia pe care s'a ţinut adunarea, va purta numele de Cîmpia libertăţii.

2) Naţiunea română poartă veşnic credinţă împăratului Austriei, mare duce al Transilvaniei.

3) Naţiunea română se declară şi se proclamă naţiune suverană şi parte integrantă din Transilvania, pe baza libertăţii egale pentru toţi.

4) Naţiunea română depune jurămînt de credinţă împăratului şi patriei.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Drepturile pe care le reclama naţiunea română şi care formau punctul principal al rezoluţiilor sale, au fost specificate într'o şedinţă ulterioară. Ele consistau în: independenţa naţională a Românilor din punct de vedere politic; reprezentarea lor în dieta ţării, proporţional cu numărul lor; dreptul de a ocupa posturi administrative, judecătoreşti şi militare, în aceeaşi proporţie; întrebuinţarea limbii lor în toate afacerile care-i priveau, atît din punct de vedere legislativ cît şi din punct de vedere administrativ; întrebuinţarea adevăratului lor nume de Român şi nu de Valah în actele oficiale; biserica lor să fie pusă pe picior de egalitate cu acelea ale altor confesiuni; scaune în dietă pentru episcopi; suprimarea iobăgiei fără nici o indemnitate ca şi a dijmei; libertatea presei şi a reuniunilor; libertatea individuală; tribunale cu juraţi şi desbateri orale; o gardă naţională; stabilirea de şcoli româneşti în toate satele, seminarii, gimnazii şi şcoli militare în marile oraşe, ca şi înfiinţarea unei universităţi româneşti, cu libertatea învăţămîntului; repartiţia dărilor proporţional cu averea fiecăruia; însfîrşit punctul care avea cea mai mare importanţă pentru moment: cele patru naţiuni ale Transilvaniei să nu tranşeze chestiunea unirii cu Ungaria înainte ca naţiunea română să fi fost admisă cu vot deliberativ în parlamentul ţării protestînd de acuma contra oricărei uniri hotărîtă fără participarea sa.

Ungurii nu au ţinut deloc seama de agitaţia Românilor. Aleşi sub o teribilă presiune şovinistă a partidei unirii cu orice preţ, deputaţii unguri au votat în unanimitate unirea cu Ungaria. Deputaţii saşi, în număr de 22, nu au îndrăznit nici măcar să deschidă gura, căci ei ar fi trebuit să vorbească în nemţeşte şi aceasta le-ar fi pus viaţa în pericol. Dieta s'a disolvat după ce a votat unirea şi nici măcar nu a discutat suprimarea iobăgiei; probă evidentă că şefii mişcării româneşti aveau dreptate şi că Ungurii voiau numai să păcălească poporul, fără să-i dea avantagii reale serioase.

Se înţelege că într'o asemenea stare de spirit, cea mai mică scînteie putea provoca explozia. Ceeace s'a întîmplat.

A.D. Xenopol, Istoria Românilor din Dacia Traiană
Vol IV.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Cîntecele Ianculuí

Pe dealul Feleacului

Pe dealul Feleacului,
Merg carele Ianculuí,
Nu merg cum merg carele,
Strălucesc ca soarele.
Carul merge-mpiedecat,
Iancu merge supărat.
Boii-s cu coarne de ceară,
Om ca Iancu nu-i în ţară;
Boii-s cu coarne de spume,
Om ca Iancu nu-i în lume;
Boii-s cu coarnele verzi,
Om ca Iancu nu mai vezi!

Trece Iancu pe la stînă

Trece Iancu pe la stînă
Cu puşca plină pe mînă,
Ori de-i plină ori de-i goală,
Domnii fug de se omoară.
De cînd Iancu e-mpărat
Domnii-n pat nu s-au culcat
Nici la masă n-au cinat.
Cînd s-arată Iancu-n deal
Fug toţi Domnii din Ardeal;
Cînd îl văd printre butuci
Domnii fug fără papuci,
Că Iancu s-o mîniat
Pui de Ungur n-o lăsat.

Jele-i Doamne.....

Jele-i Doamne, cui şi cui,
Jele-i Doamne muntelui
De armele Iancului,
Că le plouă şi le ninge
Şi n-are cine le-ncinge,
Că cine mi le-a avut
Mi-a pus faţa la pămînt;
Dar n-a pus-o să-nflorească
Ci-a pus-o să putrezească.

Dragă ţara Oltului

Dragă ţara Oltului
  Cîte lunci
  Atîtea cruci
De-a dragul să te tot duci;
Dar ţara Ardealului
  Cîte lunci
  Atîtea furci
De urît să nu te duci.

S. Fl. Marian, Poezii poporale despre Avram Iancu, 1900.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

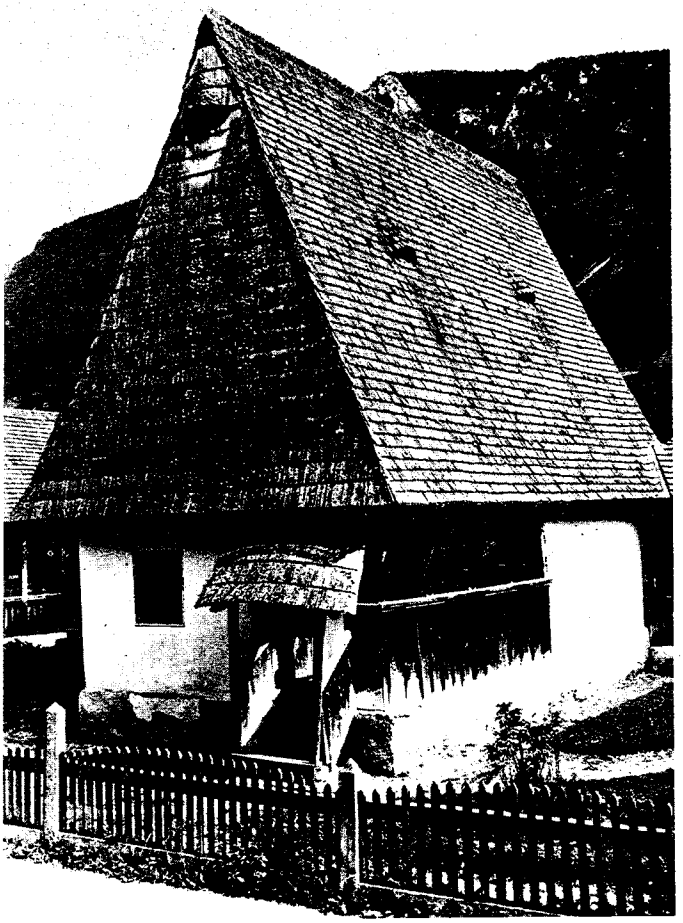
V. Teme acasă:

Vă rog să scrieţi o compoziţie asupra unuia din următoarele subiecte:

a. Anul 1848 în Principatele Române: Moldova, Muntenia şi Transilvania.

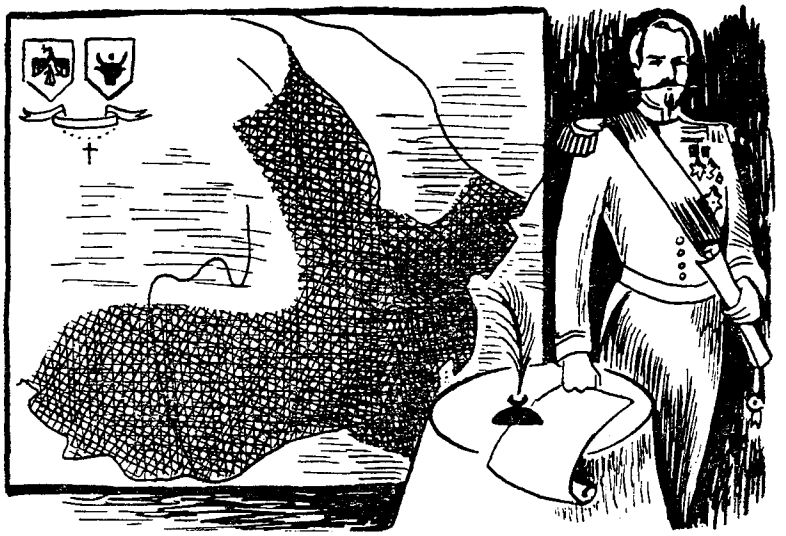
b. Relaţiile Româno-Maghiare în anul 1848.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Casa lui Avram Iancu din Vidra (Transilvania)

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

I. Unirea Principatelor Moldova şi Muntenia. Alexandru Ion Cuza.

In urma războiului din Crimeia (1853-1856) dintre Rusia şi Turcia, Anglia, Franţa şi Sardinia, prin Pacea de la Paris (1856), Rusia este obligată a restitui Moldovei partea de sud a Basarabiei (răpită la 1812), este obligată de aş retrage trupele din Principate, care îşi capătă autonomia, însă sub suzeranitatea Inaltei Porţi, autonomie garantată de puterile europene.

Regulamentul organic este desfiinţat în Principate, Ruşii îşi pierd dreptul de protectorat asupra Principatelor şi s-a pus chestiunea Unirii Moldovei cu Muntenia, dorinţă sprijinită de împăratul Napoleon al III-lea.

In vederea rezolvării acestei chestiuni, Congresul de la Paris a propus consultarea poporului din Principate.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Reprezentanţii poporului trebuiau să se adune în aşa numitele „divanuri ad-hoc" ca să formuleze aceste deziderate.

Intre timp, la 25 iunie 1856 Barbu Ştirbei în Moldova şi la 8 iulie 1856 Grigore Alexandru Ghica în Muntenia îşi terminaseră cei 7 ani de domnie, conform tratatului de pace de la Balta Liman. In timpul alegerilor pentru „divanele ad-hoc" Principatele urmau să fie conduse de o locotenenţă sub conducerea lui Grigore Alexandru Ghica, fostul domn, în Muntenia şi a lui Nicolae Vogoride în Moldova. Nicolae Vogoride era anti-unionist întrucît Turcii îi promiseseră domnia Moldovei în cazul că Moldova ar vota în contra Unirii. In contra Unirii era de asemenea Anglia, Turcia, Austria şi Rusia. Pentru Unirea Principatelor era Franţa şi Sardinia, cît şi majoritatea românilor din Principate.

Divanurile ad-hoc se întrunesc la 22 septembrie 1857 în Moldova şi la 30 septembrie în Muntenia.

La 4 octombrie, 1857, deputaţii Moldoveni votează următoarea rezoluţie propusă de Mihail Kogălniceanu:

1. Autonomia şi neutralitatea celor două Principate;

2. Unirea Principatelor într-un singur stat sub numele de România;

3. Un principe străin, ereditar, ales dintr-o dinastie europeană cu drept de moştenire la tron;

4. Neutralitatea şi inviolabilitatea noului stat;

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

5. Guvern reprezentativ şi constituţional;

6. Garantarea noului stat de puterile europene.

Deputaţii Munteni au adoptat aceeaş rezoluţie ca şi Moldovenii.

Această rezoluţie a fost apoi supusă spre aprobarea Conferinţei de la Paris care şi-a început lucrările la 22 mai, 1858, şi a ţinut pînă la 19 august 1858.

Conferinţa de la Paris a decis Unirea celor două Principate sub numele de „Principatele Unite ale Moldovei şi Ţării Româneşti", însă fiecare Principat trebuia să-şi aleagă un principe al său, să aibă un guvern şi o adunare legiuitoare separată; toţi locuitorii să fie egali în faţa legilor în drepturi şi în datorii; legile comune vor fi pregătite de o comisie mixtă centrală cu sediul la Focşani; Principatele vor avea o Curte de Casaţie Comună; Organizarea armatei va fi aceeaş; măsurile şi greutăţile vor fi identice în ambele Principate; se garantează libertatea individuală; etc.

Conform acestei convenţii, locotenenţii domneşti pregătesc alegerile. La 5 ianuarie, 1859, Moldovenii aleg ca domnitor pe Colonelul Alexandru Ion Cuza. La 24 ianuarie, 1859, Muntenii de asemenea îl aleg pe Colonelul Alexandru Ion Cuza ca domnitor al Munteniei.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lecţia 9

La 24 ianuarie, 1862, cele două adunări legiuitoare se contopesc şi se formează un guvern unic sub preşedenţia lui Barbu Catargiu - Unirea era acum completă şi statul modern al României era intemeiat. Astfel, prin alegerea aceluiaş domnitor s-a înfăptuit ţelul patriotic al generaţiei de la începutul secolului al XIX-lea: Unirea Principatelor Romîne.

Alexandru Ion Cuza (1859-1866)

s-a născut la Huşi în Moldova, în anul 1820, dintr-o veche familie de boieri moldoveni. A studiat în ţară, apoi la Paris, la Padova şi la Bologna în Italia. A luat parte la mişcarea revoluţionară din Moldova din anul 1848 şi a fost exilat de domnitorul Mihail Sturza. Intors din exil, întră în armată unde ajunge la gradul de colonel. In timpul „divanurilor ad-hoc" era prefect la Galaţi.

Ales domnitor al Principatelor, Alexandru Ion Cuza s-a dovedit a fi un domnitor energic, inteligent şi drept. Intre reformele înfăptuite în timpul domniei sale, amintim:

a. A stabilit învăţământul primar gratuit şi obligatoriu pentru toţi românii;

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

b. A secularizat averile mănăstirilor închinate;

c. A împroprietărit ţăranii prin reforma agrară din 1864;

d. A eliberat pe ţigani;

e. A alcătuit codul civil şi penal după codul Napoleon;

f. A introdus alfabetul latin;

g. A organizat universităţi la Bucureşti şi la Iaşi;

h. A deschis numeroase şcoli secundare şi de meserii;

etc.

Domnitorul Alexandru Ion Cuza abdică la 11 februarie 1866 şi pleacă în străinătate unde moare în anul 1873 la Heidelberg în Germania.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lecţia 9

II. Intrebări:

1. In urma cărui tratat de pace a fost obligată Rusia a restitui Moldovei, partea de sud a Basarabiei?
2. Cînd şi-au căpătat Principatele Române, Moldova şi Muntenia, autonomia?
3. Care puteri europene au garantat această autonomie?
4. A sprijint Napoleon al III-lea dorinţa românilor de a se uni?
5. Ce erau „divanurile ad-hoc"?
6. Care a fost rezoluţia propusă de Mihail Kogălniceanu şi votată de „divanurile ad-hoc"?
7. A suportat Nicolae Vogoride, caimacanul domnesc, această rezoluţie?
8. Cînd şi-a terminat lucrările Conferinţa de la Paris care a examinat această rezoluţie?
9. Cum erau să fie numite Principatele Române după unire?
10. Care a fost rezoluţia adoptată de Conferinţa de la Paris?
11. Cînd a fost ales colonelul Alexandru Ion Cuza ca domnitor al Moldovei? Ca domnitor al Munteniei?
12. Cînd şi sub cine s-a format primul guvern unic în Principatele Unite?
13. A participat Alexandru Ion Cuza la mişcarea revoluţionară din anul 1848?
14. Ce fel de domnitor s-a dovedit a fi Alexandru Ion Cuza?
15. Care sînt unele din reformele înfăptuite în timpul domniei lui Alexandru Ion Cuza?
16. Cînd a abdicat domnitorul Alexandru Ion Cuza?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

III. Teme pentru ora de aplicaţie.

1. Teme pentru discuţii libere:

a. Războiul din Crimea 1853-1856.

b. Opoziţia Puterilor Europene la Unirea Principatelor Române, Moldova şi Muntenia.

c. Insemnătatea istorică a zilei de 24 ianuarie, 1859 în istoria României.

d. Abdicarea domnitorului Alexandru Ion Cuza.

2. Alexandru Ion Cuza. Un domn care nu s-a născut din neam mare, care n-a avut o cultură superioară, care n-a protejat artele, care n-a înălţat clădiri menite să rămîie, care n-a strîns în jurul său pe fruntaşii prin talente ai neamului, care s-a arătat indiferent faţă de opinia scrisă. Un român care n-a iubit solemnităţile şi care nu s-a gîndit că ar putea să poarte, dacă nu coroana vechilor Domni independenţi, măcar cuca lui Alexandru Ghica şi a lui Bibescu, a lui Mihai Sturza. Un stăpînitor care nu s-a deosebit prin fapte de milostenie, prin mari aşezăminte pentru ajutorarea semenului său. Un monarch care nu şi-a însemnat numele între ale Voievozilor celor cucernicicăci a bruscat pe un mitropolit şi a „stricat legea" canoanelor - ori ale celor virtuoşi, căci a fost aplecat patimilor pămîntului şi a crescut în Palatul său copii cari nu erau ai Doamnei. Şi, în sfîrşit, un Domn care n-a purtat nici un război, n-a cîştigat nici o biruinţă, n-a adaos o palmă de pămînt ţării aşa cum o apucase.

Dar Alexandru Ion Cuza a întrupat luptă de veacuri a săracului ţăran român, veşnic obijduit şi jignit, peste marginile suferinţii omeneşti, contra acelor exploatatori, din toate neamurile şi cu nici un suflet, pe care el i-a fixat cu numele de „ciocoi", - ceeace înseamnă (s-o ştiţi bine), nu o clasă socială, ci o categorie politică şi economică, o varietate morală degenerată a omenirii. I-a sfidat, în ciuda tuturor legăturilor pe care le avea cu dînşii, s-a bătut vitejeşte cu ei şi, a doua zi după împroprietărirea care a fost, de fapt, sămînţa cea bună pentru viitor, a căzut prin răzbunarea lor. Erou şi mucenic al aceleeaşi cauze, de aceea a rămas pentru poporul nostru, nu idolul de o clipă, ci neuitatul părinte şi binefăcător.

Veşnică fie amintirea lui!

N. Iorga, Oameni care au fost, Vol.III, 1936

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

IV. Lecturi:

Moş Ion Roată şi Unirea

La 1857, pe când se fierbea Unirea în Iaşi, boierii moldoveni liberali, ca de-alde Costache Hurmuzachi, M. Kogălniceanu şi alţii, au găsit cu cale să cheme la Adunare şi câţiva ţărani fruntaşi, câte unul de fiecare judeţ, spre a lua şi ei parte la facerea acestui măreţ şi nobil act naţional. Cum au ajuns ţăranii în Iaşi, boierii au pus mână dela mână, de i-au ferchezuit frumos şi i-au îmbrăcat la fel, cu cheburi albe şi cuşme nouă, de se mirau ţăranii ce berechet i-a găsit. Apoi, se zice că i-ar fi dat pe sama unuia dintre boieri să le ţie cuvânt, ca să-i facă a înţelege scopul chemării lor la Iaşi.

-- Oameni buni, ştiţi pentru ce sânteţi chemaţi aici, între noi, zise boierul cu blândeţă.

-- Vom şti, cucoane, dacă ni-ţi spune, răspunse cu sieală un ţăran mai bătrân, scărpinându-se în cap.

-- Apoi iaca ce, oameni buni: de sute de ani, două ţări surori, creştine şi megieşe, Moldova noastră şi Valahia sau Ţara Muntenească, de care poate-ţi fi auzit vorbindu-se, se sfăşie şi se mănâncă între dânsele spre cumplita urgie şi peire a neamului românesc. Ţări surori şi creştine, am zis, oameni buni; căci precum ne închinăm noi Moldovenii, aşa se închină şi fraţii noştri din Valahiea. Statura, vorba, hrana, îmbrăcămintea şi toate obiceiurile câte le avem noi, le au întocmai şi fraţii noştri Munteni. Ţări megieşe, am zis, oameni buni; căci numai pârâuaşul Milcov, ce trece pe la Focşani, le desparte. „Să-l săcăm dar dintr'o sorbire" şi să facem sfânta Unire, adică înfrăţirea dorită de strămoşii noştri, pe care ei n'au putut s'o facă în împrejurările grele de pe atunci. Iaca, oameni buni, ce treabă creştinească şi frumoasă avem de făcut. Numai Dumnezeu să ne-ajute! Înţeles-aţi, vă rog, oameni buni, pentru ce v'am chemat? Şi dacă aveţi ceva de zis, nu vă sfiiţi; spuneţi verde, moldoveneşte, ca la nişte fraţi ce vă sântem. Că de aceea ne-am adunat aici, ca să ne luminăm unii pe alţii şi Dumnezeu să ne lumineze pe toţi, cum a şti el mai bine!

-- Înţelegem, cucoane, aşa a fi, răspunseră câţiva ţărani mai ruşinoşi; că dă, dacă nu-ţi şti dumnevoastră

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ce-i pe lume, noi ţărănimea dela coarnele plugului avem să ştim ce-i bine şi ce-i rău?

-- Ba eu drept să vă spun, cucoane, n'am înţeles! ci-că zise cu îndrăsneală unul dintre ţărani, anume ION ROATĂ. Ş'apoi chiar dacă ne-am pricepe şi noi la câte ceva, cine se mai uită în gura noastră? Vorba ceea, cucoane: ţăranul când merge, tropăeşte, şi când vorbeşte, hodorogeşte, să ierte cinstită faţa dumnevoastră. Eu socot că treaba asta se putea face şi fără noi; că dă, noi ştim a învârti sapa, coasa şi secerea, dar dumnevoastră învârtiţi condeiul şi când vreţi, ştiţi a face din alb negru şi din negru alb ... Dumnezeu v'a dăruit cu minte, ca să ne povăţuiţi şi pe noi prostimea...

-- Ba nu, oameni buni, s'a trecut vremea aceea, pe când numai boierii făceau totul în ţara aceasta ş'o storceau după plac. Astăzi toţi, dela Vlădică până la opincă, trebue să luăm parte la nevoile şi la fericirea ţării. Muncă şi câştig, datorii şi drepturi, pentru toţi deopotrivă.

Le spuse boierul apoi despre originea Românilor, cum şi de cine au fost ei aduşi pe aceste locuri; despre suferinţele lor şi cum au ajuns a fi desbinaţi şi împrăştieţi prin alte ţări. Le dă el pilde câte şi mai multe: cu smocul de nuiele, cu taurii învrăjbiţi şi, în sfârşit, se sileşte bietul creştin din răsputeri a-i face să înţeleagă care sânt roadele binefăcătoare ale Unirii, aducându-le aminte că tot „pentru unirea tuturor" se roagă şi sfânta biserică în toate zilele, mai bine de 1850 de ani.

-- Ei, oameni buni, cred că acum aţi priceput!

-- Priceput, cucoane, cât se poate de bine, răspunseră mai toţi. Dumnezeu să vă ajute la cele bune.

-- Ba eu tot nu, cucoane, răspunse moş Ion Roată.

-- Dumnezeu să mă ierte, moş Ioane, dar dumneta, cum văd, eşti cam greu de cap; ia haidem în grădină să vă fac a înţelege şi mai bine. -- Moş Ioane, vezi colo în ogradă la mine, bolovanul cel mare?

-- Îl vedem, cucoane.

-- Ia fă bine, şi adă-l ici lângă mine, zise boierul, care şedea acum pe un jâlţ în mijlocul ţăranilor.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

-- S'avem iertare, cucoane, n'om pute, că doar acolo-i greutate, nu şagă.

-- Ia cearcă şi vezi.

Moş Roată se duce şi vre să rădice bolovanul, dar nu poate.

-- Ia du-te şi dumneta moş Vasile, şi dumneta bade Ilie, şi dumneta Bade Pandelachi.

In sfârşit se duc ei vro 3-4 ţărani, urnesc bolovanul din loc, îl rădică pe umere şi-l aduc lângă boier.

-- Ei, oameni buni, vedeţi? S'a dus moş Ion şi n'a putut face treaba singur; dar când v'aţi mai dus căţiva într'ajutor, treaba s'a făcut cu mare uşurinţă, greutatea n'a mai fost aceeaşi. Povestea cântecului:

Unde-i unul, nu-i putere
La nevoi şi la durere;
Unde-s mulţi puterea creşte
Şi duşmanul nu sporeşte.

Aşa şi cu Unirea, oameni buni! Credeţi dumnevoastră, că de-a ajuta Dumnezeu a se uni Moldova cu Valahiea, avem să fim numai atâţia? Fraţii noştri din Transilvania, Bucovina, Basarabia şi cei de peste Dunărea, din Macedonia şi de prin alte părţi ale lumii, numai să ne vadă că trăim bine, şi ei se vor uni cu noi şi vom face împreună o ţară mare, bogată şi puternică de n'or mai îndrăsni duşmanii în vecii vecilor a se lega de Români. D'apoi fraţii noştri de sânge: Franţujii, Italienii, Spaniolii şi Portugezii ce aşteaptă? La orice întâmplare, Doamne fereşte, stau gata să-şi verse sângele pentru noi ... Unirea face puterea, oameni buni.
-- Ei, acum cred c'aţi înţeles şi răsînţeles?

-- Ba eu unul, să iertaţi dumnevoastră, cucoane, încă tot n'am înţeles, răspunde moş Roată.

-- Cum se face asta, moş Ioane? Mai bine ce v'am tălmăcit, şi un copil putea să înţeleagă.

-- Mai aşa, cucoane, răspunseră ceialalţi.

-- Moş Ioane, zise acum boierul, cam tulburat de multă oboseală, ia spune dumneta în legea dumitale, cum ai înţeles,

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

cum n'ai înţeles, de când se face atâta vorbă; să auzim şi noi!

-- Dă, cucoane, să nu vă fie cu supărare; dar dela vorbă şi până la faptă este mare deosebire ... Dumnevoastră, ca fiecare boier, numai ne-aţi poruncit să aducem bolovanul, dar n'aţi pus umărul împreună cu noi la adus, cum ne spuneaţi dinioarea, că de-acum toţi au să iee parte la sarcini: dela Vlădică până la opincă. Bine-ar fi, dac'ar fi aşa, cucoane, căci la război înapoi şi la pomană năvală, parcă nu prea vine la socoteală ... Iar dela bolovanul dumnevoastră... am înţeles aşa: că până acum noi ţăranii am dus fiecare câte-o piatră mai mare sau mai mică pe umere; însă acum sântem chemaţi a purta împreună tot noi, opinca, o stâncă pe umerele noastre ... Să dea Domnul, cucoane, să fie altfel, că mie unuia nu mi-a păre rău...

La aceste vorbe, ţăranii ceialalţi au început a strânge din umere, a se uita lung unul la altul şi a zice:

-- Ia, poate că şi Roată al nostru să aibă dreptate!...

Iar boierul, luându-i înainte cu glume, a înghiţit găluşca şi a tăcut molcum.

I. Creangă, Moş Ion Roată şi Unirea, 1880.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lecţia 9

Luptători Pentru Unire

Mihail Kogălniceanu

Printre personalităţile marcante ale vieţii politice şi culturale din secolul trecut, figura lui Mihail Kogălniceanu se impune cu autoritate. Om politic, patriot înflăcărat, militant pe tărîmul culturii, istoric şi orator prin excelenţă, el şi-a legat numele de cele mai importante momente din perioada formării României moderne. Revoluţia din 1848, unirea Principatelor Române, reformele din timpul domniei lui Cuza (şi în primul rînd, reforma agrară) şi cucerirea independenţei naţionale sînt evenimente de seamă ale istoriei României pentru realizarea cărora M. Kogălniceanu a luptat cu o perseverenţă şi o abnegaţie rar întîlnite.

Din tinereţe şi pînă la sfîrşitul vieţii sale, M. Kogălniceanu şi-a pus concepţiile, activitatea politică şi talentul său oratoric în slujba progresului social-economic al ţării sale. Dar, pentru a sluji cu devotament statul naţional român, a fost necesar ca mai întîi să lupte fără preget -- alături de ceilalţi oameni luminaţi ai generaţiei sale -- pentru înfăptuirea şi consolidarea acestuia. În aceste condiţii, M. Kogălniceanu devine unul dintre cei mai vajnici luptători pentru unirea Principatelor Române. Ideea Unirii şi-o însuşise încă de tînăr, cercetînd istoria zbuciumată a poporului român.

La 1840, M. Kogălniceanu a fondat revista Dacia literară „menită -- după cum singur mărturiseşte -- a pregăti unirea între deosebitele ramuri ale familiei române", iar trei ani mai tîrziu, în „Cuvînt pentru deschiderea cursului de istorie naţională", el urmăreşte să trezească în inimile auditorilor „un duh de unire" între toţi românii şi un „interes mai viu pentru naţie şi patrie". După înăbuşirea mişcării revoluţionare din 1848, Kogălniceanu a publicat „Dorinţele partidei naţionale" în care sublinia că unirea Principatelor reprezintă „cheia de boltă fără de care s-ar prăbuşi tot edificiul naţional." În octombrie 1855, M. Kogălniceanu a înfiinţat un nou ziar Steaua Dunării care, în scurt timp a devenit organul central de presă al mişcării unioniste din ambele principate. Fruntaşii unionişti concentrîndu-se în jurul ziarului, redactorul său devine conducătorul şi organizatorul, de fapt, al întregii mişcări moldovene pentru unirea Principatelor. De la această dată şi pînă la alegerea lui Al. I. Cuza, M. Kogălniceanu va fi

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

în centrul tuturor acţiunilor menite să ducă la realizarea Unirii. Întemeind „Societatea Unirii" şi făcînd parte din primul „comitet diriguitor" în 1856, M. Kogălniceanu va proceda, în anul următor, după publicarea firmanului pentru convocarea divanurilor ad-hoc, la organizarea comitetelor electorale unioniste în toate judeţele Moldovei. Teroarea separatistă -- dezlănţuită de caimacanul Balş iar apoi de Vogoride -- care a dus la suspendarea Stelei Dunării şi la persecutarea unioniştilor, departe de a-l descuraja, i-a dat puteri noi pentru a organiza o campanie de proteste adresate puterilor europene împotriva falsificării alegerilor. La noile alegeri pentru Divanul ad-hoc al Moldovei unioniştii reuşind aproape în unanimitate, lui M. Kogălniceanu i se rezervă cinstea de a propune, în şedinţa din 7 octombrie 1857, „Unirea Principatelor într-un singur stat sub numele de România". Combătîndu-l marele boier separatist Alecu Balş, M. Kogălniceanu declara: „Protestaţi în contra unirii, O cred. Unirea este pentru ţară şi d-voastră nu voiţi nici ţară, nici naţie"; şi încheia patetic „Să ascultăm, glasul şi interesul naţiei noastre, care ne strigă neîncetat: unire şi unire". E de menţionat că, prin ţară M. Kogălniceanu înţelegea masele largi populare şi în primul rînd ţărănimea, de aceea el vedea „viitorul ţării" şi „fundarea naţionalităţii române" în „îmbunătăţirea soartei ţăranilor". M. Kogălniceanu este printre puţinii istorici şi oameni politici care au apreciat rolul unirii Principatelor în procesul formării naţiunii române. Naţiunea, fiind „o creaţie a lumii moderne, ...s-a făcut şi se face numai acolo unde este unitatea. Această mare idee -- accentua M. Kogălniceanu -- ne-a făcut să cerem unirea ţărilor noastre".

La 5 ianuarie 1859, cînd Cuza este ales domn al Moldovei, M. Kogălniceanu, cu o elocvenţă rară, felicitîndu-l în numele Adunării a arătat semnificaţia alegerii şi speranţele pe care poporul le punea în noul domn: „Prin înălţarea ta pe tronul lui Ştefan cel Mare s-a reînălţat însăşi naţionalitatea română... Alegîndu-te pe tine domn în ţara noastră am voit să arătăm lumii aceea ce toată ţara doreşte: la legi nouă om nou... Fii dar omul epocii. Fă ca legea să înlocuiască arbitrariul. Iar tu, Măria ta, ca domn, fii bun, fii blînd, fii bun mai ales pentru acei pentru care mai toţi domnii trecuţi au fost nepăsători sau răi...".

Deşi a fost, permanent, în centrul tuturor acţiunilor care au dus la unirea Principatelor Române, M. Kogălniceanu ţinea să sublinieze, mai tîrziu, cu fermitate, că „Unirea e actul energic al întregii naţiuni române."

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lecţia 9

Nicolae Bălcescu.

un mare precursor al Unirii Principatelor

Nicolae Bălcescu n-a ajuns să vadă proclamarea Unirii Principatelor şi n-a putut să aducă în etapa finală a realizării ei contribuţia hotărîtoare ce se putea aştepta de la patriotismul şi energia lui. Ideile şi exemplul său au fost necontenit prezente în toată apriga luptă pentru Unirea Principatelor. Studiile şi scrisorile sale dintre anii 1844--1852 au constituit pentru exponenţii Unirii tot atîtea modele şi îndemnuri de înălţător patriotism.

Colaborator din 1844 al Propăşirii de la Iaşi -- alături de M. Kogălniceanu, V. Alecsandri şi C. Negruzzi -- şi al Foii pentru Minte, Inimă şi Literatură, întemeiată de George Bariţiu la Braşov, redactor apoi al Magazinului istoric pentru Dacia (1845), Bălcescu s-a afirmat încă de la primele sale contribuţii publicistice ca un însufleţit adept al principiului unităţii naţionale, devenind, paralel cu orientarea sa socială, una din cele mai avansate şi mai proeminente figuri româneşti ale epocii.

El a dat principiului unităţii naţionale cea mai limpede expresie: „Nu poate fi fericire fără libertate -- scria el, la 8 martie 1849, de la Constantinopol emigranţilor munteni şi moldoveni -- nu poate fi libertate fără putere, şi noi românii nu vom putea fi puternici pînă cînd nu ne vom uni cu toţii într-unul şi acelaşi corp politic. Unimea naţională--adăuga marele patriot--e singurul nostru principiu de mîntuire pentru noi... Astăzi -- afirma Bălcescu în încheiere -- a sosit vremea ca moldoveni şi munteni să ne aducem aminte că sîntem români, să ne strîngem împreună inimă lîngă inimă, să ne organizăm, să ne concentrăm toate puterile, toate voinţele într-o singură putere, într-o singură voinţă".

La 15 decembrie 1849, el revenea asupra acestei idei şi îi scria lui Ion Ghica de la Paris că ţinta unităţii naţionale era o „chestie de viaţă şi de putere atît înlăuntru cît şi în afară, şi care ne poate pune în stare a ne împlini misia noastră în omenire". Cunoscînd bine conjuncturа politică internaţională, el ţinea totuşi să precizeze că „deocamdată, practicabilă în această privinţă" este numai Unirea Principatelor, asupra acesteia fiind indicii că s-ar putea obţine sprijinul unora din marile puteri. Cu toate că, la acea dată, el nu vedea posibilă

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

deocamdată decît unirea Moldovei şi a Ţării Româneşti, el nu uita însă nici de Transilvania, despre a cărei sete de unire cu Principatele de peste Carpaţi a vorbit cu atîta elan în 1851, la aniversarea zilei de 3/15 mai 1848 în care s-a ţinut marea adunare de pe Cîmpia Libertăţii de la Blaj.

Lupta lui N. Bălcescu pentru Unire este însă departe de a putea fi înfăţişată numai prin ideile şi scrisorile amintite mai sus. Pe acelaşi plan se situează acţiunile sale politice şi diplomatice din anii exilului (1849-1852), în această perioadă, datorită activităţii sale de la Constantinopol, Paris şi Londra, marele patriot român relevîndu-se ca un luptător şi un diplomat de anvergură europeană. În anii exilului, gîndirea şi acţiunile sale se împletesc cu activitatea celor mai remarcabili democraţi-revoluţionari ai timpului -- Giuseppe Mazzini, Ledru Rollin, Louis Blanc, Arnold Ruge etc. --

Sosit la Paris în octombrie 1849, întîia preocupare a lui Bălcescu a fost de a aduna într-o singură organizaţie toate grupările răsleţe ale emigranţilor români, pentru ca astfel, cu puteri unite şi în mod solidar, să poată iniţia o vastă acţiune de cooperare cu reprezentanţii emigranţilor polonezi, maghiari, sîrbi, croaţi şi italieni. La 2 decembrie 1849 se constituie astfel Asociaţia română pentru conducerea emigraţiei, care însă datorită poziţiei filoturceşti manifestată de Ion Ghica şi Ion Heliade Rădulescu, nu poate să obţină rezultatele dorite.

La Londra, unde se duce în ianuarie 1850, ia contact cu ministrul de externe Palmerston căruia îi prezintă un memoriu în chestiunea Principatelor.

Cu toate decepţiile provocate de atitudinea unor emigraţi, şi în primul rînd de grupările lui Heliade şi C. A. Rosetti, ca şi de rezervele manifestate de unii diplomaţi englezi şi francezi, Bălcescu era în primăvara anului 1850 plin de optimism şi întrezărea în mod clar înfăptuirea unităţii naţionale. „Cînd două mari grupe de români -- îi scria el la 4 martie 1850 lui A. C. Golescu -- de 4 milioane şi de 3 milioane şi jumătate vor fi constituite una alături de cealaltă, cine va putea să le împiedice de a se uni? România noastră va exista deci. Eu am această credinţă. Orb este cine nu o vede".

Pentru a da mişcării româneşti un contur cît mai ferm şi o bază de activitate cît mai largă, Bălcescu iniţiază la

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Paris, în august 1850, înfiinţarea unui Comitet de propagandă, a cărui conducere şi-o asumă, iar în februarie 1851 determină reconstituirea -- fără Ion Ghica şi Heliade -- a vechiului Comitet revoluţionar de la 1848, chemat acum să militeze pentru interesele românilor uniţi într-o singură ţară. „Bazele lucrărilor Comitetului -- scria Ştefan Golescu lui Christian Tell -- urmau să fie principiurile democratice şi Unirea românilor".

Cultivînd cu asiduitate publicistica militantă, Bălcescu înfiinţează la 20 septembrie 1850 împreună cu majoritatea fruntaşilor emigraţi de la Paris, revista România viitoare pentru a apăra principiile revoluţiei de la 1848. Înscriind pe frontispiciul noii reviste deviza revoluţionară dreptate, frăţie, unitate. Bălcescu arăta cu înflăcărare că revoluţia viitoare „nu se va mărgini a cere (ca la 1848) libertatea dinăuntru care este peste putinţă a dobîndit fără.. libertatea de sub domnia streină, ci va cere unitatea şi libertatea naţională".

Spre sfîrşitul anului 1851, manifestările sale publice devin din ce în ce mai rare. Slăbit de necruţătoarea boală care înainta cu paşi repezi, el se retrage la Hyeres, în sudul Franţei, pentru a-şi consacra ultimele puteri Istoriei lui Mihai Viteazul, pentru a înfăţişa „acele lupte uriaşe pentru libertatea şi unitatea naţională cu care românii, sub povaţa celui mai vestit şi mai mare din voevozii lor, încheiară veacul al XVI-lea."

Unirea Principatelor a avut în Nicolae Bălcescu pe cel mai însufleţit dintre precursorii ei, iar numele său va fi asociat totdeauna cu pregătirea înfăptuirii marilor acte ale Unirii.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Marşul Unirei.

Vino, muntene,
Vin-moldovene,
Spuneţi Europei voi ce doriţi,
Soarta română
Vă stă în mînă:
De voi atîrnă români să fiţi.

De vreţi în lume
S-aveţi un nume
De popor liber şi de bărbaţi,
Cereţi unirea,
Şi înfrăţirea
Ţărilor voastre a proclamaţi.
....
De vreţi a face
Să aveţi pace
Şi-n fericire să-naintaţi;
De vreţi aceste,
Alt chip nu este
Decît unirea să proclamaţi.

Tu, moldovene,
Şi tu, muntene,
În despărţire toţi slabi sînteţi;
Iar împreună
Soarte mai bună,
Viaţă mai tare puteţi s-aveţi.

Nu daţi crezare,
Nici ascultare
La mincinoşii de vînzători.
Vorbele rele
Nu vă înşele,
Cereţi unirea stăruitori.

Cereţi unirea
Şi înfrăţirea
Ţărilor noastre, bravii mei fraţi!
Soarta română
Vă stă în mînă:
Unirea dară cerînd strigaţi.

Din poeziile lui George Sion, Bucureşti 1857.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Hora Ardealului

Hai să dăm mînă cu mînă
Cei cu inima română,
Să-nvîrtim hora frăţiei
Pe pămîntul României!
. . . . . .
Ardelean, copil de munte!
Ian ridică-acum cea frunte
Şi te-nsuflă de mîndrie,
Că-mi eşti fiu de România!

Ardeleni! lumea ne vede!
România-n noi se-ncrede,
Căci de-acum românu-n lume
A fi vrednic de-al său nume!

Ura, fraţi, în fericire!
Ura, fraţi, într-o unire
Să-nvîrtim hora frăţiei
Pe pămîntul României.

Vasile Alecsandri, din „Foaie pentru minte, inimă şi literatură", 1848.

Jurămînt

Sub acest măreţ castan
Noi jurăm toţi în frăţie,
Că de azi să nu mai fie
Nici valah, nici moldovan;

Ci să fim numai români
Intr-un gînd, într-o unire,
Şi să ne dăm mîni cu mîni
Pentru-a ţării fericire.

Vasile Alecsandri, Poezia a fost scrisă la 25 mai, 1856 cu prilejul unei întruniri unioniste.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

V. Teme acasă:

Vă rog să scrieţi o compoziţie asupra unuia din următoarele subiecte:

a. Mihail Kogălniceanu.

b. Nicolae Bălcescu.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Divanul ad-hoc al Ţării Româneşti în care s-a votat, la 30 septembrie 1857, moţiunea în favoarea Unirii Ţărilor Române.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

I. Regele Carol I şi Independenţa României.

In urma abdicării domnitorului Alexandru Ion Cuza, România a fost condusă de o locotenenţă domnească pînă la alegerea noului domn. In urma unui plebiscit ţinut în luna aprilie, 1866 a fost ales ca domnitor Carol de Hohenzollern-Sigmarigen, un prinţ german. Alegerea prinţului Carol ca domnitor al României a fost sprijinită de împăratul Napoleon al III-lea al Franţei şi de Von Bismark, cancelarul german.

Rezultatul plebiscitului ţinut în luna aprilie, 1866 a fost confirmat de Adunarea Deputaţilor de la Bucureşti care a proclamat pe Principele Carol de Hohenzollern „Principe ereditar al României, Carol I, Domn al Românilor" (mai, 1866).

Carol I avea 27 de ani cînd a fost ales domn al României. A intrat în ţară la Turnu Severin la 8 mai 1866 şi însoţit de Ion Brătianu ajunge la Bucureşti la 10 mai, 1866, unde în faţa Adunării Naţionale jură credinţă ţării şi legilor ei. Primul act al noului domnitor a fost să dea ţării o

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

nouă Constituţie (11 iulie, 1866) prin care se declară că România este o Monarhie Constituţională Ereditară şi se declară pentru prima dată separarea celor trei puteri de stat: puterea legislativă, puterea judecătorească şi puterea executivă. Această Constituţie, cu mici modificări va rămîne în vigoare pînă în anul 1923.

Imediat după urcarea sa pe tronul României, Carol I a procedat la organizarea armatei, mărind-o şi înzestrînd-o cu material de război modern.

Sub domnia lui Carol I, la 1868, se construieşte prima cale ferată din România, calea ferată Bucureşti-Giurgiu. La 1867 este adoptat sistemul monetar decimal iar în 1880 se înfiinţează Banca Naţională a României. La Bucureşti s-a înfiinţat „Fundaţia Universitară Carol I" cu una din cele mai importante biblioteci din Balcani, s-au construit spitale, căi de comunicaţii, podul de cale ferată de la Feteşti-Cernavodă peste Dunăre, s-au înfiinţat bănci populare pentru finanţarea agriculturii; comerţul şi industria au făcut progrese remarcabile. Cu drept cuvînt, cei 48 de ani de domnie ai lui Carol I pot fi consideraţi ca epoca de aur a României.

Războiul de Independenţă. La 12 iunie, 1876, Rusia îşi mobilizează armata pentru a veni în ajutorul Sîrbilor şi a Muntenegrenilor care se revoltaseră în contra turcilor.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Printr-o Convenţie semnată la Livadia în Crimeea în luna octombrie 1876 între guvernul român şi guvernul rusesc, România aprobă trecerea trupelor ruseşti prin România spre a lupta în contra turcilor la sud de Dunăre în sprijinul sîrbilor şi a muntenegrenilor.

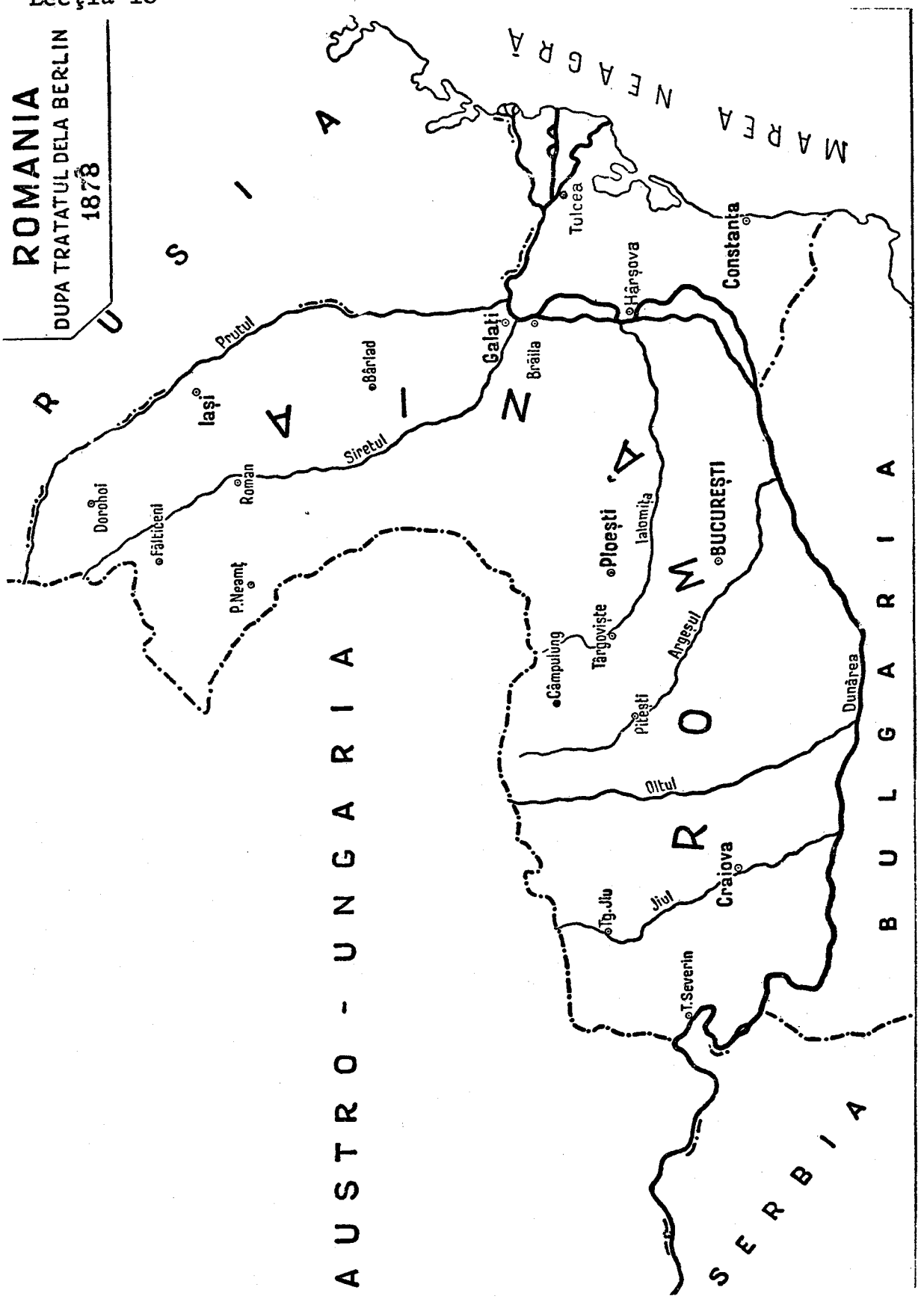
La 10 mai, 1877, Mihail Kogălniceanu, ministrul de externe al României, a anunţat că România a declarat război în contra Turciei şi că „independenţa noastră naţională există de fapt". Adunarea Naţională, întrunită într-o sesiune extraordinară confirmă acest fapt şi proclamă oficial Independenţa României la 10 mai, 1877.

La 15 iunie, 1877, trupele ruseşti sub comanda Ducelui Nicolae, fratele ţarului, trec Dunărea şi se îndreaptă spre Constantinopol, refuzînd ajutorul armatei române.

Osman Paşa, comandantul armatei turceşti, reuşeşte să oprească înaintarea ruşilor la Plevna, în Bulgaria de astăzi, silind pe Marele Duce Nicolae să ceară telegrafic ajutorul armatei române şi oferind Prinţului Carol I comandamentul suprem al armatelor ruso-române.

La 20 august, 1877, patru divizii româneşti trec Dunărea la Corabia pe un pod de vase şi ocupă poziţii în jurul fortului Plevna. La 30 august, 1877, trupele române iau cu asalt reduta Griviţa, o poziţie cheie în sistemul defensiv al Plevnei. La 28 noiembrie, Osman Paşa predă fortul

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Plevna colonelului român Mihai Cerchez. Armata română a mai luptat la: Rahova, la Vidin şi la Smîrdan.

Independenţa României este confirmată prin tratatul de armistiţiu încheiat între Ruşi şi Turci la San Stefano la 3 martie, 1878, şi prin tratatul de pace de la Berlin din 1878. Conform acestui tratat de pace, România primeşte Dobrogea cu portul Constanţa, însă este silită să cedeze Rusiei sudul Basarabiei, teritoriul recîştigat de România la 1856 în urma tratatului de pace de la Paris.

La 10 mai, 1881, Parlamentul Român proclamă transformarea României în regat şi Prinţul Carol I se încoronează ca primul rege al României. Coroana regelui Carol I a fost făurită din oţelul unui tun turcesc capturat la Plevna.

In anul 1913, România intervine cu trupe pentru a pune capăt celui de-al doilea război balcanic, ocupînd Sofia. Prin pacea de la Bucureşti (1913) România primeşte Cadrilaterul.

Regele Carol I moare în toamna anului 1914, curînd după izbucnirea primului război mondial şi a fost înmormîntat la mînăstirea Curtea de Argeş, restaurată de el.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

II. Intrebări:

1. Cînd s-a ţinut plebiscitul care l-a ales pe prinţul Carol ca domnitor al României?
2. Cine a sprijinit alegerea prinţului Carol ca domnitor al României?
3. A fost confirmat rezultatul plebiscitului de către Adunarea Deputaţilor de la Bucureşti?
4. Cînd a depus prinţul Carol jurămîntul în faţa Adunării Naţionale de la Bucureşti?
5. Care a fost primul act oficial al noului domnitor?
6. Ce prevedea noua Constituţie, dată ţării de domnitorul Carol?
7. Pînă cînd a rămas în vigoare această Constituţie?
8. Cînd s-a costruit prima cale ferată în România? Intre care oraşe?
9. Care au fost alte realizări ale domnitorului Carol în timpul domniei Sale?
10. In urma cărei Convenţii a aprobat România trecerea trupelor ruseşti prin România, spre a veni în ajutorul Sîrbilor şi Muntenegrenilor răsculaţi în contra Turcilor?
11. Ce a declarat Mihail Kogălniceanu, Ministrul de Externe al României, la 10 mai, 1877?
12. Cînd s-a proclamat oficial de către Marea Adunare Naţională, Independenţa României?
13. Cîte divizii româneşti au participat la Războiul de Independenţă?
14. Cînd au cucerit trupele române reduta Griviţa?
15. Prin care Tratat de Pace a fost confirmată Independenţa României?
16. De ce este importantă ziua de 10 mai, 1881, în istoria României?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

III. Teme pentru ora de aplicaţie.

1. Teme pentru discuţii libere:

a. România în timpul domniei regelui Carol I.

b. Al doilea război Balcanic. Pacea de la Bucureşti.

c. „Griviţa" simbol al eroismului soldatului român în războiul de independenţă.

d. Dezvoltarea culturală în timpul domniei regelui Carol I.

2. Proclamaţia lui Carol I la intrarea sa în ţară.

„In clipa în care pun piciorul pe acest pământ sfinţit, am devenit Român. Vă aduc o inimă lipsită de falsitate, voinţa hotărîtă de a face bine, un nemărginit devotament pentru noua mea Patrie şi acel nesdruncinat respect faţă de lege pe care l-am moştenit de la strămoşii mei".

„Azi ca cetăţean, mîine, de va fi nevoie, ca soldat, voi împărtăşi cu voi zilele bune şi rele".

Carol I.

Reflecţii cu privire la atitudinea Rusiei faţă de România, apărute în ziarul „Timpul" din 1878 sub semnătura marelui poet român, Mihail Eminescu, redactor şef al ziarului:

„Indată ce s-au simţit biruitori, aceiaş Ruşi, care ceruseră ajutorul Românilor, au început a fi insolenţi faţă de fraţii lor de arme şi a cere drept răsplată a biruinţei o bucată din vatra ţării, prin al cărui ajutor au ajuns la biruinţă".

„Rusia niciodată nu se simte legată prin cuvinte, în spatele cărora nu sînt destule baionete".

„Rusia nu se mulţumeşte de a fi luat o parte mare şi frumoasă din vatra Moldovei, nu se mulţumeşte de a fi călcat peste graniţa firească a pământului românesc, ci vrea să-şi ia şi sufletele ce se află pe acest pământ şi să mistuiască o parte din poporul român. Rusia nu a luat această parte din Moldova pentru ca să-şi asigure graniţele, ci ca să

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

înainteze cu ele, şi nu voieşte să înainteze decît spre a putea stăpîni mai multe suflete".

„De cîte ori Ruşii se vor pune în atingere cu noi, vor trebui" să simtă superioritatea individualităţii noastre, să fie supăraţi de acest simţămînt şi să ne urască mai mult şi tot mai mult".

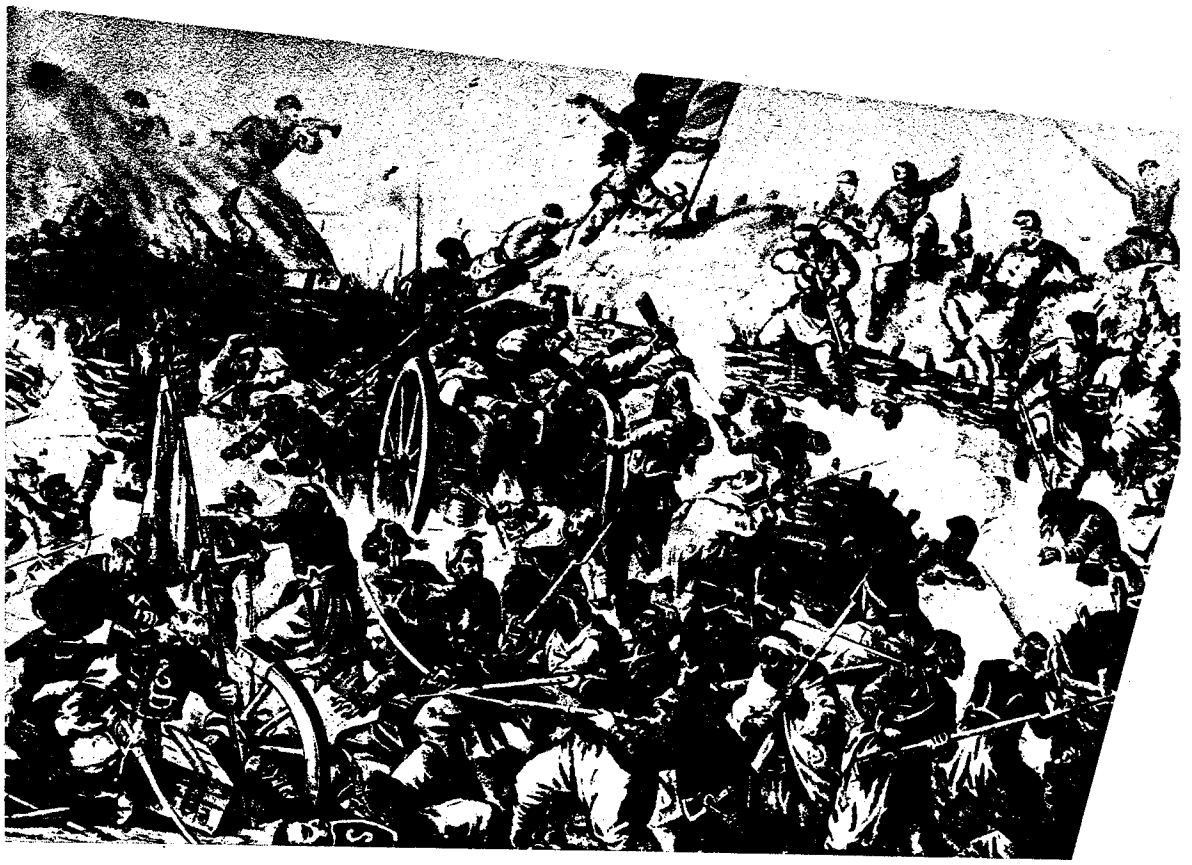
„Fără îndoială această ură a fost întemeiată pe timpul cînd între Moldova şi aşa numita Basarabia comunicaţia era liberă. Ruşii s-au încredinţat că această libertate este primejdioasă pentru dînşii, şi pentru aceea au închis graniţele ermeticeşte şi au curmat atingerea între Românii de peste Prut şi restul poporului român".

„De atunci şi pînă acum măsurile silnice pentru stîrpirea românismului se iau fără de curmare. Administraţia, biserica şi şcoala sînt cu desăvîrşire ruseşti, încît este oprit a cînta în ziua de Paşti "Christos a înviat" în româneşte. Nimic în limba românească nu se poate scrie; nimic, ce este scris în limba românească, nu poate să treacă graniţa fără a da loc la presupusuri şi persecuţii; ba oamenii de condiţie se feresc de a vorbi în casă românește, pentru ca nu cumva o slugă să-i denunţe; într-un cuvînt, orice manifestaţie de viaţă românească e oprită, rău privită şi pedepsită chiar. Pe lîngă toate acestea mai e şi sistemul de colonizare silnică a Rusiei. Cete întregi de familii româneşti sînt luate cu sila ori duse cu amăgiri departe şi înlocuite cu familii ruseşti, pentru ca încetul cu încetul populaţia să se amestece, să piardă energia caracterului naţional şi să fie mai primitoare faţă de măsurile de rusificare".

„Sute de ani Românii au fost cel puţin indirect, stăpîniţi de Turci, niciodată însă, în curgerea veacurilor, Turcii nu au pus în discuţie limba şi naţionalitatea română. Oriunde însă Românii au căzut sub stăpînirea directă sau indirectă a Slavilor, dezvoltarea lor firească s-a curmat prin mijloace silnice".

Timpul, 1878.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Asaltul redutei Griviţa

IV. Lecturi:

1. Griviţa

Acum 90 de ani, în cadrul celui de-al treilea atac asupra Plevnei, trupele române, în colaborare cu trupele ruse, au cucerit reduta Griviţa Nr. 1.

Plevna era apărată de 40.000 turci sub comanda lui Osman Paşa, avînd o centură de 17 redute întărite, legate între ele prin şanţuri adăpost.

În ziua de 30 august 1877, Plevna a fost atacată pe trei direcţii. La stînga şi la centru au atacat trupele ruse, iar la dreapta Corpul de Armată român, împreună cu o Brigadă rusă.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lecţia 10

Primul obiectiv al trupelor romîne era reduta Griviţa Nr. 1. care urma să fie cucerită printr-un atac concentric dat de Divizia 4 romînă de la est, de Divizia 3 romînă de la nord şi de Brigada 5 rusă de la sud.

Cînd s-a întocmit planul luptei, nu se ştia de existenţa redutei Griviţa Nr. 2. la circa 300 m nord de prima. Din această cauză, Divizia 3 romînă îşi va desfăşura atacul asupra redutei Griviţa Nr. 2 şi şanţurile adăpost ce o legau de reduta Baş.

Condiţiile meteorologice au fost foarte nefavorabile. În noaptea precedentă a plouat tot timpul, iar în ziua atacului ceaţa deasă şi norii de negură au persistat pe văi şi dealuri pînă după-amiază.

După un bombardament de artilerie care a durat, cu unele întreruperi, din zori şi pînă la ora 15,00 infanteria porneşte la atac.

Primul atac al Diviziei a 4-a române este respins. La ora 16,20 romînii dau al doilea atac, dar sînt din nou respinşi. Către ora 17,00, un al treilea atac la care i-au parte şi două batalioane ruseşti, deşi mai înverşunat, are aceeaşi soartă. În fine, la ora 18,30, se porneşte la al patrulea atac, împreună cu Brigada 5 rusă. Comandantul Brigăzii, generalul Radianov, animatorul atacului, cade rănit, însă rezistenţa disperată a turcilor este înfrîntă şi drapelul regimentului 14 dorobanţi este înfipt pe reduta Griviţa Nr. 1.

Cu toate atacurile eroice ale Diviziei 3 romîne, reduta Griviţa Nr. 2 a rămas în mîna turcilor.

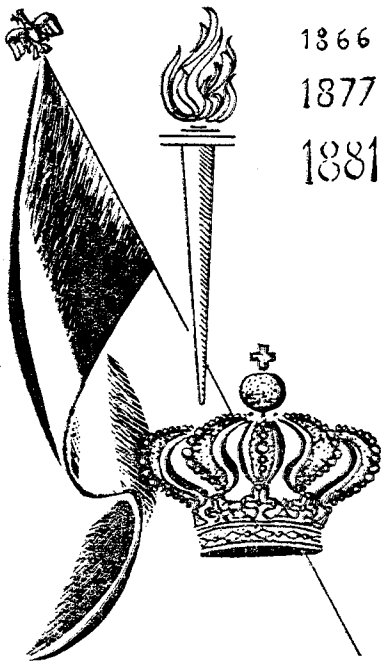
Luptele de la Griviţa au fost deosebit de sîngeroase. Ostaşii romîni şi ruşi au dat dovadă de o vitejie şi un spirit de sacrificiu legendar. Pierderile romînilor s-au ridicat la 16 ofiţeri şi 1335 soldaţi morţi, 42 ofiţeri şi 1176 soldaţi răniţi, iar ale brigăzii ruse la 2 ofiţeri şi 156 soldaţi morţi, 17 ofiţeri şi 844 soldaţi răniţi.

În luptele de la 30 august 1877 s-au distins în mod deosebit regimentele 14, 16,10 şi 13 dorobanţi, 5 şi 8 de linie, batalioanele 2 şi 3 vînători, regimentele 17 şi 18 infanterie ruse.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Sacrificiile eroilor, maior Gheorghe Şonţu, căpitan Valter Mărăcineanu, locotenent Dumitru Nicolescu, sublocotenenţii Dumitru Lemnea şi Vasile Horcea, sergent-major Petre Cardaşu, sergent Teodor Ionescu, soldat Grigore Ion etc. vor rămîne veşnic în memoria poporului nostru ca pilde de înalt patriotism.

La Griviţa, prin jertfele de sînge ale ostaşilor romîni 90, se scria cu 90 ani în urmă o nouă filă de glorie în istoria României.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

2. Proclamarea Regatului României

Bucuresci, 14 Marte 1881

PRESEDINTIA CONSILIULUI MINISTRILOR

CAROL I,
Prin graţia lui Dumnedeu şi voinţa naţională, Domn al Românilor,
La toţi de faciă şi viitori, sănetate.
Corpurile Legiuitore au adoptat, şi Noi sancţionăm ce urmează:

L E G E

Art. I România ia titlul de Regat.

Domnul ei, Carol I, ia, pentru Sine şi moştenitorii Sei, titlul de Rege al României.

Art. II. Mostenitorul Tronului va purta titlul de Principe Regal.
Acestă lege s'a votat de Adunarea deputaţilor, în şedinţa sa din 14 Marte 1881, şi s'a adoptat cu unanimitate de 99 voturi.
Preşedinte, C. A. Rosetti
(L.S.A.D. Secretar C. Poroineanu.
Acestă lege s'a votat de Senat, în şedinţa din 14 Marte 1881, şi s'a adoptat cu unanimitate de 40 voturi.
Preşedinte, Dimitrie Ghika.
(L.S.S.) Secretar, D. Pişca.
Promulgăm acestă lege şi ordonăm ca ea să fie învestită cu sigiliul Statului şi publicată prin Monitorul oficial.
Dat în Bucuresci, la 14 Marte 1881.
(L.S.St.) CAROL.
Preşedintele consiliului ministrilor şi ministru de finance,
I. C. Brătianu.
Ministru afacerilor străine, B. Boerescu.
Ministru de interne, Al. Teriakiu.
Ministru de resbel, General G. Slăniceanu.
Ministru agriculturei, comerciului şi al lucrărilor publice, Colonel N. Dabija.
Ministru cultelor şi al instrucţiunei publice, B. Conta.
Ministru justiţiei, D. Giani.

No. 710.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Raportul consiliului ministrilor către M.S.R. Domnul.

Măria Ta,

Corpurile Legiuitore, ecou fidel al voinţei unanime a naţiunei, atât de des manifestată, au luat iniţiativa şi au votat astă-di, în unanimitate şi fără nici o deosebire de partid, proiectul de lege prin care România se proclamă Regat, şi Măria Ta Regală, ca şi mostenitorii Tei, iei titlu de Rege al României.

Miniştrii Măriei Tale Regale, pătrunşi de aceleaşi simţimente ca toţi Românii, au aderat şi s'au unit cu acest mare act.

România, constituită în Regat, complecteză şi încoronează opera regenerărei sale. Ea 'şi dă un nume, care este în acord cu posiţiunea ce a dobendit ca Stat independinte. Domnul României este Suveranul seu, şi acest Suveran, luând titlu de Rege, nu face de cât să continue a exercita suveranitatea Domnului.

Prin noul nume şi titlu, mai bine precisate, mai bine definite, se întăresc mai mult stabilitatea şi ordinea în România. Nu de lauri, nici de aureoli, Măria Ta ai trebuinţă; căci acesti lauri şi acestă aureolă ai sciut să le câstigi, cu vitejii noştri soldaţi, pe câmpii de bătae, şi să Ve păstraţi o pagină ilustră în istoria neamului Românesc. Ai reînviat gloria străbună a Domniei Române; şi, daca naţiunea voesce astă-di a-Ti da titlu de Rege, este că ai sciut a câstiga locul şi titlul unui Suveran independinte, şi a cuceri inimile prin practicarea virtuţei şi respectarea legalităţei şi libertăţei.

Regatul Român, Măria Ta, este astfel continuarea Domniei Române; nu are nici alt program, nici alte aspiraţiuni, nici alte tendinţe. Este o consacrare, o întărire mai mult, ce Românii dau principiului monarchic, pe care Măria Ta ai sciut a'l planta atât de adânc pe pământul României.

Forţa morală şi materială a noului Regat o vom căuta acolo unde ea esistă: în practicarea cu sânţenie a regimului constituţional; în desvoltarea resurselor nostre; în complectarea organizărei nostre sociale şi economice; în fine, în continuarea unei politice leale şi oneste, menţinênd cele mai bune relaţiuni cu tote Puterile şi inspirând o egală încredere ca şi în trecut.

Acesta este semnificarea, acesta este scopul Regatului Român. Ast-fel 'l-au înţeles Corpurile Legiuitore, ast-fel 'l-au votat, cu o unanimitate de care Românii au dat de mai multe ori dovedi că o pot avea pentru ori-ce faptă mare şi naţională.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

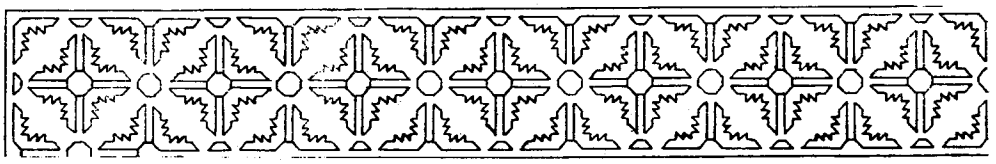
Acestea sunt şi consideraţiunile care îndemnă pe consiliul de ministri să Te roge plecat a bine-voi să sancţionezi acest alăturat proiect de lege.

Suntem, cu cel mai profund respect,
Prea Înălţate Domne,
ai Măriei Tale
Prea plecaţi şi supuşi servitori,
Preşedintele consiliului, ministru de finance, I. C. Brătianu.
Ministru de externe, B. Boerescu.
Ministru de interne, A. Teriakiu.
Ministru de resbel, general Slăniceanu.
Ministru agriculturei, comerciului şi lucrărilor publice, Colonel N. Dabija.
Ministru cultelor şi instrucţiunei publice, B. Conta.
Ministru de justiţie, D. Giani.
No. 276.

1881, Marte 14.

(Reprodusă din "Monitorul Oficial al României Nr. 60, Duminică, 15 (27) Marte 1881", cu ortografia orginală.)

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

3. SERGENTUL.

Pe drumul de costişe ce duce la Vaslui,
Venea un om cu jale zicînd în gîndul lui:
„Mai lungă-mi pare calea, acum la-ntors acasă...
„Aş vrea să zbor dar rana din pulpă nu mă lasă!"
Şi bietul om, slab, palid, avînd sumanul rupt
Şi o cămaşă ruptă, bucăţi, pe dedesubt,
Păşea trăgînd piciorul încet, dar pe-a lui faţă
Trecea ca o lumină de glorie măreaţă,
Şi-n ochii lui de vultur adînci, vioi şi mari
Treceau lucioase umbre de eroi legendari.
Opinca-i era spartă, căciula desfundată,
Dar fruntea lui, de raze părea încoronată.
Calică-i era haina, dar strălucea pe ea,
Şi Crucea Sfîntu Gheorghe şa României Stea.
Romînul venea singur pe drumul plin de soare
Dar iată că aude fanfare sunătoare
Şi vede, nu departe, în faţa lui venind
Un corp de oaste mîndră, în aur strălucind.
Erau trei batalioane de gardă-mpărătească
Mergînd voios la Plevna, cu dor s-o cucerească.
In frunte-i colonelul, semeţ, pe calu-i pag,
La bravii lui tovarăşi privea, ades, cu drag
Şi inima-i în pieptu-i bătea cu foc deşteaptă,
Căci el visa, privindu-i, la lupta ce-i aşteaptă.
Deodat-el dă cu ochii de sarbădul Romîn,
Ce stase-n loc la umbră, sub un stejar bătrîn,
Şi mult se minunează şi nici nu-i vine-a crede,
Cînd Crucea Sfîntul Gheorghe pe pieptul lui o vede.
Şi-opreşte regimentul, iar bravul colonel
Se-nclină la drumeţul, s-apropie de el,
Şi-i zice cu blîndeţe: - De unde vii străine?
-- Vin tocmai de la Plevna,
-- Cum e acolo?
-- Bine!
-- Dar aste decoraţii, cum, cine ţi le-au dat?
„Chiar domnitorul nostru şa-l vostru împărat".
Dar pentru care fapte?
-- Ştiu eu? .... Ci că drept plată
Că am luat eu steagul redutei .... şi, pe dată,

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Cu el, străpunşi de glonţuri, ne-am prăbuşit în şanţ...
-- Dar ce rang ai, voinice?
-- Am rang....de Dorobanţ!
Atuncea Colonelul, dînd mîna cu Sergentul,
Se-ntoarce, dă un ordin...Pe loc tot regimentul
Se-nşiră, poartă arma, salută cu onor
Romînul care pleacă, trăgînd al lui picior.

V. Alecsandri.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

4. Trei, Doamne, şi toţi trei.

Avea şi dînsul trei feciori,
Şi i-au plecat toţi trei de-odată
La tabără, sărmanul tată!
Ce griji pe dînsul, ce fiori,
Cînd se gîndia că-i greu războiul,
N-ai timp să simţi că mori.

Şi luni trecut-au după luni
Şi-a fost de veste lumea plină,
Că steagul Turcului se-nchină;
Şi mîndrii codrului păuni,
Românii-au isprăvit războiul,
Că s-au bătut nebuni.

Scria-n gazetă, că s-a dat
Poruncă să se-ntoarcă în ţară
Toţi cei plecaţi de astă vară -
Şi rînd pe rînd veniau în sat
Şi ieri şi astăzi cîte unul
Din cei care au plecat.

Şi-ai lui întîrziau! Plîngînd
De drag că are să-i revadă
Sta ziua-n prag, eşia pe stradă
Cu ochii zarea măsurînd,
Şi nu veniau! Şi dintr-o vreme
Gemea, bătut d-un gînd.

Nădejdea caldă-n el slăbea,
Pe cît creştea de rece gîndul
El a-ntrebat pe toţi d-arîndul,
Dar nimeni ştire nu-i ştia.
El plecă-n urmă la cazarmă
Să afle, ce dorea.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Căprarul vechiu îi ese-n prag.
„Ce-mi face Radu?" El întrebă,
De Rădu-i este mai cu grabă,
Că Radu-i este cel mai drag.
„E mort! El a căzut la Plevna
In cel dintîi şirag!"

O, bietul om! De mult simţea
Că Radu-i dus de pe-astă lume,
Dar astăzi, cînd ştia anume,
El stă năuc şi nu credea,
Să-i moară Radu! Acest lucru
El nu-l înţelegea.

Blăstem pe tine braţ duşman!
„Dar George-al nostru cum o duce?"
„Sub glie, taică şi sub cruce,
Lovit în piept d-un iatagan!"
„Dar bietul Mircea? - „Mort şi Mircea
Prin văi pe la Smîrdan".

El n-a mai zis nici un cuvînt;
Cu fruntea-n piept, ca o statuie,
Ca un Christos bătut în cuie,
Ţinea privirile-n pămînt,
Părea, că vede din naintea-i
Trei morţi într-un mormînt.

Cu pasul slab, cu ochii beţi
El a plecat, gemînd p-afară,
Şi-mpleticindu-se pe scară
Chema pe nume pe băieţi,
Şi se proptia de slab sărmanul
Cu mîna de păreţi.

Nu se simţea de-i mort ori treaz,
N-avea puteri să se simţească;
El trebuia să s-odihnească -
Pe-o piatră-n drum sub un zăplaz
S-a pus, înmormîntînd în palme-i
Slăbitul său obraz.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Şi-a stat aşa pierdut şi dus.
Era-n amiazi şi-n miez de vară
Şi soarele-a scăzut spre seară,
Şi-n urmă soarele-a apus,
Iar bietul om sta tot acolo
   Ca mort, precum s-a pus.

Treceau bărbaţi, treceau femei,
Şi uruiau trăsuri pe stradă,
Soldaţi treceau făcînd paradă,-
Şi-atunci deştept privi la ei
Şi-şi duse pumnii strîns pe tîmple:
   „Trei, Doamne, şi toţi trei!"

George Coşbuc, Balade şi Idile.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

V. Teme Acasă:

Vă rog să scrieţi o compoziţie asupra unuia din următoarele subiecte:

a. Însemnătatea zilei de 10 mai în istoria României.

b. Pierderi şi cîştiguri teritoriale în timpul domniei regului Carol I.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

I. Regele Ferdinand I şi Războiul de Întregire al Neamului.

După moartea regelui Carol I, la 28 septembrie, 1914 urmează la tronul României, Regele Ferdinand I (1914-1927), nepotul regelui Carol I şi al reginei Elisabeta.

Imediat după începerea primului război mondial, România şi-a declarat neutralitatea.

In momentul în care Puterile Înţelegerii, Anglia, Franţa şi Rusia au dat garanţia necesară că drepturile etnice şi istorice ale României vor fi recunoscute, la 14 august, 1916 Regele Ferdinand I convoacă un Consiliu de Coroană care se declară pentru intervenţie alături de aliaţi. Regele decretează mobilizarea armatei şi ministrul român de la Viena prezintă guvernului Austro-Ungar declaraţia de război a României. A doua zi, Germania declară război României.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Trupele române concentrate de-alungul Carpaţilor atacă în Transilvania şi în două săptămîni ocupă o treime din această provincie.

O altă armată românească a trecut Dunărea la Turtucaia spre a ataca Bulgaria. Această operaţiune militară era coordonată cu un atac al armatei ruseşti în Dobrogea şi un atac al armatei anglo-franceze din regiunea Salonic. Această acţiune n-a avut sprijinul armatei ruseşti şi trupele române au trebuit să fie retrase.

Intrucît atacul din Transilvania era coordonat cu atacul rusesc de pe frontul de est, atac care n-a reuşit, Germania a putut trimite trupe de întărire pe frontul din Transilvania şi armata română a fost silită să se retragă şi să apere trecătorile din Munţii Carpaţi.

Cu forţe mult superioare, generalul german Falkenheim a reuşit să forţeze trecătoare Tg. Jiu şi să ocupe Oltenia. O nouă linie de rezistenţă pe rîul Argeş n-a reuşit să oprească armata germană şi la 6 decembrie, 1916 germanii ocupă oraşul Bucureşti. Regele Ferdinand cu guvernul pleacă la Iaşi iar armata română reuşeşte să stabilizeze frontul de-a-lungul rîului Siret în regiunea Focşani.

In iarna anului 1917, în Moldova, armata română este reorganizată şi re-echipată. La 24 iunie, 1917, armata română cîştigă o victorie importantă la Mărăşti iar mai

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

tîrziu în lupta de la Mărăşeşti (23 iulie - 6 august, 1917) armata română cîştigă una din cele mai decisive lupte din istoria sa.

Această victorie însă, n-a putut să fie exploatată din cauza „aliaţilor" ruşi care începuseră să dezerteze de pe front în urma revoluţiei din Rusia. Sectoare întregi de front au fost abandonate de mari unităţi ruseşti care îşi vindeau echipamentul şi armamentul.

In faţa acestei situaţii, guvernul român este silit să ceară un armistiţiu guvernului german. In martie, 1918, România a semnat Pacea de la Buftea-Bucureşti.

In toamna anului 1918, la 10 noiembrie, România denunţă tratatul de Pace de la Buftea-Bucureşti şi armata română trece iarăşi Carpaţii în Transilvania spre a elibera Transilvania.

La 15 octombrie, 1922, în Catedrala de la Alba Iulia din Transilvania, Regele Ferdinand I şi Regina Maria au fost încoronaţi ca primul rege şi regină a României Mari.

La 28 martie, 1923, Regele Ferdinand a dat României o nouă Constituţie şi a semnat în luna iulie 1921 legea de împroprietărire a ţăranilor.

Regele Ferdinand I, moare la 20 iulie, 1927 şi a fost înmormîntat în Mînăstirea Curtea de Argeş.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lecţia 11

După moartea regelui Ferdinand I, deoarece Prinţul Carol, moştenitorul de drept al tronului, renunţase la drepturile sale de succesiune şi trăia în exil, urmează la tron, fiul acestuia, Mihai I (1927 - 1930).

In timpul acela, Mihai I, n-avea decît şase ani. De aceea, înainte de a muri, regele Ferdinand I, conformîndu-se cu dispoziţiile Constituţiei din anul 1923, a numit trei regenţi, cari, în numele regelui minor, trebuiau să gireze treburile statului şi să asigure unitatea naţională.

Regenţa a fost compusă din: Prinţul Nicolae, al doilea fiu al Regelui Ferdinand I, Miron Cristea, Patriarhul României şi Gheorghe Buzdugan, primul preşedinte al Curţii de Casaţie.

Unitatea naţională dorită de regele Ferdinand I era însă departe de a fi realizată. La numai cîteva zile după înmormîntarea regelui Ferdinand I, mişcările şi luptele interne între partidele politice reîncep cu mai multă violenţă ca niciodată. Ordinea publică era atît de ameninţată încît, guvernul Brătianu, căruia, Regenţa îi acordase încredere, este nevoit să declare „stare de asediu".

Mişcările şi dezordinele interne, coincideau cu agitaţiile Prinţului Carol, care trăia în exil, la Paris. Asistînd la un parastas oficiat în memoria tatălui său, la sfîrşit, cei prezenţi i s-au adresat cu strigăte de .... „Trăiască Regele!"

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

In toate aceste turburări, interne şi externe, partizanii lui Carol jucau un rol foarte important.

In luna iulie, 1929, la Bucureşti a fost descoperit un complot care urmărea răsturnarea Regenţei şi aducerea lui Carol pe tronul României. Şeful acestui complot, colonelul Stoica, era sprijinit de mai mulţi generali, printre care, generalul Cihoski, Ministrul Apărării Naţionale. Iunian, Ministrul Justiţiei, a fost bănuit de asemenea de complicitate în acest complot.

Guvernul Naţional-Ţărănesc de atunci însă, pus în faţa acestei situaţii delicate, era atît de neputincios, încît n-a fost în stare să excludă din Consiliul de Miniştri pe cei doi miniştri bănuiţi de a face parte din complot.

Această stare de lucruri durează pînă la 5 iunie, 1930, cînd Prinţul Carol cu un paşaport fals, pleacă din Munchen, (Germania) spre România la bordul unui avion francez. El aterizează în aceeaş zi la nord de Cluj, la Someş - Sat unde rămîne cîteva ore.

Cînd ajunge la Bucureşti, merge direct la Palatul Regal de la Cotroceni unde fratele său, Prinţul Nicolae îl primeşte cu braţele deschise, iar două regimente de gardă îi dau onorurile cuvenite.

Iuliu Maniu, Primul Ministru al României, auzind acest lucru, îşi dă imediat demisia şi Regenţa îl însărcinează pe Mironescu să formeze noul guvern.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lecţia 11

In dimineaţa zilei de 8 iunie, 1930, Camera şi Senatul, reunite într-o şedinţă solemnă, proclamă pe Prinţul Carol rege al României, şi el depune imediat jurămîntul prevăzut de Constituţie. Mihai I, înlăturat de la tron, devine.... „Mare Voevod de Alba Iulia".

In luna februarie, 1938, Carol al II-lea a instaurat dictatura regală, desfiinţînd Constituţia din 1923. Prin acest act, în mod automat a suspendat orice activitate a tuturor partidelor politice existente.

De domnia lui Carol al II-lea sînt legate odioasele acte de cedare a Basarabiei şi Nordul Bucovinei, ruşilor (iunie, 1940), semnarea Dictatului de la Viena prin care România a cedat Ungariei Nordul Transilvaniei (august 1940) şi iniţierea tratativelor directe cu Bulgaria care s-au soldat cu cedarea Cadrilaterului (octombrie 1940).

Ca urmare a acestor acte, nici un partid şi nici un om politic din România n-a mai vrut să-l suporte pe Regele Carol al II-lea. In luna septembrie, 1940, Carol al II-lea a abdicat şi a plecat în exil, murind în anul 1953 în Portugalia.

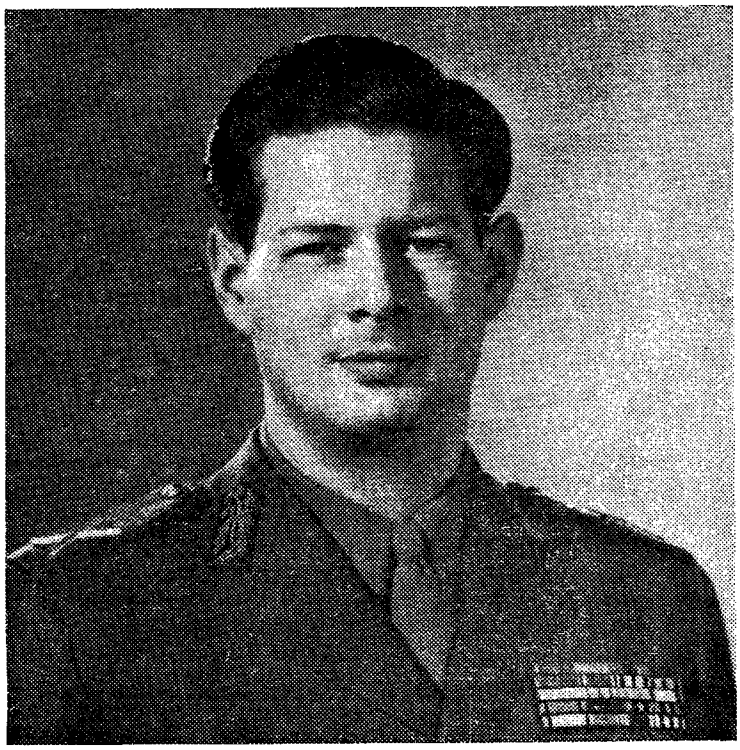
La 6 septembrie, 1940, urmează la tronul României, Regele Mihai I, ultimul rege al României. In cursul domniei lui, avînd ca şef al statului pe Generalul Ion Antonescu, România a luptat alături de Germania în contra Rusiei

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Sovietice pînă la 23 august, 1944, cînd regele Mihai I printr-o lovitură de stat, îl arestează pe Antonescu şi semnează un Tratat de Armistiţiu cu Aliaţii.

Din acel moment şi pînă la sfîrşitul războiului al II-lea mondial, România a luptat alături de aliaţi în contra Germaniei.

Regele Mihai I s-a menţinut la putere pînă la 30 decembrie, 1947, cînd monarhia a fost răsturnată, dată după care România devine: „Republica Populară România".

M. S. Regele MIHAI I

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

II. Intrebări:

1. Cine a urmat la tronul României, după moartea regelui Carol I?
2. Care a fost atitudinea României cu privire la primul război mondial?
3. Ce decizie a luat Consiliul de Coroană, convocat de regele Ferdinand I, la 14 august, 1916?
4. Pe cîte fronturi a atacat armata română forţele Puterilor Centrale?
5. De ce n-a reuşit atacul armatei române în Bulgaria?
6. Ce trecătoare a forţat generalul german Falkenheim ca să ocupe Oltenia?
7. A reuşit armata română să oprească atacul german pe linia de rezistenţă Argeş?
8. La ce dată a ocupat armata germană capitala României?
9. Unde s-a refugiat guvernul român în frunte cu regele Ferdinand I?
10. Unde a fost stabilizat frontul româno-german la sfîrşitul anului 1916?
11. Unde a cîştigat armata română, una din cele mai decisive lupte din istoria ei?
12. De ce n-a putut să fie exploatată această victorie?
13. Cînd a semnat România, Pacea de la Buftea, cu Puterile Centrale?
14. In ce împrejurări a fost denunţată Pacea de la Buftea?
15. Cînd a dat regele Ferdinand I, o nouă Constituţie României?
16. Cînd a murit şi unde este înmormîntat regele Ferdinand I?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

III. Teme pentru ora de aplicaţie:

1. Teme pentru discuţii libere:

a. Situaţia generală în Europa în vara anului 1916.

b. Contribuţia României la victoria aliată.

c. Contribuţia Statelor Unite la victoria aliată.

d. Liga Naţiunilor.

2. Regele Ferdinand I. „Sire, eşti trimisul lui Dumnezeu ca să împlineşti visul unui neam. Vei fi cel mai mare Voevod al ţării, împodobindu-te cu titlurile lui Mihai Viteazul, domn al Ardealului, al Ţării Româneşti şi al Moldovei...sau răpus, în cel mai suprem avînt de vitejie al neamului, vei fi sfinţit ca un erou naţional. De aceea mărirea ce Ţi-o urăm, este: Să te încoronezi la Alba Iulia sau să mori pe cîmpia de la Turda".

Nicu Filipescu.

BASARABIA.

Sfatul Ţării întrunit la Chişinău, în şedinţa dela 24 Ianuarie 1918, a votat în unanimitate o rezoluţiune prin care a proclamat independenţa Basarabiei:

„In împrejurările actuale -- se spune în această rezoluţiune -- ne găsim în necesitatea istorică să proclamăm, conform voinţei poporului, o republică moldovenească, liberă, autonomă şi independentă, care singură are dreptul să hotărască de viitorul datinelor sale".

Adunarea din judeţul Bălţi, în ziua de 3 Martie 1918, a votat în unamimitate o rezoluţie prin care cerea Sfatului Ţării să „proclame de urgenţă în numele ţării întregi, unirea atât de arzător dorită, unirea sfântă şi vecinică a Basarabiei cu patria noastră mamă, România, care va garanta, ca o mamă adevărată, drepturile cucerite de poporul nostru după revoluţia din 1917."

Rezoluţii cu acelaş cuprins au fost votate şi de adunările celorlalte judeţe basarabene.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

„Sfatul Ţării" s'a întrunit apoi în ziua de 27 Martie stil vechi--9 aprilie stil nou, 1918-- şi reprezentanţii autorizaţi ai Românilor şi ai minorităţilor au votat unirea Basarabiei cu România în mijlocul entuziasmului întregei populaţiuni.

Rezoluţia Sfatului Ţării invoacă temeiurile deciziei sale istorice:

„In numele poporului Basarabiei, Sfatul Ţării declară:

„Republica democrată moldovenească (Basarabia) în limitele sale dintre Prut, Nistru, Dunăre, Marea Neagră şi fostele frontiere cu Austria;

„smulsă de Rusia, acum peste o sută de ani din corpul bătrânei Moldove,

„în virtutea dreptului istoric şi al dreptului naţional, pe baza principiului că popoarele singure trebue să decidă de soarta lor,

„de acum înainte şi pentru totdeauna se uneşte cu Patria-Mamă, România".

Basarabia s'a unit astfel cu România prin voinţa populaţiunii sale, pe baza dreptului istoric -- căci a făcut parte integrantă până la 1812 din statul Moldovei -- a principiului naţionalităţii şi a dreptului de liberă dispoziţiune.

La 26 Iunie 1919, "Rada" Ucraineană, întrunită la Kiev a recunoscut în mod oficial unirea Basarabiei cu România, transmiţând, prin intermediul şefului misiunei diplomatice ucrainiene la Bucureşti, următoarea declaraţiune:

„Guvernul ucrainian declară că nu doreşte, în nici un fel, să pună în discuţie chestiunea fruntariilor actuale între cele două State, şi consideră fluviul Nistru ca o fruntarie definitivă între ele; guvernul ucrainian doreşte să stabilească cele mai bune legături de vecinătate, dealungul acestei fruntarii".

Prin tratatul dela Paris din 28 Octombrie 1920, Marea Britanie, Franţa, Italia şi Japonia au recunoscut unirea difinitivă a Basarabiei cu România.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ACTUL UNIRII

VOTAT DE SFATUL ŢĂRII LA 27 MARTIE ST. V. 1918.

In numele poporului Basarabici. Sfatul Ţării declară Republica Democratică Moldovenească (Basarabia) în hotarele ei dintre Prut, Nistru, Dunăre, Marea Neagră şi vechile graniţe cu Austria, ruptă de Rusia acum o sută şi mai bine de ani din trupul vechii Moldove, în puterea dreptului istoric şi dreptului de neam pe baza principiului că noroadele singure să-şi hotărască soarta lor, de azi înainte şi pentru totdeauna, se uneşte cu mama sa România.

Trăiască Unirea Basarabici cu România de-a pururi şi totdeauna!

Preşedintele Sfatului Ţării.

Ion Inculeţ

Pan. Halippa

More DE courses on LiveLingua - Online Language School

Limba noastră.

Limba noastră-i o comoară
In adîncuri înfundată,
Un şirag de piatră rară
Pe moşie revărsată.

Limba noastră-i foc, ce arde
Intr-un neam, ce fără veste
S-a trezit din somn de moarte,
Ca viteazul din poveste.

Limba noastră-i numai cîntec,
Doina dorurilor noastre,
Roiu de fulgere, ce spintec
Nouri negri, zări albastre.

Limba noastră-i graiul pînii,
Cînd de vînt se mişcă vara;
In rostirea ei, bătrînii
Cu sudori sfinţit-au ţara.

Limba noastră-i frunză verde,
Sbuciumul din codrii veşnici,
Nistrul lin, ce-n valuri pierde
Ai luceferilor sfeşnici.

Limba noastră-s vechi izvoade,
Povestiri din alte vremuri;
Şi cetindu-le-nşirate,
Te-nfiori adînc şi tremuri.

Limba noastră îi aleasă
Să ridice slavă-n ceruri,
Să ne spue-n hram ş-acasă
Veşnicele adevăruri.

Limba noastră-i limbă sfîntă,
Limba vechilor cazanii,
Care-o plîng şi care-o cîntă
Pe la vatra lor ţăranii.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Inviaţi-vă dar graiul,
Ruginit de multă vreme,
Stergeţi slinul, mucegaiul
Al uitării-n care geme.

Strîngeţi piatra lucitoare,
Ce din soare se aprinde,
Şi-ţi avea în revărsare
Un potop nou de cuvinte.

Nu veţi plînge-atunci amarnic,
Că vi-i limba prea săracă,
Şi-ţi vedea cît e de darnic
Graiul ţării noastre dragă.

Răsări-va o comoară
In adîncuri înfundată,
Un şirag de piatră rară
Pe moşie revărsată.

Al. Mateevici, Poezii, 1926.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

La Bucovina

N'oiu uita vre-odată, dulce Bucovină,
Geniu-ţi romantic, munţii în lumină,
Văile în flori,
Râuri resăltânde printre stânce nante,
Apele lucinde'n dalbe diamante
Peste câmpii'n zori.

Ale sorţii mele plângeri şi surâse,
Ingânate'n cânturi, îngânate'n vise
Tainic şi uşor,
Toate-mi trec prin gându-mi, trec pe dinainte,
Inima mi-o fură şi cu dulci cuvinte
Imi şoptesc de dor.

Numai lângă sânu-ţi geniile rele,
Care îmi descântă firul vieţii mele,
Par'că dormita;
Mă lăsară'n pace, ca să cânt în lume,
Să-mi visez o soartă mândră de-al meu nume
Si de steaua mea.

Când pe bolta brună tremură Selene,
Cu un pas melodic, cu un pas a lene,
Lin în calea sa;
Eol pe-a sa arpă blând răsunătoare
Cânt'a nopţii dulce, mistică cântare,
Cânt din Valhala.

Atunci ca şi silful ce n'adoarme'n pace,
Inima îmi bate, bate şi nu tace,
Tremură uşor,
In fantasii mândre ea îşi face cale,
Peste munţi cu codri, peste deal şi vale
Mână al ei dor.

Mână doru-i tainic colo în spre tine,
Ochiul îmi sclipeşte, genele-mi sunt pline,
Inima mi-a grea;
Astfel totdeauna, când gândesc la tine,
Sufletul mi-apasă nouri de suspine,
Bucovina mea!

de Mihail Eminescu

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

IV. Lecturi:

1. Patruzeci şi cinci de ani dela Unire

La 28 Noembrie 1918, Congresul General al Bucovinei, ca "supremă putere legiuitoare", a hotărît "Unirea necondiţionată şi pentru vecie a Bucovinei în vechile ei hotare până la Ceremuş, Colaciu şi Nistru cu Regatul României". A patra zi, la 1 Decembrie, "Mărita Adunare Naţională, formată din reprezentanţii îndreptăţiţi ai tuturor Românilor din Transilvania, Banat şi Tara Ungurească", a împlinit visul neadormit al unirii tuturor Românilor în Patria comună a Daciei străbune.

Aceste afirmări impunătoare, libere şi internaţional valabile, ale voinţii poporului au marcat suprema victorie a idealului care călăuzise fără greş cărările istoriei noastre dealungul atâtor veacuri de năpaste şi urgie. Valul indescriptibil de bucurie şi jubilare ce a cutremurat atunci toată fiinţa românească dela Nistru până la Tisa era cât se poate de firesc şi speranţele unei Românii etern înfloritoare cât se poate de întemeiate.

Destinul potrivnic a lovit crâncen visul împlinit, sfârtecând încă odată trupul Tării şi sfărâmând Libertatea cucerită cu atâta jertfă şi luptă. Ne-a rămas însă întreg idealul, neînfrântă voinţa.

Evenimentele din toamna lui 1918 rămân izvor nesecat de credinţă în victoria viitoare. Căci biruinţa de atunci nu a fost o întâmplare, şi nici un dar nemeritat. Ea a fost sentinţa logică a Dreptăţii într'un proces bimilenar, purtat cu omenie şi statornicie de un neam care a crezut în Dreptate şi a urmat fără şovăire, în împrejurări deosebit de periculoase, lumina Libertăţii. Urmând aceiaşi cale, cu aceeaşi credinţă nestrămutată, poporul român va eşi biruitor şi din vâltorile tragediei prezente. Dreptatea lui Dumnezeu e dreptate în veac!

Drept ilustrare a unui moment de grea cumpănă în desfăşurarea luptei pentru libertate, reproducem mai jos textul declaraţiei istorice prin care Comitetul Executiv al Partidului Naţional Român din Ardeal proclama dreptul inalienabil la viaţă naţională liberă a poporului român din Monarhia Austro-Ungară. Sfidând furia maghiară şi pericolul în care se arunca, deputatul Alexandru Vaida-Voevod a prezentat această declaraţie în şedinţa din 18 Octombrie 1918 a Parlamentului dela Budapesta, ultima la care au participat deputaţii Românilor din Ardeal:

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

„Comitetul executiv al partidului naţional român din Ardeal şi Ungaria, ca organ politic al naţiunii române din Ardeal şi Ungaria, constată că urmările războiului îndreptăţesc revendicările de veacuri ale naţiunii române la deplină libertate naţională. Prin propunerea de armistiţiu a Monarhiei, guvernul ungar însuşi a recunoscut dreptul firesc al fiecărei naţiuni de a-şi hotărî singură şi liber, soarta. Naţiunea română din Ungaria şi Ardeal doreşte să facă acum uz de acest drept. In consecinţă, ea reclamă dreptul ca, liberă de orice înrăurire străină, să hotărască singură aşezarea sa printre naţiunile libere, precum şi stabilirea legăturilor ei de coordonare cu celelalte naţiuni libere. Organul naţional al naţiunii române din Ungaria şi Ardeal nu recunoaşte îndreptăţirea acestui parlament şi acestui guvern să se considere ca reprezentante ale naţiunii române, ori să reprezinte la congresul general de pace interesele naţiunii române din Ungaria şi Ardeal. Apărarea intereselor sale naţiunea română o poate încredinţa numai unor factori desemnaţi de propria sa adunare naţională.

Afară de organele delegate de adunarea naţională sau alese din mijlocul său aşa dar afară de comitetul executiv al partidului naţional român, nimenea nu poate fi îndreptăţit să trateze şi să hotărască în treburi care se referă la situaţia politică a naţiunii române. Toate deciziunile şi acordurile ce s'ar lua şi s'ar face fără aprobarea acestor organe, le declarăm nule şi fără valoare, nelegând întru nimic naţiunea română. Naţiunea română care trăieşte în monarhia austro-ungară aşteaptă şi cere -- după multe suferinţi de veacuri -- afirmarea şi împlinirea drepturilor ei nestrămutate şi inalienabile la deplină viaţă naţională".

***

Bucovina s'a alăturat la revendicările fraţilor ei din Ardeal. O declaraţie, cerând rezolvarea problemei naţionalităţilor din Monarhie, a fost citită de către Dl Constantin Isopescu-Grecul, reprezentantul parlamentarilor bucovineni români, în ultima şedinţă a Parlamentului austriac, la 22 Octombrie 1918.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

2. Proclamaţia Unirii Transilvaniei cu Patria-Mamă Hotărârile Marii Adunări Naţionale din 1918

"In numele dreptăţii eterne şi a principiului liberei dispoziţiuni a naţiunilor ... naţiunea română din Ungaria şi Transilvania vrea să-şi hotărască însăşi soarta sa de acum inainte" ... Poporul român din Transilvania şi Banat, prin reprezentanţii săi, a fost chemat la Marea Adunare Naţională, la Alba-Iulia, "cetatea istorică a neamului nostru", în ziua de Duminecă 18 Noembrie st. v. (1 Decembrie st. n.) 1918. Atunci s'a hotărât Unirea cu Patria-Mamă. Publicăm mai jos textul acestui document istoric.

"I. Adunarea Naţională a tuturor Românilor din Transilvania, Banat şi Tara Ungurească, adunaţi prin reprezentanţii lor îndreptăţiţi la Alba Iulia, în ziua de 18 Noemvrie (1 Decemvrie) 1918, decretează unirea acelor Români şi a tuturor teritoriilor locuite de dânşii cu România. Adunarea Naţională proclamă îndeosebi dreptul inalienabil al Naţiunii române la întreg Banatul, cuprins între râurile Mureş, Tisa şi Dunăre.

II. Adunarea Naţională rezervă teritoriilor susindicate, autonomie provizorie până la întrunirea Constituantei aleasă pe baza votului universal.

III. In legătură cu aceasta, ca principii fundamentale la alcătuirea noului Stat român, Adunarea Naţională proclamă următoarele:

1. Deplina libertate naţională pentru toate popoarele conlocuitoare. Fiecare popor se va instrui, administra şi judeca în limba sa proprie prin indivizi din sânul său şi fiecare popor va primi drept de reprezentare în corpurile legiuitoare şi la guvernarea ţării în proporţie cu numărul indivizilor ce-l alcătuiesc.

2. Egala îndreptăţire şi deplină libertate autonomă confesională pentru toate confesiunile de Stat.

3. Infăptuirea desăvârşită a unui regim curat democratic pe toate terenele vieţii publice. Votul obştesc, direct, egal, secret pe comune, în mod proporţional, pentru ambele sexe, în vârstă de 21 ani la reprezentarea în comune, judeţe ori parlament.

4. Desăvârşita libertate de presă, asociare şi întrunire; libera propagandă a tuturor gândirilor omeneşti.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

5. Reforma agrară radicală. Se va face conscrierea tuturor proprietăţilor, în special a proprietăţilor mari. In baza acestei conscrieri, desfiinţând fidei-comisele şi temeiul dreptului de a micşora după trebuinţă latifundiile, i se va face posibil ţăranului să-şi creeze proprietatea (arător, păşune, pădure), cel puţin atât, cât să o poată munci el şi familia lui. Principiul conducător al acestei politici agrare este pe de o parte promovarea nivelării sociale, pe de altă parte potenţarea producţiunii.

6. Muncitorimii industriale i se asigură drepturi şi avantagii, cari sunt legiferate în cele mai avansate State industriale din apus.

IV. Adunarea Naţională dă expresiune dorinţei sale, ca congresul de pace să înfăptuiască comunitatea naţiunilor libere în aşa chip, ca dreptatea şi libertatea să fie asigurate pentru toate naţiunile mari şi mici deopotrivă, iar în viitor să se elimineze războiul ca mijloc pentru regularea raporturilor internaţionale.

V. Românii adunaţi în această Adunare Naţională, salută pe fraţii lor din Bucovina scăpaţi din jugul monarhiei Austro-Ungare şi uniţi cu ţara mamă România.

VI. Adunarea Naţională salută cu iubire şi entusiasm liberarea naţiunilor subjugate până aci în monarhia Austro-Ungară, anume naţiunile: cehoslovacă, austro-germană, jugoslavă, polonă şi ruteană şi hotărăşte ca acest salut al său să se aducă la cunoştinţa tuturor acelor naţiuni.

VII. Adunarea Naţională cu smerenie se închină înaintea memoriei acelor bravi Români, cari în acest războiu şi-au vărsat sângele pentru înfăptuirea idealului nostru, murind pentru libertatea şi unitatea Naţiunii române.

VIII. Adunarea Naţională dă expresiune mulţumitei şi admiraţiunii sale tuturor puterilor aliate, care prin strălucitele lupte purtate cu cerbicie împotriva unui duşman pregătit de multe decenii pentru război, au scăpat civilizaţiunea din ghiarele barbariei.

IX. Pentru conducerea mai departe a afacerilor Naţiunii române din Transilvania, Banat şi Tara Ungurească, Adunarea Naţională hotărăşte instituirea unui Mare Sfat National Român, care va avea toată îndreptăţirea să reprezinte Naţiunea română oricând şi pretutindeni faţă de toate naţiunile lumii şi să ia toate dispoziţiunile, pe care le va afla necesare în interesul Naţiunii".

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

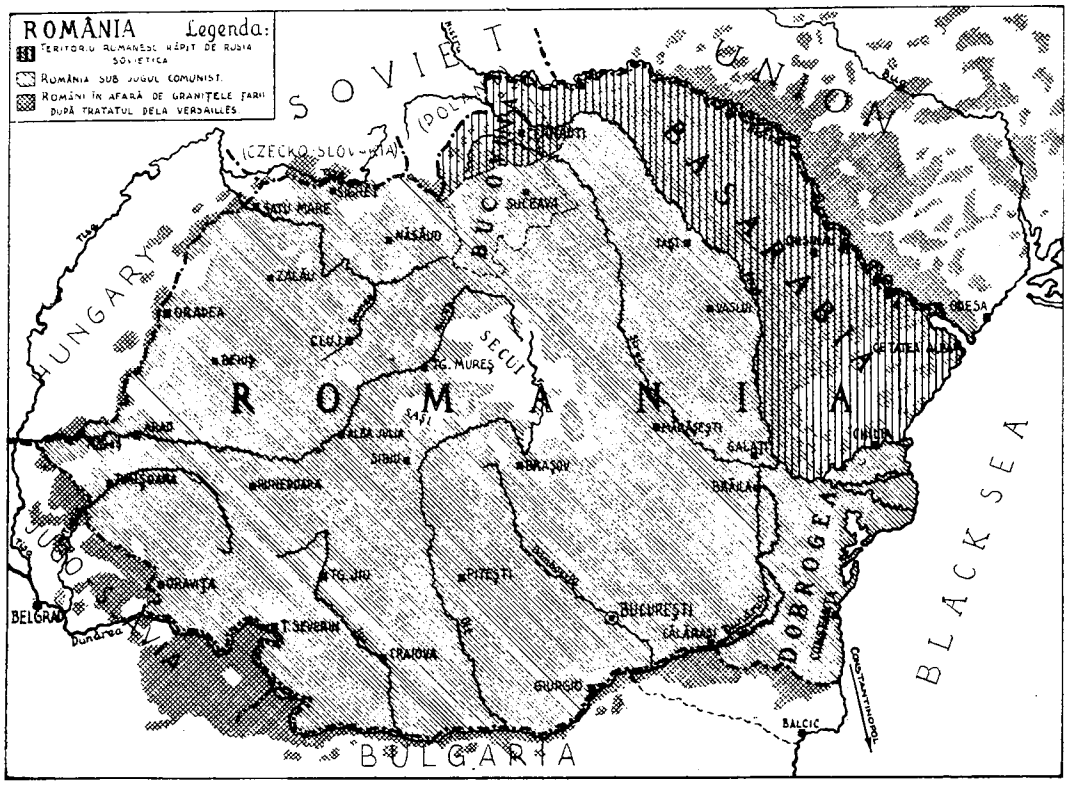
V. Teme acasă:

Vă rog să scrieţi o compoziţie asupra unuia din următoarele subiecte:

a. Unirea Basarabiei cu Patria-Mamă.

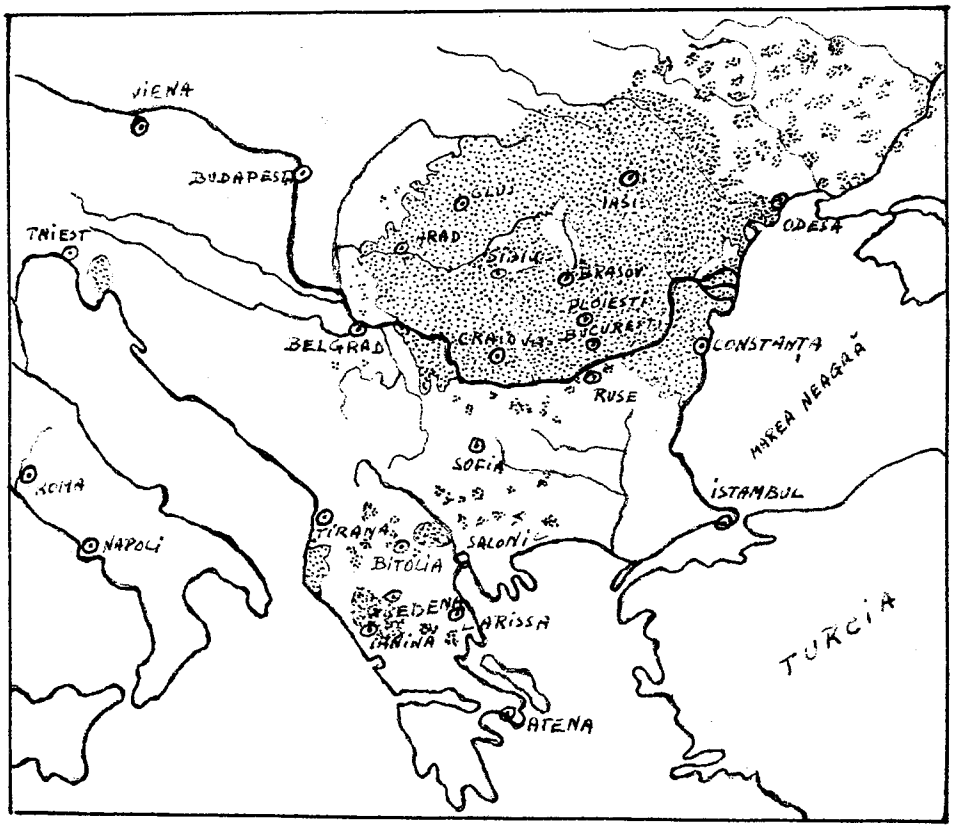
b. Unirea Transilvaniei cu Patria-Mamă.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ROMÂNIA

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Regiuni unde se vorbeşte limba română.

I. Românii de peste hotare.

La 27 martie, 1918, românii din Basarabia, prin delegaţii lor în Sfatul Ţării, sub preşedenţia lui Vasile Stroescu, decid în unanimitate Unirea cu Regatul României.

La 28 noiembrie, românii din Bucovina, într-o adunare naţională ţinută la Cernăuţi, sub preşedenţia lui Iancu Flondor de asemenea decid Unirea cu Regatul României.

La 1 decembrie, 1918, românii din Transilvania, Banat, Crişana şi Maramureş, în Marea Adunare de la Alba Iulia, sub

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

preşedenţia lui Gheorghe Pop de Băseşti, decid Unirea cu Regatul României.

Pacea de la Versailles din 1919, a recunoscut toate aceste manifestări ale poporului român, şi a aprobat schimbările teritoriale, consfiinţind astfel idealul de 1000 de ani al Românilor: Unirea Tuturor Românilor într-o singură ţară, ideal înfăptuit pentru o scurtă perioadă în anul 1600 sub domnia lui Mihai Viteazul.

In afara hotarelor României Mari, mai găsim grupe însemnate de români în Rusia Sovietică (în Ucraina) organizaţi în Republica Moldovenească unde îşi păstrează limba, credinţa şi portul.

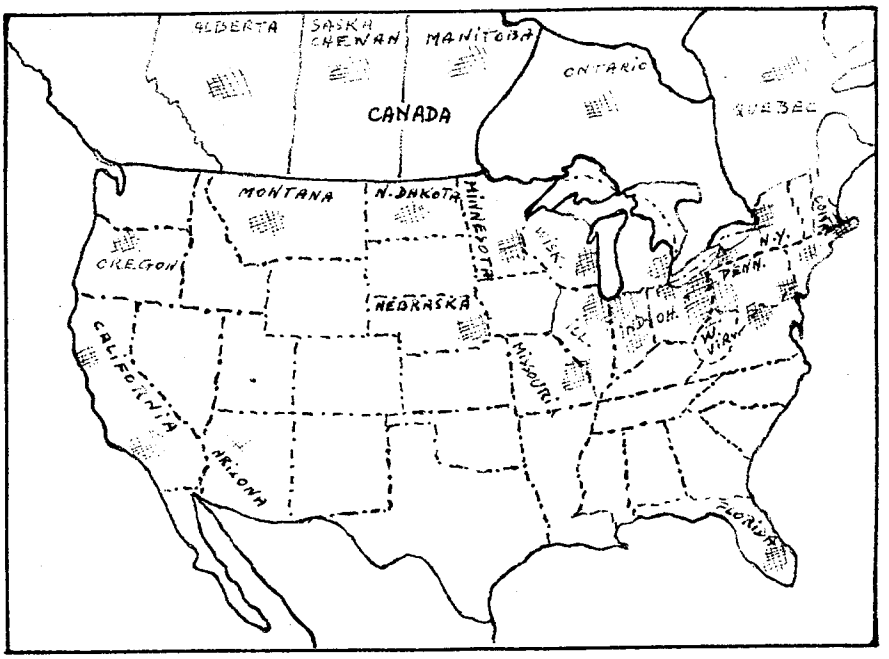
In Ungaria trăiesc aproximativ 50.000 de români, mai ales în regiunea graniţei Române-Maghiare. Grupe importante de români trăiesc de asemenea în Banatul Iugoslav şi în nordul Bulgariei, în valea rîului Timoc.

Grupări importante de români se mai găsesc la sud de Dunăre, în Grecia, Iugoslavia de sud, Albania şi în Istria. Aceşti români, cunoscuţi sub numele de macedoromâni, meglenoromâni şi istroromâni îşi păstrează portul, religia şi limba pe care o vorbesc sub forma unui dialect. După primul război mondial, mulţi macedoromâni au fost colonizaţi în Cadrilater (partea de sud a Dobrogei).

Mulţi Români din Basarabia şi Bucovina au fost deportaţi în Rusia. De asemenea, mii de prizonieri de război care

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

nu s-au întors în România la încetarea ostilităţilor, se crede că mai sînt în viaţă undeva în Rusia Sovietică.

Regiuni unde locuiesc români în U.S.A. şi Canada.

Românii Americani. O altă categorie de Români de peste hotare o constituie cei care au emigrat din România, mai ales din Transilvania, Banat şi Bucovina, în Statele Unite. Românii din aceste provincii au început să emigreze în număr mic în a doua jumătate a secolului al XIX-lea şi într-un număr mai mare în prima jumătate a secolului al XX-lea. Emigranţii români au venit din provinciile sub stăpînire străină în căutarea libertăţii. Majoritatea emigranţilor români erau ţărani şi odată ajunşi în Statele Unite au găsit de lucru în fabrici, au deschis prăvălii în

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

centrele româneşti sau au deschis mici ateliere. După primul război mondial, unii s-au întors în România însă majoritatea au rămas în Statele Unite unde au clădit biserici, societăţi româneşti şi s-au integrat în viaţa americană.

Centrele româneşti mai importante din Statele Unite sînt la: Detroit, Cleveland, New York şi Los Angeles. Societăţile româneşti, grupate în „Uniunea şi Liga" publică un ziar în limba română: America. Ziarul „Solia" este organul oficial al episcopiei române ortodoxe din America.

După războiul al doilea mondial, cîteva mii de refugiaţi politici, victime ale persecuţiei comuniste din România s-au refugiat în Apus şi mai tîrziu în Statele Unite de unde continuă lupta anticomunistă, publicînd reviste şi ziare (România, Românul, Dor, etc.). Astăzi, se găsesc refugiaţi români în aproape toate ţările libere de pe glob.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

II. Intrebări:

1. Cînd s-a unit Basarabia cu Regatul României?
2. Cînd s-a unit Bucovina cu Regatul României?
3. Cînd s-a unit Transilvania cu Regatul României?
4. Au fost recunoscute aceste schimbări teritoriale de Conferinţa de Pace de la Versailles din anul 1919?
5. Îşi păstrează românii din Rusia Sovietică (Ucraina) limba, credinţa şi portul pînă în ziua de astăzi?
6. In care regiune a Ungariei se găsesc români?
7. In care regiune a Jugo-Slaviei se găsesc români?
8. In care regiune a Bulgariei se găsesc români?
9. Sub ce nume sînt cunoscuţi românii din: Grecia? din Yugo-Slavia de Sud? Din Albania?
10. In care regiune din România au fost colonizaţi mulţi români macedoneni?
11. Din care provincii româneşti au emigrat majoritatea românilor în Statele Unite?
12. Cînd au început românii din aceste provincii să emigreze în Statele Unite?
13. Unde au găsit de lucru emigranţii români din Statele Unite?
14. Au dezvoltat românii din Statele Unite o viaţă culturală şi religioasă proprie?
15. Care sînt centrele româneşti mai importante din Statele Unite?
16. Ce fel de români au emigrat în Statele Unite, după războiul al doilea mondial?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

III. Teme pentru ora de aplicaţie:

1. Teme pentru discuţii libere:

a. Emigranţii români în Statele Unite ale Americii.
b. Lupta anticomunistă dusă de românii refugiaţi în ţările libere din Vest.
c. Oameni reprezentativi ai exilului românesc.
d. Publicaţii româneşti, editate şi publicate în exil.

2. Românii din Istria. La sudul Dunării, Macedo-Românii sau Cuţo-Vlahii, formează grupuri compacte destul de mari în partea de nord a Greciei, partea de sud a Yugoslaviei şi în partea de sud a Albaniei, unde sînt cunoscuţi mai ales sub numele de „ţînţari". Ciobani cu oile şi păstori de vite, aceste grupuri de români sînt în general, destul de bine cunoscute în Balcani.

Mai puţini cunoscuţi sînt românii din Istria. Unii, continuă să vorbească un dialect românesc şi îşi păstrează religia ortodoxă, alţii au fost complet desnaţionalizaţi şi vorbesc limba croată şi au trecut la religia catolică.

Cel mai vechi sat românesc din Istria, este satul Cicas, care datează, se crede, din secolul al X-lea. Majoritatea românilor din Istria însă, sînt descendenţii veteranilor regimentelor româneşti de grăniceri în slujba împăraţilor Habsburgi de la Viena. Începînd din secolul al XVI-lea, împăraţii Habsburgi au început să dea veteranilor regimentelor de grăniceri români care vroiau să se stabilească în Istria, pămînt. Astfel, un număr mare de români, s-au stabilit în Istria.

Cel mai important centru românesc din Istria, este la Berdo (Brdo). Mai găsim centre importante la nord de lacul Cepic şi la Zejane, unde încă se mai vorbeşte un dialect românesc. Românii din valea rîului Arsa şi din cîmpia Cicen au fost complet naţionalizaţi şi vorbesc limba croată atît în şcoli, cît şi în biserică. Istro-Românii sînt numiţi „Vlahovi" de către croaţi.

Un Moldovean de peste Nistru. Aceasta este scrisoarea ţăranului transnistrian Filimon Marian, din zilele cînd s-a auzit (Mai 1917) că Moldova dintre Prut şi Nistru se lipeşte de trupul ţării vechi.

„Am de-acum 76 de ani. Ca mîine vor muri, da tot nu mă îndur să se stingă moldoveneasca. De aceea, vă rog şi poftesc să nu-i uitaţi nici pe Moldovenii de pe malul Nistrului cel din stînga, din gubernia Hersonului. Că

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

toate satele de pe malul Nistrului sînt moldoveneşti, dar preoţi mai mult Ruşi. Şi tare ni-i întunerec cu aşa siluire. Foarte ni-i sete de preoţi moldoveni şi nu-i avem, deşi sînt unii moldoveni, tot ruseşte citesc. Mă rog să mă bucuraţi cu un răspuns bun la cererea mea.

După S. Mehedinţi şi Gh. Vîslan, România.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Mioriţa.

Pe-un picior de plai,
Pe-o gură de rai,
Iată vin în cale,
Se coboară-n vale
Trei turme de miei
Cu trei ciobănei.
Unu-i Moldovan,
Unu-i Ungurean
Şi unu-i Vrîncean.
Iar cel Ungurean
Şi cu cel Vrîncean,
Mări, se vorbiră
Şi se sfătuiră
Pe 1-apus de soare
Ca să mi-l omoare
Pe cel Moldovan
Că-i mai ortoman,
Ş-are oi mai multe
Mîndre şi cornute
Şi cai învăţaţi
Şi cîini mai bărbaţi...
Dar cea Mioriţă
Cu lîna plăviţă
De trei zile-ncoace
Gura nu-i mai tace,
Iarba nu-i mai place.
- Mioriţă laie,
Laie, bucălaie,
De trei zile-ncoace
Gura nu-ţi mai tace!
Ori iarba nu-ţi place,
Ori eşti bolnăvioară,
Drăguţă Mioară?
- Drăguţele bace,
Dă-ţi oile-ncoace
La negru zăvoi,
Că-i iarbă de noi
Şi umbră de voi.
Stăpîne, stăpîne,
Iţi chiamă ş-un cîine,
Cel mai bărbătesc
Şi cel mai frăţesc,
Că l-apus de soare
Vreau să mi te-omoare
Baciul Ungurean
Şi cu cel Vrîncean!
- Oiţă bîrsană,
De eşti năzdrăvană
Şi de-a fi să mor
În cîmp de mohor,
Să spui lui Vrîncean
Şi lui Ungurean
Ca să mă îngroape
Aice pe-aproape,
In strunga de oi,
Să fiu tot cu voi;
In dosul stînii,
Să-mi aud cîinii.
Aste să le spui,
Iar la cap să-mi pui
Fluieraş de fag,
Mult zice cu drag;
Fluieraş de os,
Mult zice duios;
Fluieraş de soc,
Mult zice cu foc!
Vîntul, cînd a bate,
Prin ele a răzbate
Ş-oile s-or strînge,
Pe mine m-or plînge
Cu lacrimi de sînge!
Iar tu de omor
Să nu le spui lor.
Să le spui curat
Că m-am însurat
C-o mîndră crăiasă,
A lumii mireasă;
Că la nunta mea

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

A căzut o stea;
Soarele şi luna
Mi-au ţinut cununa.
Brazi şi păltinaşi
I-am avut nuntaşi;
Preoţi, munţii mari,
Păsări lăutari,
Păsărele mii
Şi stele făclii!
Iar dacă-i zări,
Dacă-i întîlni
Maicuţă bătrînă
Cu brîul de lînă,
Din ochi lăcrămînd,
Pe cîmp alergînd
Şi la toţi zicînd:
- Cine-a cunoscut,
Cine mi-a văzut
Mîndru ciobănel
Tras printr-un inel?
Feţişoara lui:
Spuma laptelui;
Mustăcioara lui;
Spicul grîului;
Perişorul lui;
Pana corbului;
Ochişorii lui:
Mura cîmpului;
Tu, Mioara mea,
Să te-nduri de ea,
Şi-i spune curat
Că m-am însurat
C-o fată de crai
Pe-o gură de rai.
Iar, la cea măicuţă,
Să nu-i spui drăguţă,
Că la nunta mea
A căzut o stea,
C-am avut nuntaşi

Brazi şi păltinaşi,
Preoţi, munţii mari,
Păsări lăutari,
Păsărele mii
Şi stele făclii!....

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lecţia 12

IV. Lecturi :

a. Imigraţia românească în Statele Unite.

Ea începe, primul val, cel mai puternic, odată cu secolul în care trăim, cu puţin înainte de primul război mondial, cînd cele două provincii româneşti, Ardealul şi Bucovina, care au dat cel mai mare număr de emigranţi, erau sub stăpânire străină. Sunt români în Statele Unite şi din alte părţi a ţării, însă, grosul a venit din cele două provincii amintite.

Motivele pentru care au emigrat românii sunt diferite. Cel mai puternic însă, se crede că a fost, dorinţa de a scăpa de jugul străin şi de a respira alt undeva aerul libertăţii.

Al doilea val, mai slab decât primul, a urmat îndată după primul război şi până prin 1928, când emigranţii erau din ce în ce mai rari. După ce comuniştii pun mâna pe putere, un mare număr de români se refugiază în străinătate. Din această perioadă găsim elemente de pe întreg cuprinsul ţării, care au reuşit şi au pus piciorul şi s-au statornicit în ţara aceasta, în America.

Din acest fel de lume fac parte toţi cei care, mai de vreme sau mai târziu, s-au aşezat aci, ca să dospească plămada pentru întemeierea marei naţiuni americane.

În plămada aceasta este şi sânge de-al nostru, sânge românesc. Sânge care, de milenii a curs şi s-a transmis în vine şi trupuri dacice, care au trecut prin vijelii seculare, dar au rămas neclintite pe pământul lor străbun. Până când soarta le-a strecurat în minte unora şi altora gândul de ducă, de salt în necunoscut şi de despărţire de tot ce le-a fost mai drag. A fost aceasta o jertfă dureroasă pentru neamul românesc, dar jertfa era orânduită de soartă, nu de voinţa celor ce plecau sau care rămâneau în urmă. Era o jertfă cerută ca o tainică contribuţie a neamului românesc pentru zămislirea unei noi naţiuni cu o misiune nouă în viaţa popoarelor. In măsuri diferite, o asemenea jertfă a fost cerută, dealtfel, de la toate popoarele de pe globul pământesc. Şi iată că naţiunea aceasta nouă este astăzi nădejdea de scăpare a tuturor naţiunilor vechi, de primejdia vremurilor de faţă prin care trece omenirea întreagă. Din acest punct de vedere putem spune

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

că jertfa dată de neamul nostru nu a fost zadarnică şi că sângele românesc cerut de soartă pentru a-l turna în plămada de sânge a poporului american a avut un rost înalt şi binefăcător.

Cum şi-au manifestat virtuţile Românii noştri, în această ţară?

Prin modestie şi muncă; prin râvnă şi trudă; prin suflet creştin şi prin credinţă în Dumnezeu şi în propriile lor puteri moştenite.

Din sufletul lor creştin şi din credinţa în cele sfinte, au răsărit sumedenia de lăcaşuri de închinăciune ridicate de românii americani şi presărate peste tot cuprinsul acestei ţări. Truda şi cazna lor în muncile cele mai grele şi istovitoare a contribuit fie şi în măsură cât de modestă, la progresul fără seamăn al acestei ţări pe tărâm industrial şi economic. Virtuţile lor care au păstrat tradiţia străbună i-au făcut şi aici să se caute unul pe altul, să-şi dea mâna şi să-şi unească puterile întru susţinerea năzuinţelor fireşti cu care au venit de acasă. Din înmănunchierea aceasta de forţe au ieşit numeroasele societăţi, peste şaptezeci la număr, care formează astăzi marea organizaţie numită Uniunea şi Liga Societăţilor Româneşti din America.

Cine s-ar fi putut gândi acum o jumătate de veac, când oameni nevoiaşi, cu toiagul în mână şi cu desagii în spinare se desprindeau din satul lor natal şi porneau la drum în lacrimi de durere, pricinuite de despărţire,

Cine şi-ar fi putut închipui, că ei, vor ajunge astăzi, să fie singurii Români Liberi?

Cine ar fi putut crede, că după ce fraţii înstrăinaţi au jurat credinţă altei ţări, devenită noua lor patrie adoptivă, vor continua să poarte în sufletele lor dorurile cu care au venit şi dragostea lor vie pentru ţara lor de origină?

Şi totuşi, aşa este.

Chiar astăzi, după atâţia ani, departe de ţară, pe firele nevăzute ale gândului, doinele de la coarnele plugului părintesc, ne aduc cu ele, până aici, viaţa copilăriei noastre şi amintirile celor dragi, rămaşi în satul de sub deal...

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Românii americani, având libertate deplină, au rămas aceiaşi care au fost pe plaiurile lor străbune din care s-au desprins, dar au transmis simţirea lor şi în inimile copiilor care s-au născut în ţara aceasta.

In felul acesta, încă odată, ei au împlinit porunca ceasului de faţă, care cere, cu orice preţ:

Menţinerea şi perpetuarea pe aceste meleaguri, a unei vieţi în cea mai curată tradiţie românească.

Se cere acest lucru pentrucă aceasta este America. Şi aşa este marele popor american:

O unitate de naţionalităţi diferite.

Fiecare trăindu-şi propria viaţă în cadrul larg al aceluiaşi destin...Fiecare aducând, drept prinos de recunoştinţă, pe altarul sfintei libertăţi, comoara spirituală, adusă în inimi din ţara veche. In cântec în dans, în obiceiuri, în felul de a pregăti bucatele, în literatură, în frumoasele costume cu care se mândresc, toate aduse de dincolo, fiecare naţionalitate este la ea acasă. Şi astfel, din aceste scântei de suflet al fiecărei naţionalităţi, se naşte şi se ridică mândră, flacăra spiritualităţii şi culturii americane.

Noi, Românii din această ţară, putem fi mândri că am dat şi am contribuit la creiarea culturii şi spiritualităţii americane, cu tot ceeace am avut mai de preţ în ţara din care am venit. Suntem prezenţi chiar în istoria Americii cu numele luptătorilor români, cum a fost căpitanul Dunca şi Generalul Pomuţ, precum şi al sutelor de flăcăi români care şi-au dat viaţa pe fronturile de luptă, în amândouă războaiele mondiale, pentru o pace dreaptă pe pământ şi libertate pentru toate neamurile pământului.

Suntem prezenţi în literatura americană. In muzica americană. In armata americană. In ştiinţe. In industria filmului. In ziaristică. In corpul profesoral - liceal şi universitar. In politică. Peste tot. Dar asta nu înseamnă că ne-am făcut deja datoria şi că deacum putem dormi liniştiţi. Departe de noi aceste gânduri.

Porunca ceasului de faţă este, să nu lăsăm să moară şi să dispară organizaţiile înfiinţate de înaintaşii noştri.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Căci, nu uitaţi o singură clipă, Doamnelor şi Domnilor, aceste organizaţii şi aceste biserici ale noastre şi a celorlalte neamuri convieţuitoare, sunt rădăcinile puternice prin care-şi trage hrana spirituală poporul american. Aceste organizaţii şi biserici - a tuturor naţionalităţilor, sunt, pentru această binecuvântată ţară, isvorul de apă vie din care se adapă zi de zi. Fără ele, America n-ar mai fi America.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

b. Generalul Pomutz.

Generalul George Pomutz, s-a născut în anul 1828 în comuna Giula, plasa Bichiş, în Transilvania.

In anul 1850 împreună cu un număr de camarazi care au participat la revoluţia din 1848, era în statul Iowa unde plănuia înfiinţarea unui nou oraş-New Buda. El emigrase puţin mai înainte în această ţară.

La începutul războiului civil, Generalul Pomutz şi-a părăsit planurile şi s-a înrolat ca voluntar în Regimentul 15 al Veteranilor Voluntari din Iowa care a fost organizat în noiembrie 1861 şi care regiment a fost compus din 37 de ofiţeri şi 1,113 soldaţi.

D-l Miles O'Reily, poet şi istoric al regimentului a descris noua unitate în cuvintele acestea:

Au fost numai o mie de baionete
Şi săbii au fost treizeci şi şapte
Cînd am depus jurămîntul
Cu mîinile drepte ridicate spre cer.....

Pentru că Pomutz avea cunoştinţe militare superioare, în urma activităţii revoluţionare din Europa, a fost numit adjutant de către Colonelul Reid şi în această calitate el a povestit toate evenimentele legate de activitatea Regimentului 15 Iowa într-o frumoasă şi precisă limbă engleză.

Generalul W. W. Belknap citează în mod elogios pe Generalul Pomutz în prefaţa cărţii: „Istoria Regimentului 15 de Voluntari din Iowa din oct. 1861-aug. 1865 cînd regimentul a fost desfiinţat la sfîrşitul războiului" -carte publicată în anul 1887 la Keokuk în statul Iowa. Cartea în mare măsură a fost scrisă după notele luate de Generalul Pomutz.

În luptele dela Shiloh, Corinth, Vicksburg, Atlanta şi Savannah, locuri de glorie pentru armata Nordului, Pomutz s-a distins ca curaj şi ca şi conducător. Intre prieteni intimi Pomutz a numărat oameni ca: Grant, Sherman, Logan Greshan şi alţii tot atît de faimoşi.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

În cariera lui aceste date sînt importante:

dec. 23 1861 numit locotenent
iunie 3 1863 înaintat la gradul de maior
oct. 28 1864 înaintat la gradul de Lt. Colonel
martie 13 1865 înaintat la gradul de colonel şi general de brigadă în corpul de Voluntari
apr. 9 1865 promoţia a fost făcută definitivă
iul. 24 1865 lăsat la vatră cu gradul de Lt. Colonel
febr. 16 1866 numit consul general al Statelor Unite în Rusia la St. Petersburg de către preşedintele Andrew Johnson unde a servit timp de 12 ani. În timpul acesta s-a evidenţiat în special în felul în care a rezolvat cazul „Catacazi".

În 19 mai, 1866 a fost făcut general de brigadă. În 1878 a fost rechemat dela postul său de către preşedintele Rutherford B. Hayes. Ce a făcut între cei patru ani dela rechemare şi pînă la moarte în oct. 12, 1882 nu se ştie.

Cu toate că se credea că este un om destul de bogat, Pomutz a murit sărac şi a fost înmormîntat de către o instituţie de caritate. Camarazii, ofiţerii şi în special generalul W. W. Belknap auzind despre soarta tristă, despre moartea şi înmormîntarea lui Pomutz, au adunat şi au trimis bani consulului general din timpul acela, Edgar Stanton, ca să poată exhuma corpul generalului Pomutz şi să aranjeze o înmormîntare decentă şi în acelaş timp să marcheze locul cu o piatră funerară. Mormîntul lui Pomutz este acum în Leningrad, U.R.S.S. în cimitirul Smolensk-divizia protestantă.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

V. Teme acasă:

Vă rog să scrieţi o compoziţie asupra unuia din următoarele subiecte:

a. Emigraţia românilor din Statele Unite.

b. Problemele pe care le au noi emigranţi în noua lor Patrie.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School